

SENAT DE BELGIQUE**SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1991-1992**

22 SEPTEMBRE 1992

Projet de loi relatif à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux

RAPPORT
FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DES FINANCES
PAR M. VAN THILLO

**I. Exposé introductif
du ministre des Finances**

Le projet de loi que le Gouvernement vous soumet a pour but de transposer dans notre droit la directive du Conseil 91/308/C.E.E. du 10 juin 1991, relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux.

Par ailleurs, il contient également des dispositions inspirées des recommandations contenues dans le rapport du Groupe d'action financière (G.A.F.I.) —

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs : M. Cooreman, président; Mme Cahay-André, M. De Grauw, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Deprez, Dighneef, Geens, Hatry, Kenzeler, Leroy, Moens, Schiltz, Tavernier, Vancrombruggen, van Weddingen, Weyts et Van Thillo, rapporteur.

2. Membres suppléants : Mme Dardenne, MM. de Donnéa, Garcia, Mme Harnie et M. Vanhaverbeke.

R. A 16021

Voir :

Document du Sénat :

468-1 (S.E. 1991-1992) : Projet de loi.

BELGISCHE SENAAT**BUITENGEWONE ZITTING 1991-1992**

22 SEPTEMBER 1992

Ontwerp van wet tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld

VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VAN THILLO

**I. Inleidende uiteenzetting
door de Minister van Financiën**

Het ontwerp van wet dat de Regering u voorlegt heeft tot doel de Richtlijn van de Raad 91/308/E.E.G. van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld in ons recht om te zetten.

Daarnaast bevat het bepalingen die nauw aanleunen bij de aanbevelingen vervat in het verslag van de Financiële Actiegroep (G.A.F.I.) — waarvan België

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heer Cooreman, voorzitter; mevr. Cahay-André, de heer De Grauw, mevr. Delcourt-Pêtre, de heren Deprez, Dighneef, Geens, Hatry, Kenzeler, Leroy, Moens, Schiltz, Tavernier, Vancrombruggen, van Weddingen, Weyts en Van Thillo, rapporteur.

2. Plaatsvervangers : mevr. Dardenne, de heren de Donnéa, Garcia, mevr. Harnie en de heer Vanhaverbeke.

R. A 16021

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

468-1 (B.Z. 1991-1992) : Ontwerp van wet.

dont la Belgique est membre — et qui a pour but d'inciter les Etats à renforcer le rôle du système financier dans la lutte contre le blanchiment de capitaux.

Tout comme la directive, qui devra être transposée dans notre ordre juridique national pour le 1er janvier 1993 au plus tard, et les recommandations du G.A.F.I., le projet de loi se situe dans une optique essentiellement préventive du phénomène, car:

— d'une part, il instaure une série d'obligations auxquelles les organismes financiers (au sens large, depuis les établissements de crédit jusqu'aux changeurs de monnaies, en passant par les sociétés de bourse et, pour certaines de leurs activités, les entreprises d'assurances) seront tenus de se soumettre, et

— d'autre part, il organise, par le biais d'un système de transmission d'informations à une autorité compétente, la collaboration de ces mêmes organismes à la lutte contre le blanchiment de capitaux, et ce afin de sauvegarder la solidité et la stabilité non seulement de chaque organisme, mais également du système financier en général, qui risquerait de perdre la confiance du public.

Parmi les obligations qui s'imposeront aux organismes financiers, on peut citer:

— l'obligation de s'assurer de l'identité de leurs clients au moment où ils nouent avec ceux-ci des relations d'affaires durables, ainsi que pour toute opération occasionnelle dont le montant atteint ou excède 10 000 écus;

— l'obligation de conserver, pendant cinq ans au moins, une trace des opérations effectuées, ainsi que l'obligation de conserver pendant ce même délai, à dater de la fin d'une relation contractuelle avec un client, une copie du document ayant servi à l'identification de celui-ci;

— l'obligation d'établir un rapport écrit sur toute opération suspecte, l'obligation de désigner en leur sein une ou plusieurs personnes responsables de la mise en œuvre de la loi, ainsi que l'obligation de prendre les mesures appropriées pour sensibiliser leurs employés à la détection de ces mêmes opérations.

Par ailleurs — et c'est le deuxième aspect essentiel de ce projet de loi — chaque organisme financier, à travers un mécanisme de transmission de l'information à une autorité compétente, dénommée « cellule de traitement des informations financières », sera tenu désormais à des obligations de collaboration bien précises, à la fois quand il sait ou soupçonne qu'une opération à exécuter est liée au blanchiment de capitaux, et dans tous les autres cas où il a connaissance d'un fait qui pourrait être l'indice d'un blanchiment de capitaux.

lid is — en die tot doel heeft de Staten aan te sporen de rol van het financiële stelsel in de strijd tegen het witwassen van geld te versterken.

Net zoals de Richtlijn, die uiterlijk op 1 januari 1993 in onze nationale rechtsorde zal moeten zijn omgezet, en de aanbevelingen van de G.A.F.I., gaat het ontwerp van wet uit van een hoofdzakelijk preventieve visie op het verschijnsel daar het:

— enerzijds een reeks verplichtingen invoert die de financiële ondernemingen (in de ruime zin, gaande van de kredietinstellingen over de beursvennootschappen en, voor sommige van hun activiteiten, de verzekeringsondernemingen tot de geldwisselaars) zullen moeten naleven,

— anderzijds de medewerking van diezelfde ondernemingen aan de strijd tegen het witwassen van geld regelt via een systeem van informatieverstrekking aan een bevoegde overheid, en dit niet alleen om de soliditeit en de stabiliteit van elke onderneming maar ook van het financiële stelsel in zijn geheel, dat het vertrouwen van het publiek zou dreigen te verliezen, te vrijwaren.

Onder de verplichtingen die aan de financiële ondernemingen zullen worden opgelegd, kunnen worden aangehaald:

— de verplichting zich te vergewissen van de identiteit van hun cliënten op het ogenblik dat zij met hen een duurzame zakenrelatie aangaan, alsook voor elke occasionele verrichting waarvan het bedrag gelijk is aan of hoger is dan 10 000 Ecu;

— de verplichting om, gedurende ten minste vijf jaar, een spoor van de uitgevoerde verrichtingen te bewaren en de verplichting om, gedurende dezelfde termijn, te rekenen vanaf het einde van een contractuele relatie met een cliënt, een copie te bewaren van het stuk dat voor de identificatie van deze laatste heeft gediend;

— de verplichting een schriftelijk verslag op te stellen over elke verdachte verrichting, de verplichting in hun schoot één of meer personen aan te duiden die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van de wet en de verplichting om de gepaste maatregelen te nemen ten einde hun werknemers vertrouwd te maken met de opsporing van diezelfde verrichtingen.

Overigens zullen — het gaat hier om het tweede belangrijke aspect van het ontwerp van wet — op elke financiële onderneming, door middel van een systeem van informatieverstrekking aan een bevoegde overheid, « cel voor financiële informatieverwerking » genaamd, voortaan welbepaalde verplichtingen tot medewerking rusten en dit zowel wanneer zij weet of vermoedt dat een uit te voeren verrichting verband houdt met het witwassen van geld, als in alle andere gevallen waarin zij kennis heeft van een feit dat op witwassen van geld zou kunnen wijzen.

La mission de cette cellule sera de recevoir les informations transmises par les organismes financiers et de les analyser, sur la base des informations dont elle disposera. Dès que la cellule viendra à connaître un fait qui pourrait être l'indice sérieux de blanchiment de capitaux, au sens du présent projet de loi, elle le communiquera au procureur du Roi.

Si elle l'estime nécessaire, la cellule pourra donner des directives à l'organisme financier, pouvant aller jusqu'au blocage de l'opération pendant une durée maximale de 24 heures.

Le non-respect des obligations de divulgation par les organismes financiers pourra faire l'objet de sanctions de la part des autorités de contrôle ou de tutelle compétentes.

Enfin, afin de rendre applicables les dispositions du présent projet aux changeurs de monnaies, le projet de loi modifie la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers, afin de permettre au Roi de déterminer les règles relatives à l'enregistrement, aux obligations, aux interdictions et au contrôle qui leur sont applicables, ainsi que les règles auxquelles sont soumises les opérations sur devises visées à l'article 194 de ladite loi.

II. Discussion générale

Plusieurs membres expriment leur satisfaction quant au contenu et à l'objectif du projet de loi à l'examen, dont il pensent le plus grand bien.

Un commissaire souligne que les organismes financiers sont confrontés depuis longtemps au problème du blanchiment de capitaux tirés d'activités criminelles.

Aussi l'intervenant estime-t-il que le projet de loi à l'examen est très positif, à condition toutefois que les mécanismes de répression du blanchiment soient appliqués à l'échelon international.

On peut dès lors se demander s'il suffit de viser le seul secteur financier.

En approuvant les mécanismes susvisés, la communauté internationale obligera la criminalité à emprunter d'autres voies, encore inconnues. La criminalité essayera de trouver celles-ci en évitant le secteur financier et en créant des sociétés.

En conséquence, les transactions ne passeront plus par les grands organismes financiers, mais bien par les plus petits, qui ne disposent pas des outils suffisants pour savoir comment s'attaquer à ce problème.

Dès à présent, certaines transactions illégales passent par de très petites agences de change. La Com-

Deze cel zal opdracht hebben de informatie te ontvangen die haar door de financiële ondernemingen wordt medegedeeld en deze te ontleden aan de hand van de inlichtingen waarover ze zal beschikken. Zodra de cel kennis krijgt van een feit dat een ernstige aanwijzing zou kunnen zijn van witwassen van geld, in de zin van deze wet, deelt zij dit mee aan de procureur des Konings.

Indien zij het noodzakelijk acht, zal de cel aan de financiële onderneming instructies kunnen geven, die kunnen gaan tot de blokkering van de verrichting gedurende een termijn van maximum 24 uur.

De niet-naleving van de onthullingsverplichtingen door de financiële ondernemingen zal door de bevoegde controleoverheden of toezichthoudende overheden kunnen worden gesanctioneerd.

Ten slotte brengt het ontwerp van wet een wijziging aan in de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten ten einde de bepalingen van dit ontwerp toepasselijk te maken op de geldwisselaars. Deze wijziging houdt in dat aan de Koning de bevoegdheid wordt verleend de regels te bepalen betreffende de registratie, de op hen toepasselijke verplichtingen, verbodsbeperkingen en controle, alsook de regels waaraan de in artikel 194 van genoemde wet bedoelde deviezenverrichtingen zijn onderworpen.

II. Algemene besprekking

Meerdere leden spreken hun voldoening uit over de inhoud en de doelstelling van het voorliggende wetsontwerp, dat zeer degelijk is.

Een commissielid stipt aan dat de financiële instellingen al sinds geruime tijd worden geconfronteerd met de problematiek van het witwassen van geld voortkomend uit criminale activiteiten.

Spreker meent dan ook dat het voorliggende wetsontwerp zéér positief is, op voorwaarde evenwel dat de mechanismen tot beteugeling van het witwassen internationaal worden toegepast.

De vraag kan worden gesteld of het dan ook voldoende is om alleen de financiële sector te viseren.

Door de internationale goedkeuring van deze mechanismen zal de misdaad genoodzaakt zijn andere, nu nog onbekende, wegen te zoeken. Deze zal zij trachten te vinden buiten de financiële sector om en door het oprichten van vennootschappen.

Het gevolg zal zijn dat de transacties niet meer via de grote financiële instellingen zullen verlopen maar wel langs de kleinere instellingen die onvoldoende geoutilleerd zijn om te weten hoe ze dit probleem moeten aanpakken.

Bepaalde illegale transacties verlopen nu al via zeer kleine wisselagenturen. De Commissie voor het

mission bancaire et financière a récemment été informée de l'existence de telles transactions. L'enquête, de même que l'instruction judiciaire, sont actuellement en cours.

Il ne faut pas attendre de miracles du projet de loi.

L'intervenant suivant estime que les opérations de blanchiment de capitaux doivent être réprimées, tant par des mesures pénales que par des mesures fiscales et financières. Il convient d'adapter la législation à cette fin.

Même si le présent projet de loi ne vise que le système financier, il n'en constitue pas moins un premier pas indispensable.

L'intervenant se réjouit particulièrement des dispositions du projet qui assimilent le transfert illégal de biens et services au blanchiment de capitaux, compte tenu en particulier de l'ouverture des frontières au 1er janvier 1992, ainsi que de la disposition qui sanctionne la collaboration — même indirecte — lors du blanchiment, de même que le recel, la dissimulation ou la complicité.

Le projet définit également la notion de client d'un organisme financier. A cet égard, il importe de préciser que tombent sous l'application de ces dispositions non seulement les nouveaux clients, mais aussi les clients habituels.

Un autre commissaire souligne le caractère positif du projet de loi. Il convient de prendre des mesures dans le secteur financier. Toutefois, le projet doit être vu dans un ensemble plus vaste d'actions à entreprendre.

A cela s'ajoute, surtout pour les pays d'Amérique latine, la question du choix d'un modèle de développement. Ils vendent actuellement de la drogue, parce qu'ils n'ont rien d'autre à vendre. Il faut également tenir compte de cet aspect des choses.

Il ne faut pas non plus perdre de vue que la pratique du blanchiment de capitaux se déplacera vers d'autres secteurs, comme celui du commerce d'objets d'art ou du diamant.

Un commissaire se rallie à l'avis des précédents intervenants: le blanchiment de capitaux peut se faire par des voies infiniment multiples. Il estime toutefois que cela n'est pas une raison suffisante pour ne pas s'attaquer du moins à un seul des modes de blanchiment, à savoir celui qui implique le recours au système financier.

Selon un membre, le projet comprend trois types de dispositions:

- celles concernant les obligations imposées aux organismes financiers et aux personnes;
- celles concernant la création d'une cellule de traitement des informations financières;
- celles concernant les sanctions.

Bank- en Financiewezen werd recent op de hoogte gesteld van dergelijke transacties. Het onderzoek, ook het gerechtelijk, is nu volop aan de gang.

Er moeten geen wonderen worden verwacht van het wetsontwerp.

Een volgende spreker is van oordeel dat de operaties van witwassen van geld moeten worden bestraft, zowel door maatregelen op strafrechtelijk gebied als op fiscaal en financieel gebied. De wetgeving moet hiertoe worden aangepast.

Ook al viseert dit ontwerp alleen het financieel stelsel, het is een eerste noodzakelijke stap.

Het lid verheugt zich in het bijzonder over de bepalingen van dit ontwerp, waardoor worden gelijkgesteld met daden van witwassen van geld de illegale overdracht van goederen en diensten, vooral gelet op het openstellen van de grenzen na 1 januari 1992, en de bepaling waarbij ook de medewerking — zelfs indirect — bij het witwassen, evenals het verhelen, het verhullen of de medeplichtigheid worden bestraft.

Ook het begrip cliënt van een financiële instelling wordt gedefinieerd. Het is hierbij belangrijk dat wordt gepreciseerd dat niet alleen nieuwe cliënten onder de toepassing van de bepalingen van dit ontwerp vallen maar ook gewone cliënten.

Een ander commissielid onderlijnt dat het wetsontwerp positief is. Er moeten maatregelen worden getroffen in de financiële sector. Toch moet het ontwerp worden gezien in een groter geheel van acties die moeten worden ondernomen.

Vooral voor de Latijns-Amerikaanse landen geldt daarenboven nog de keuze van een ontwikkelingsmodel. Zij verkopen nu drugs omdat ze niets anders te verkopen hebben. Ook daar moet men oog voor hebben.

We mogen ook niet vergeten dat het witwassen van geld zich zal verleggen naar andere sectoren, zoals de kunsthandel of de diamanthandel.

Een lid sluit zich aan bij voorgaande sprekers: witwassen van geld kan op oneindig veel wijzen gebeuren. Dit is volgens spreker echter geen voldoende reden om niet ten minste één van de wijzen, namelijk het gebruik van het financieel stelsel, aan te pakken.

Volgens een lid behelst het ontwerp een drietal soorten bepalingen:

- de verplichtingen opgelegd aan de financiële instellingen en personen;
- de oprichting van een cel voor financiële informatieverwerking;
- de sancties.

L'article 2 du projet de loi fixe le champ d'application *ratione personae*. En outre, il habilite le Roi à compléter la liste en question. Les particuliers qui ne sont pas agent de change ou qui ne se livrent pas, à titre professionnel, aux opérations en cause sont-ils soumis aux dispositions de la loi en projet? L'intervenant cite l'exemple d'un notaire. N'y a-t-il pas d'énormes trous dans les mailles du filet qui vise à mettre en place le projet en discussion?

Un autre membre estime qu'il serait regrettable que les arrêtés royaux à prendre donnent à la loi une portée à ce point étendue que les organismes financiers seraient assimilés à des agents de police. Au cas où une transaction déterminée serait reconnue comme opération de blanchiment de capitaux, l'on examinerait jusqu'au sein de l'organisme financier en question, ce qui s'est produit. Bon nombre d'organismes financiers vivent, dès lors, dans la crainte de voir leur responsabilité engagée automatiquement dans les cas où ils n'auraient pas décelé une opération de blanchiment.

L'article 3 fixe le champ d'application *ratione materiae*. Il dispose qu'il doit y avoir eu infraction. Le terme «infraction» doit-il être interprété au sens général que lui donne la loi pénale ou au sens restreint que lui donne l'article 3, qui parle de capitaux ou de biens provenant de la réalisation d'une infraction liée au terrorisme, à la criminalité organisée, au trafic illégitime de stupéfiants, au trafic illicite d'armes, de biens et de marchandises, au trafic de main-d'œuvre clandestine, au trafic d'êtres humains ou à l'exploitation de la prostitution? Cela revient à restreindre la définition de l'infraction. En effet, la fraude fiscale, par exemple, n'y est pas visée de manière précise. Or, dans le langage courant, le blanchiment de l'argent fait penser d'abord à des capitaux provenant de la fraude fiscale. Ce n'est qu'en second lieu que l'on pense aux capitaux provenant d'activités terroristes ou du trafic des stupéfiants.

En outre, l'intervenant ne croit pas que l'on blanchisse, en Belgique, des capitaux provenant d'infractions du type de celles qui sont visées en l'espèce. C'est plutôt dans des pays (comme les Bahamas), qui ne sont pas visés par la directive, que l'on pratique ce blanchiment.

Une définition précise du terme «infraction» est indispensable.

Pour ce qui est du trafic de main-d'œuvre clandestine, l'intervenant cite deux cas en exemple, à savoir celui des cueilleurs de fruits engagés clandestinement par des pourvoyeurs de main-d'œuvre et celui du personnel domestique. Ces cas sont-ils également visés?

Un autre membre estime que tel n'est pas le but recherché par le projet de loi à l'examen. L'objectif est de s'attaquer à la grande criminalité (comme la mafia de la drogue). La solution la plus efficace consiste à définir strictement le champ d'application de la loi.

Het ontwerp van wet legt in artikel 2 het toepassingsgebied *ratione personae* vast. Daarenboven wordt aan de Koning de bevoegdheid gegeven om deze lijst aan te vullen. Zijn privé-personen die geen wisselagent zijn of niet beroepshalve dergelijke verrichtingen doen, onderworpen aan de bepalingen van deze wet? Spreker citeert het voorbeeld van een notaris. Vertoont het door dit ontwerp geweven net geen enorme gaten?

Volgens een ander lid zou het te betreuren zijn indien door de te nemen koninklijke besluiten de wet een dermate uitgebreide draagwijdte zou krijgen dat financiële instellingen zouden worden beschouwd als politieagent. Wanneer een bepaalde transactie als witwassen van geld wordt erkend, dan zal men nagaan, tot bij de financiële instelling, wat er gebeurd is. Bij vele financiële instellingen leeft dan ook de vrees dat, wanneer zij het witwassen niet hebben vastgesteld, hun verantwoordelijkheid automatisch zou worden ingeroepen.

Artikel 3 stelt het toepassingsgebied *ratione materiae* vast. Hierin wordt gestipuleerd dat het moet gaan om een misdrijf. Moet de term «misdrijf» opgevat worden in de algemene betekenis van de strafwet, dan wel in de beperkte betekenis van artikel 3, namelijk voortkomend uit een misdrijf dat in verband staat met het terrorisme, de georganiseerde misdaad, de illegale drugshandel, de illegale handel in wapens, goederen en koopwaren, de handel in clandestiene werkkrachten, de mensenhandel of de exploitatie van de prostitutie? Dit komt neer op een beperking van de definitie van misdrijf want fiscale fraude, bijvoorbeeld, wordt er niet precies in geviseerd. In de courante omgangstaal wordt bij witwassen van geld immers eerst aan geld afkomstig van fiscale fraude gedacht en pas in de tweede plaats aan geld voortkomend uit terrorisme of de drugshandel.

Het lid gelooft daarenboven niet dat in België geld uit dergelijke misdrijven wordt witgewassen. Dat gebeurt veeleer in bepaalde landen (zoals de Bahama's) die niet door deze richtlijn worden geviseerd.

Een preciese definitie van de term misdrijf is onontbeerlijk.

Wat de handel in clandestiene werkkrachten betreft, haalt het lid de voorbeelden aan van een koppeibaas die clandestiene fruitplukkers aanwerft en van het huispersonnel. Worden deze activiteiten ook geviseerd?

Een ander lid meent dat dit toch niet de bedoeling is van het voorliggende ontwerp van wet. De doelstelling is de grote criminaliteit (zoals de drugmafia) aan te pakken. Een strikte begrenzing van het toepassingsgebied is het meest efficiënt.

L'information est fournie à la cellule de traitement des informations financières, qui avise ensuite le parquet. Selon l'intervenant, l'information transmise doit contenir l'ensemble des renseignements communiqués par le secteur financier, y compris l'information qui n'est pas liée directement au blanchiment, mais bien, par exemple, à la fraude fiscale. Le ministre peut-il confirmer qu'il en est bien ainsi?

L'article 11 dispose que la cellule de traitement des informations financières établit annuellement un rapport de ses activités à l'intention des ministres de la Justice et des Finances. Le Parlement pourra ainsi être tenu au courant de l'évolution des choses.

Au sujet des sanctions, un membre déclare qu'il n'apprécie guère que celles-ci soient infligées par d'autres instances que les tribunaux répressifs. Les sanctions doivent s'inscrire dans le cadre du droit pénal. Les sanctions prévues ne sont d'ailleurs pas très efficaces: il s'agit simplement du paiement de sommes d'argent qui n'ont rien d'impressionnant pour ce qui est de ce genre de délits. C'est tout l'éventail des sanctions, y compris la privation de liberté, qu'il faut pouvoir appliquer.

Les amendes prévues vont de 10 000 francs à 50 millions de francs. S'agit-il de chiffres nets? L'intervenant estime que le montant de l'amende minimum, soit 10 000 francs, est dérisoire.

Le projet autorise la Commission bancaire et financière à infliger des amendes administratives. C'est la première fois que cette compétence est attribuée à la Commission. Est-ce une bonne chose? Ne vaudrait-il pas mieux, comme sanction, imposer une meilleure administration ou même retirer à l'intéressé le droit de diriger un organisme financier?

Un membre observe que l'Exposé des motifs fait référence à une circulaire de la Commission bancaire et financière du 17 juillet 1991, qui a déjà été imposée aux établissements de crédit. Le ministre pourrait-il communiquer le texte de cette circulaire?

Cette circulaire a-t-elle déjà donné des résultats?

Une autre question traite du secret bancaire. Qui tranche la question de savoir si une information relève du secret bancaire? Ne serait-ce pas plutôt à un tribunal ou à une administration d'en décider?

Un membre se demande qui est compétent pour constater les infractions et se prononcer. Est-ce le tribunal ou les fonctionnaires spécialement désignés à cet effet? Ne peut-il y avoir conflit de compétences?

Selon un commissaire, l'article 3 est incompréhensible. Ne pourrait-on le récrire? Il faut dire tout

De informatie wordt verstrekt aan de cel voor financiële informatieverwerking, die nadien het parket op de hoogte brengt. Volgens het lid moet de overgedragen informatie het geheel van de door de financiële sector medegedeelde informatie bevatten, en zelfs de informatie die niet rechtstreeks verband houdt met het witwassen maar ook bijvoorbeeld met fiscale fraude. Kan de Minister dit bevestigen?

Artikel 11 bepaalt dat de cel voor financiële informatieverwerking jaarlijks een verslag van haar werkzaamheden opstelt voor de Ministers van Justitie en van Financiën. Dit biedt de mogelijkheid dat ook het Parlement op de hoogte wordt gehouden van de evolutie.

Over de sancties zegt een lid dat hij bezwaren heeft dat deze worden opgelegd door een andere instelling dan door de strafrechtbanken. Sancties horen thuis in het strafrecht. Trouwens, de voorziene sancties zijn niet erg efficiënt: het gaat louter om geldbedragen die niet indrukwekkend zijn bij dergelijke types van misdrijven. De hele waaier van sancties, tot en met vrijheidsberoving, moet mogelijk zijn.

De opgelegde geldboetes variëren van 10 000 frank tot 50 miljoen frank. Zijn dit de netto-cijfers? Het lid meent dat de minimum boete van 10 000 frank een belachelijk bedrag is.

Het wetsontwerp maakt het mogelijk dat de Commissie voor het Bank- en Financiewezen administratieve geldboetes oplegt. Het is de eerste maal dat deze bevoegdheid aan de Commissie wordt toegekend. Is dit wel een goede zaak? Ware het niet beter om als sanctie een betere administratie op te leggen of zelfs de bevoegdheid in te trekken om een financiële instelling te leiden?

Een lid stipt aan dat in de Memorie van Toelichting wordt verwezen naar een omzendbrief van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen van 17 juli 1991, die reeds werd opgelegd aan de kredietinstellingen. Kan de Minister de tekst van deze omzendbrief kenbaar maken?

Heeft deze omzendbrief reeds resultaten opgeleverd?

Een andere vraag handelt over het bankgeheim. Wie beslist of bepaalde informatie onder het bankgeheim valt? Moet dit niet eerder door een rechtbank dan door een administratie worden beslist?

Een lid vraagt zich ook af wie bevoegd is om de overtredingen vast te stellen en uitspraak te doen. Is dit de rechtbank of speciaal daartoe aangeduide ambtenaren? Kunnen er geen bevoegdheidsconflicten ontstaan?

Volgens een commissielid is artikel 3 onbegrijpelijk. Kan dit artikel niet worden herschreven? Er moet

d'abord ce que l'on veut exactement. Les organismes financiers doivent-ils seulement déclarer les infractions ou suffit-il qu'ils refusent d'exécuter la transaction ou bien deviennent-ils quasiment des agents du pouvoir judiciaire?

Un membre souligne que l'article 3 règle le problème du concours des organismes financiers. Cet article les oblige en effet à intervenir activement, notamment en déclarant les faits dont ils ont connaissance.

Réponses du ministre

Le ministre souligne que le projet de loi a un caractère administratif et non pénal. Il ne résoudra pas tout le problème du blanchiment de capitaux, mais les mesures qu'il prévoit constituent un élément important et indispensable de la répression de ce type de délits.

En ce qui concerne le champ d'application *ratione personae*, le ministre se rend compte que celui-ci peut en effet être étendu à certaines catégories de personnes. C'est pourquoi l'on donne au Roi le pouvoir de compléter la liste prévue à l'article 2. Bien entendu, la commission peut décider d'étendre d'emblée le champ d'application à toutes les personnes qu'elle jugera utiles.

C'est volontairement que l'on a limité le champ d'application *ratione materiae*. Certes, la commission peut décider là aussi d'étendre le champ d'application afin d'y inclure la fraude fiscale. Le ministre laisse cette décision au Parlement. Toutefois, il souligne que la lutte contre la fraude fiscale ne constitue pas l'objectif du projet à l'examen.

Le ministre estime qu'une délimitation stricte des activités visées augmentera l'efficacité du projet et permettra une meilleure collaboration avec les organismes financiers.

Les sanctions administratives prévues à l'article 22 du projet visent les membres du personnel des organismes financiers qui ont commis une faute dans l'application de la loi.

Bien entendu, les personnes qui ont collaboré au blanchiment de capitaux peuvent également se voir infliger des amendes par les tribunaux de répression.

Le secteur financier a jugé souhaitable de ne pas soumettre les membres du personnel d'un organisme financier à une procédure pénale au cas où le non-respect des dispositions légales serait dû à une simple négligence de leur part.

A la demande d'un commissaire, le ministre confirme que si un membre du personnel d'un organisme

eerst worden gezegd wat er precies wordt gewenst. Moeten de financiële instellingen alleen aangifte doen, of is het voldoende dat zij weigeren de transaction uit te voeren, of worden zij bijna agenten van de rechterlijke macht?

Een lid stipt aan dat in artikel 3 het probleem van de medewerking van de financiële instellingen wordt geregeld. Artikel 3 verplicht hen immers om actief op te treden en met name de feiten aan te geven waarvan zij kennis krijgen.

Antwoorden van de Minister

De Minister benadrukt dat het ontwerp van wet een administratief, en dus geen strafrechtelijk, karakter heeft. Het ontwerp zal inderdaad niet de hele strijd tegen het witwassen van geld oplossen doch de maatregelen zijn wel een belangrijk en noodzakelijk element in de beteugeling van dit soort misdrijven.

Over het toepassingsgebied *ratione personae* zegt de Minister zich ervan bewust te zijn dat dit inderdaad tot bepaalde categorieën personen kan worden uitgebreid. Daarom wordt aan de Koning de bevoegdheid gegeven om de lijst van artikel 2 uit te breiden. De Commissie kan natuurlijk ook nu beslissen om het toepassingsgebied onmiddellijk uit te breiden tot alle personen die zij nuttig acht.

Het toepassingsgebied *ratione materiae* werd met opzet beperkt gehouden. Ook hier kan de Commissie natuurlijk beslissen om het toepassingsveld uit te breiden en ook de fiscale fraude erin op te nemen. De Minister laat deze beslissing over aan het Parlement. Doch de Minister wijst erop dat de bestrijding van de fiscale fraude niet de doelstelling van het voorliggende wetsontwerp is.

De Minister meent dat de efficiëntie van het ontwerp wordt bevorderd en ook de medewerking van de financiële instellingen zal verbeteren indien de geviseerde activiteiten strikt worden afgelijnd.

De administratieve sancties, bepaald in artikel 22 van het ontwerp, zijn bedoeld voor de personeelsleden van de financiële instellingen die een fout hebben begaan bij de toepassing van de wet.

Aan personen die hun medewerking hebben verleend aan het witwassen van kapitaal kunnen natuurlijk ook boetes worden opgelegd door de strafrechtbanken.

De financiële sector achtte het wenselijk dat personeelsleden van een financiële instelling niet aan een strafrechtelijke procedure zouden worden onderworpen indien zij alleen door nalatigheid de bepalingen van het wetsontwerp niet hadden nageleefd.

Op verzoek van een lid bevestigt de Minister nog dat indien een personeelslid van een financiële instel-

financier commet un délit dans le cadre d'une opération de blanchiment (par exemple faux en écritures), celui-ci est bien entendu passible de poursuites pénales. Dans ce cas, l'amende administrative et la sanction pénale peuvent être cumulées.

Le ministre admet que l'article 3 peut donner lieu à une certaine confusion. Mieux vaudrait récrire cet article. Ce point sera réexaminé au moment de la discussion des articles.

III. Discussion des articles

CHAPITRE PREMIER

Dispositions générales

Article premier

Un membre se demande si la disposition de l'article 1er: « La présente loi applique la directive du Conseil 91/308/C.E.E. du 10 juin 1991 relative à l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux » est bien à sa place dans une loi. Jusqu'à présent, une telle disposition n'avait jamais figuré dans un texte de loi.

Si toutes les dispositions de la directive sont reprises dans le présent projet, l'article 1er est en fait superflu.

Par contre, si certaines dispositions de la directive ne figurent pas dans le projet de loi, l'on peut se demander si, dans l'appréciation d'un différend, le juge devra en tenir compte. Si l'article 1er dispose explicitement que la loi applique la directive, le juge devra tenir compte de toutes les dispositions de la directive, même de celles qui n'ont pas été transposées dans notre droit. Il s'agit en fait là d'un débat sur la hiérarchie des normes juridiques. Le juge doit appliquer la directive, même en ce qui concerne les dispositions non transposées en droit belge.

Le ministre explique que, selon le Conseil d'Etat, la meilleure manière d'exécuter l'obligation d'insérer une référence à la directive, serait de faire figurer cet article en tête du dispositif.

Un autre membre estime que l'on pourrait également insérer une référence à la directive au moment de la publication de la loi au *Moniteur belge*.

Le ministre se réfère à l'article 16, 2°, de la directive, qui dispose que « lorsque les Etats membres adoptent ces dispositions, celles-ci contiennent une référence à la présente directive ou sont accompagnées d'une telle référence lors de leur publication officielle. Les modalités de cette référence sont arrêtées par les Etats membres. »

ling een strafbaar feit pleegt in het kader van een witwas-operatie (valsheid in geschrifte bijvoorbeeld), dit personeelslid natuurlijk strafrechtelijk vervolgbaar is. De administratieve geldboete en een gerechtelijke straf zijn in dat geval combineerbaar.

Over artikel 3 meent de Minister dat er inderdaad verwarring mogelijk is. Het ware beter om dit artikel te herschrijven. Dit zal bij de artikelsgewijze besprekking worden uitgediept.

III. Artikelsgewijze besprekking

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Een lid vraagt zich af of de bepaling van artikel 1: « Deze wet vormt de toepassing van de richtlijn van de Raad 91/308/E.E.G. van 10 juni 1991, tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld », moet opgenomen worden in een wet. Dit werd voorheen nooit gedaan.

Indien al de bepalingen van de richtlijn toch opgenomen zijn in dit ontwerp is artikel 1 in feite overbodig.

Indien sommige bepalingen van de richtlijn niet in dit ontwerp worden opgenomen, kan de vraag gesteld worden of de rechter, in de beoordeling van een geschil, rekening moet houden met deze niet-opgenomen bepalingen. Wanneer artikel 1 uitdrukkelijk stelt dat deze wet de toepassing van de richtlijn is, dan moet de rechter met al de bepalingen van de richtlijn, ook met deze die niet opgenomen zijn in ons recht, rekening houden. Dit is in feite een debat over de hiërarchie van de rechtsnormen. De rechter moet de richtlijn toepassen, zelfs als er geen Belgische wet is.

De Minister legt uit dat de Raad van State oordeelde dat de beste manier om de verplichting om een verwijzing naar de richtlijn op te nemen, na te komen, is, door vooraan in het bepalend gedeelte van het ontwerp dit artikel op te nemen.

Volgens een ander lid kan de verwijzing naar de richtlijn ook bij de bekendmaking van de wet in het *Belgisch Staatsblad* worden opgenomen.

De Minister wijst op artikel 16, 2°, van de richtlijn, dat zegt: « Wanneer de Lid-Staten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de Lid-Staten. »

Une référence à la directive au moment de la publication de la loi au *Moniteur belge* serait donc suffisante.

Un membre plaide pour le maintien de l'article 1er, d'une part, parce que cet article détermine clairement le contexte dans lequel s'inscrit la nouvelle loi et, d'autre part, parce qu'il serait inadmissible que le législateur belge soit plus laxiste que le législateur européen.

L'article 1er est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 2

La question a déjà été posée, au cours de la discussion générale, de savoir s'il ne serait pas utile d'étendre le champ d'application *ratione personae* de la loi et, par exemple, d'inclure également les notaires dans la liste figurant à cet article.

Un premier amendement propose de remplacer, à cet article, et dans tous les articles suivants, les mots «organismes financiers» par le mot «organismes».

Justification

La suppression de l'adjectif «financiers» permet d'éviter une limitation quelconque d'une éventuelle extension de la liste.

Un second amendement propose de compléter l'article 2 comme suit: «15° les notaires;».

Justification

La nouvelle loi ne peut laisser aucune possibilité de blanchir de l'argent de provenance illicite. Il faut donc que la même obligation soit imposée aux notaires. Ceux-ci reçoivent souvent pour les transférer des fonds dont il n'est pas impensable qu'ils puissent provenir d'actes criminels. En pareil cas, le notaire ouvre un compte rubriqué et la transaction ne s'opère pas par le biais d'un organisme financier. De ce fait, le contrôle nécessaire de la provenance des fonds pourrait ne pas s'exercer.

Dans le même ordre d'idées, un troisième amendement propose de compléter l'article 2 comme suit:

«16° les courtiers en biens immobiliers et les entreprises d'achat et de vente de biens immobiliers.»

Justification

La pratique judiciaire en matière de blanchiment montre que des sommes importantes en provenance

Bijgevolg is een verwijzing naar de richtlijn bij de publikatie van de wet in het *Belgisch Staatsblad* voldoende.

Een lid pleit voor het behoud van artikel 1, enerzijds omdat dit artikel klaar en duidelijk de context van de wet vaststelt, en anderzijds omdat het toch niet is toegestaan dat de Belgische wetgever laker dan de Europese zou zijn.

Artikel 1 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 2

In de algemene besprekking werd reeds de vraag gesteld of het niet nuttig zou zijn om het toepassingsveld *ratione personae* uit te breiden en, bijvoorbeeld, ook de notarissen op te nemen in de lijst vermeld in dit artikel.

In een eerste amendement wordt voorgesteld om in dit artikel, en alle volgende het begrip «financiële ondernemingen en personen» telkens te vervangen door «ondernemingen en personen».

Verantwoording

Door het weglaten van het woord «financiële» wordt er aan een eventuele uitbreiding van de lijst geen beperking opgelegd.

Een tweede amendement wil het artikel 2 aanvullen met: «15° de notarissen;».

Verantwoording

De nieuwe wet mag geen mogelijkheden openlaten om geld verkregen uit misdaad wit te wassen. Daarom moet dezelfde verplichting worden opgelegd aan de notarissen. Zij ontvangen immers vaak gelden om ze over te dragen, waarbij het niet ondenkbaar is dat deze afkomstig zijn uit criminale handelingen. In zo een geval opent de notaris een rubriekrekening, waardoor de transactie niet via een financiële onderneming verloopt. Daardoor zou dan ook de noodzakelijke controle op de oorsprong achterwege blijven.

Hierbij aansluitend beoogt een derde amendement het artikel 5 aan te vullen met:

«16° de makelaars in onroerend goed en de ondernemingen tot aankoop en verkoop van onroerend goed.»

Verantwoording

De gerechtelijke praktijk van het witwassen leert dat grote bedragen, afkomstig uit drugshandel en

du trafic de la drogue et d'autres formes graves de criminalité sont investies dans des immeubles et des projets immobiliers. Les organismes financiers au sens strict ne sont pas les seuls à porter une responsabilité en la matière et à devoir collaborer à la détection de ces pratiques illégales. Cette obligation doit aussi s'appliquer aux courtiers immobiliers et aux entreprises immobilières. Lorsque ces courtiers et entreprises sont confrontés à une opération qui paraît liée au blanchiment d'argent, il convient qu'ils soient soumis à la même obligation d'enregistrement et d'information.

Un quatrième amendement poursuit le même objet que les second et troisième amendements. Il propose de compléter la liste par un 15°, libellé comme suit:

« 15° *les notaires et les entreprises immobilières.* »

Justification

Lors de transactions immobilières, l'on voit parfois apparaître d'importantes sommes d'argent. Il faut, par conséquent, en cas de tentative de blanchiment, que les personnes qui constatent la chose de leur profession la dénoncent.

L'auteur du second et du troisième amendements estime nécessaire d'inclure ces deux catégories parce que la pratique montre que des fonds importants provenant de la grande criminalité sont « blanchis » par le canal du secteur immobilier. En 1991-1992, aux Pays-Bas, une organisation criminelle a pu, en l'espace de neuf mois, faire l'acquisition de 1 200 immeubles et réaliser des investissements avec le produit d'un trafic d'amphétamines et d'ecstasy. Le fait montre bien l'ampleur considérable du blanchiment de capitaux. Toute l'opération a été réalisée non par le biais des organismes visés à l'article 2, mais par celui de notaires et d'entreprises immobilières. Bien que, d'une manière générale, la loi en projet soit très positive, elle ne donnera donc guère de résultats parce qu'elle ne touche pas à un certain nombre de techniques de blanchiment qui sont d'ores et déjà utilisées.

Le ministre rappelle que le projet transpose une directive européenne qui prévoit de coopérer avec le monde financier dans la lutte contre le blanchiment. En voulant y inclure d'autres organismes que les organismes financiers, on sort en fait du champ d'application de la loi. Ce faisant, outre que le ministre risque de sortir des limites de ses compétences, surgit également un problème de contrôle : les organismes visés à l'article 2 sont tous soumis à la surveillance d'une instance de contrôle ou d'une autorité de tutelle qui a le pouvoir de déterminer si les dispositions légales ont été respectées.

andere zware criminaliteit, worden belegd in onroerende goederen en immobiliënprojecten. Niet alleen de financiële ondernemingen in de strikte zin dragen ter zake een verantwoordelijkheid en moeten meewerken aan het opsporen van deze illegale praktijken, maar eveneens de makelaars en ondernemingen in onroerend goed. Wanneer deze laatsten geconfronteerd worden met een verrichting die verband lijkt te houden met het witwassen van geld, is het wenselijk dat zij ook dezelfde verplichting van registratie en melding hebben.

Een vierde amendement beoogt hetzelfde als het tweede en het derde amendement en beoogt de lijst aan te vullen met een 15°, luidend als volgt:

« 15° *de notarissen en immobiliëondernemingen.* »

Verantwoording

Bij immobiliëentransacties worden soms belangrijke sommen geld zichtbaar. Dus moet dit bij pogingen tot « witwassen » gemeld worden door wie er beropshalve mee te maken heeft.

De indiener van het tweede en derde amendement meent dat de opname van deze beide categorieën nodig is omdat uit de praktijk blijkt dat grote bedragen uit de zware criminaliteit via de immobiliënsector worden witgewassen. In de loop van 1991-1992 slaagde een criminale organisatie erin om in Nederland, met de opbrengst van amfetamines en XTC, in een tijdsspanne van negen maanden 1 200 panden aan te schaffen en investeringen te doen. Dit wijst meteen op de enorme omvang van het witwassen van kapitaal. Deze hele operatie is niet gebeurd via de in artikel 2 geviseerde instellingen maar via notarissen en immobiliëondernemingen. Alhoewel deze wet dus in het algemeen zeer positief is, zal ze weinig uithalen omdat ze een aantal witwas-technieken onaangeroerd laat die reeds nu gebruikt worden.

De Minister herinnert eraan dat deze wet een Europese richtlijn omzet die de samenwerking met de financiële wereld voorziet in de strijd tegen het witwassen van geld. Door andere dan de financiële organisaties op te willen nemen treedt men in feite buiten het toepassingsgebied van de wet. Daardoor dreigt de Minister niet alleen zijn bevoegdheid te overschrijden maar rijst er eveneens een controleprobleem: de in artikel 2 geviseerde instellingen vallen allen onder het toezicht van een controle-instantie of een toezichthoudende overheid die kan nagaan of de wettelijke bepalingen worden nageleefd.

Avant d'étendre l'application de cette loi à d'autres catégories, il faut veiller à en assurer le contrôle nécessaire. Dans l'état actuel du projet, cela semble impossible.

En ce qui concerne plus particulièrement les notaires et les entreprises immobilières, les opérations visées se font normalement par le biais d'organismes financiers, si bien que l'argent qui passe par leur entremise peut être décelé indirectement. En tant que fonctionnaires ministériels, les notaires sont déjà soumis à un contrôle. Tous les trois ans, des notaires vérificateurs sont désignés pour examiner leur comptabilité. On peut toujours retrouver dans la comptabilité d'un notaire l'identité de l'ayant droit des comptes rubriqués tenus par ce notaire. En outre, l'arrêté royal du 14 décembre 1935 détermine les obligations des notaires à l'égard des sommes reçues par eux à l'occasion de l'exercice de leur ministère. Ils sont tenus de verser ces sommes, en leur nom, pour le compte de la personne à qui la somme est due, à un compte spécial et sous une rubrique distincte. Dans sa directive relative au blanchiment de capitaux, la Commission bancaire a pris, après avoir contacté le Ministère de la Justice, les mesures nécessaires pour intensifier le contrôle sur ce point. Cette circulaire prévoit, entre autres, que s'il est impossible d'identifier l'ayant droit avec précision, le client devra signer un document dans lequel il déclare agir pour son propre compte ou pour le compte de tiers et confirme qu'à sa connaissance, les fonds ne proviennent pas d'activités criminelles graves (notamment liées au trafic de la drogue).

L'auteur des deuxième et troisième amendements estime que l'absence, à l'heure actuelle, de possibilité de contrôle n'empêche pas l'insertion, dans la loi, des catégories visées dans son amendement. Cela inciterait d'ailleurs à mettre ces instruments de contrôle en œuvre.

Plusieurs membres se rallient à ce point de vue.

Un autre membre se demande si l'on ne pourrait pas encore ajouter de nombreuses catégories susceptibles d'être impliquées dans des opérations de blanchiment. Il cite l'exemple de casinos qui sont spécialisés dans les paiements fictifs.

Le ministre relève que toutes les catégories visées par les membres sont, comme tous les citoyens, soumises à l'article 505 du Code pénal. Au cours des travaux préparatoires du projet de loi en discussion, les casinos ont été évoqués à plusieurs reprises. Il a toutefois été décidé de n'y faire figurer que les organismes financiers. Cependant, le Roi est habilité à étendre la liste ultérieurement. Cette disposition vise surtout les casinos. Le ministre souligne aussi qu'actuellement, il n'existe encore aucune autorité de contrôle pour les casinos.

Vooraleer deze wet tot andere categorieën uit te breiden moet men dus ook op dat vlak voor de nodige controle zorgen. In de huidige stand van het ontwerp lijkt dit onmogelijk.

Wat, meer in het bijzonder, de notarissen en de immobiliën betreft, gebeuren de geviseerde operaties normaal via financiële instellingen zodat het geld dat via hen passeert onrechtstreeks opgespoord kan worden. Als ministeriële ambtenaren zijn de notarissen reeds onderworpen aan een toezicht. Om de drie jaar worden notarissen-verificateurs aangeduid om de boekhouding van de notarissen te onderzoeken. In de boekhouding van een notaris is steeds de identiteit te achterhalen van de rechthebbende van de rubriekrekeningen die de notaris houdt. Daarenboven bepaalt het koninklijk besluit van 14 december wat de notarissen dienen te doen met de bedragen die zij ontvangen in het kader van hun ambt. Zij moeten die bedragen onder eigen naam, voor rekening van de personen aan wie die bedragen verschuldigd zijn, op een bijzondere rekening en onder een bepaalde rubriek deponeren. De identificatie van de economische rechthebbende is dus ook hier steeds mogelijk. In haar omzendbrief i.v.m. het witwassen van geld heeft de Bankcommissie, na contact met het Ministerie van Justitie, de nodige maatregelen genomen om het toezicht op dit punt scherp te stellen. Deze omzendbrief bepaalt onder meer dat indien het onmogelijk is de rechthebbende nauwkeurig te identificeren, de cliënt een verklaring dient te ondertekenen dat hij voor eigen rekening of rekening van derden handelt en dat hij bevestigt dat de fondsen naar zijn weten niet voorkomen uit ernstige criminelle activiteiten (o.m. verbonden met drughandel).

De indiener van het tweede en derde amendement meent dat het ontbreken van controlesmogelijkheden op dit ogenblik niet belet dat de in zijn amendement geviseerde categorieën in de wet worden opgenomen. Dat zou trouwens een aansporing zijn om die controle-instrumenten uit te werken.

Verschillende leden treden dit standpunt bij.

Een lid vraagt zich af of er dan niet nog vele categorieën kunnen toegevoegd worden die mogelijk betrokken zijn bij het witwassen. Er zijn, bijvoorbeeld, casino's die gespecialiseerd zijn in fictieve uitbetalingen.

De Minister stipt aan dat al de door de leden geviseerde categorieën zoals alle burgers onderworpen zijn aan artikel 505 van het Strafwetboek. Tijdens de voorbereidende werkzaamheden van dit wetsontwerp zijn de casino's meermaals ter sprake gekomen. Er werd echter beslist om alleen de financiële instellingen op te nemen. Evenwel heeft de Koning de bevoegdheid om nadien de lijst uit te breiden. Bij deze bepaling wordt vooral aan de casino's gedacht. De Minister wijst ook op het feit dat er momenteel nog geen controle-overheid bestaat voor de casino's.

Un autre commissaire signale que le premier amendement, en ne limitant pas le champ d'application aux organismes financiers, vise précisément à éviter une énumération aussi longue.

Selon un commissaire, cet amendement ne change rien au problème, parce que l'article 2 limite explicitement le champ d'application aux organismes et personnes qui y sont énumérés. Personnellement, il estime qu'un meilleur contrôle du commerce de diamants et d'antiquités serait beaucoup plus efficace que l'imposition d'une obligation de divulgation au secteur de l'immobilier.

Le ministre rappelle une nouvelle fois que la loi en projet vise uniquement à établir une collaboration avec le secteur financier dans la lutte contre le blanchiment de capitaux. Il souligne qu'il existe d'autres dispositions législatives qui sanctionnent le blanchiment (par exemple l'article 505 du Code pénal relatif au recèlement). Le projet en discussion ne peut donc pas résoudre tous les problèmes relatifs au blanchiment de capitaux.

L'auteur des deuxième et troisième amendements signale qu'il a l'intention d'étendre l'obligation de divulgation prévue par le projet en discussion à deux catégories dont on sait déjà actuellement qu'elles sont, au moins passivement, impliquées dans des opérations de blanchiment de capitaux. Cela n'empêche pas que le Roi pourra encore ajouter ultérieurement d'autres catégories à la liste de l'article 2.

Plusieurs membres plaident en faveur du maintien de cette liste, le Roi ayant la possibilité d'y ajouter d'autres organismes financiers.

Un membre ayant demandé pourquoi la Trésorerie ne tombe pas sous l'application de l'article 2, le ministre répond que la Trésorerie ne réalise jamais d'opérations financières directement, mais bien par le biais de la Banque nationale.

Un membre se demande pourquoi ni les A.S.B.L., ni les organisations culturelles et sportives ne figurent sur la liste de l'article 2.

Le ministre souligne que, dès qu'une telle organisation se livre, à titre professionnel, à des opérations d'achat ou de vente au comptant de devises, elle tombe sous l'application de loi en projet.

Un membre relève que les personnes visées à l'article 2, 11°, sont définies en fonction des activités auxquelles elles se livrent. On peut en déduire que, pour les autres catégories (article 2, 1°, à 2, 10°, et 2, 12°, à 2, 14°), toutes les opérations tombent sous l'application de la loi en projet. Pour la Poste, par exemple, même la vente de journaux tombe dès lors sous l'application de la loi en projet.

L'article 2, 11°, ne vise que l'achat et la vente de devises au comptant. L'achat et la vente de devises à terme ne sont-ils donc pas concernés?

Een ander lid wijst er op dat het eerste amendement precies een dergelijke lange opsomming voorkomt door het toepassingsgebied niet te beperken tot financiële ondernemingen.

Volgens een lid verandert dit amendement niets aan dat probleem omdat artikel 2 het toepassingsgebied explicet beperkt tot de in het artikel opgesomde ondernemingen en personen. Persoonlijk meent hij dat een beter toezicht op de handel in diamant en in antiek veel efficiënter zou zijn dan het opleggen van een meldingsplicht aan de immobiliënsector.

De Minister herinnert er nogmaals aan dat deze wet enkel een samenwerking beoogt met de financiële sector in de strijd tegen het witwassen van geld. Hij wijst er op dat er daarnaast nog andere wetsbepalingen zijn die het witwassen sanctioneren (b.v. artikel 505 van het Strafwetboek i.v.m. heling). In dit ontwerp kunnen dus niet alle problemen met het witwassen van geld opgelost worden.

De indiener van het tweede en derde amendement wijst er op dat hij de bedoeling heeft om de in dit ontwerp voorziene meldingsplicht uit te breiden tot twee categorieën waarvan nu reeds geweten is dat ze, tenminste passief, betrokken zijn bij het witwassen van geld. Dit doet niets af aan het feit dat de Koning, later, nog andere categorieën aan de lijst van artikel 2 kan toevoegen.

Meerdereleden pleiten voor het behoud van deze lijst, met de mogelijkheid dat de Koning andere financiële ondernemingen op de lijst kan plaatsen.

Op de vraag van een lid waarom de Thesaurie niet onder het toepassingsveld van artikel 2 valt, antwoordt de Minister dat de Thesaurie niet rechtstreeks, maar wel via de Nationale Bank financiële verrichtingen doet.

Een lid vraagt zich af waarom V.Z.W.'s, culturele en sportieve organisaties niet zijn opgenomen in de lijst van artikel 2.

De Minister onderlijnt dat van zodra een dergelijke organisatie beroepshalve verrichtingen doet voor de contante aankoop of verkoop van deviezen, ze onder de toepassing van de wet vallen.

Een lid wijst er op dat de geviseerde personen in artikel 2, 11°, worden gedefinieerd naar hun verrichte activiteiten. Hieruit kan men afleiden dat voor de andere categorieën (artikel 2, 1° tot 2, 10° en 2, 12° tot 2, 14°) alle verrichtingen onder de toepassing van deze wet vallen. Voor de Post, bijvoorbeeld, valt dus zelfs de verkoop van kranten onder het toepassingsgebied van deze wet.

In artikel 2, 11°, wordt alleen de contante aankoop en de verkoop van deviezen geviseerd. Valt de aan- en verkoop op termijn van deviezen dan niet onder de bepalingen van deze wet?

Le ministre répond par la négative. L'achat et la vente à terme tombent sous l'application des dispositions de l'article 194 de la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers. En vertu de cet article 194, seuls les sociétés de bourse, les établissements de crédit et la Régie des postes sont habilités à effectuer des opérations à terme. Ces organismes financiers figurent déjà sur la liste reprise à l'article 2, 2° à 6°, à l'article 2, 7°, pour ce qui est des sociétés de bourse et à l'article 2, 9°, pour ce qui est de la Poste (sont également visées les opérations effectuées par l'Office des chèques postaux).

A l'article 2, 11°, un membre propose de supprimer les mots «à titre professionnel». Il arrive très régulièrement que le blanchiment de capitaux se fasse sous la couverture d'un casino ou d'un hôtel.

Le ministre estime qu'en supprimant les mots «à titre professionnel», l'on étend sensiblement le champ d'application *ratione personae* et l'on alourdit les charges. Dans ce cas, l'exploitant d'une station-service ou l'employé d'un hôtel qui change occasionnellement de l'argent serait censé connaître et appliquer la loi.

Un autre membre souligne que si l'on supprimait les mots «à titre professionnel», toute l'économie belge serait visée. La directive ne vise après tout que les organismes financiers et autres qui effectuent des transactions financières à titre professionnel. Aux autres organismes et organisations, c'est le droit commun qui est applicable.

Un membre souligne que si le droit commun s'appliquait normalement, l'on n'aurait pas besoin du présent projet de loi.

Un cinquième amendement est libellé comme suit :

« A cet article, déplacer le 11° pour en faire le 14° et renommer les 11°, 13° et 14° pour en faire les 11°, 12° et 13°. »

Justification

Il est logique que la catégorie visée initialement sous le 11° dans le projet figure en fin de la liste.

Un sixième amendement propose de remplacer le 11° de l'article 2 par la disposition suivante:

« 11° toutes les personnes physiques ou les autres personnes morales qui se livrent régulièrement aux opérations d'achat ou de vente au comptant de devises sous forme d'espèces ou de chèques libellés en devises ou par l'utilisation d'une carte de crédit ou de paiement; »

De Minister antwoordt ontkennend. De aan- en verkoop op termijn valt onder de bepalingen van artikel 194 van de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten. Ingevolge dit artikel 194 kunnen alleen de beursvennootschappen, de kredietinstellingen en de Post termijnverrichtingen uitvoeren. Deze financiële instellingen zijn reeds opgenomen in de lijst van artikel 2, 2° tot 6°, in artikel 2, 7°, voor de beursvennootschappen en in artikel 2, 9°, voor de Post (waaronder ook de verrichtingen van de Postcheque vallen).

Een lid stelt voor om het woord «beroeppshalve» in artikel 2, 11°, te schrappen. Het witwassen van geld gebeurt vrij regelmatig door een dekmantel van dergelijke organisaties, zoals bijvoorbeeld door een casino of een hotel.

De Minister oordeelt dat door de schrapping van het woord «beroeppshalve», het toepassingsgebied *ratione personae* aanzienlijk wordt uitgebreid en de lasten worden verzoed. Een benzinepomphouder of een bediende in een hotel die occasioneel geld wisselt, wordt geacht de wet dan te kennen en toe te passen.

Een ander lid stipt aan dat door de schapting van het woord «beroeppshalve» heel de Belgische economie wordt betrokken. De richtlijn is toch alleen bedoeld voor financiële instellingen en instellingen die beroepshalve financiële transacties verrichten. Voor de andere instellingen en organisaties is het gemeen recht van toepassing.

Een lid merkt op dat het duidelijk is dat het gemeen recht niet werkt, anders was dit wetsontwerp niet nodig.

Een vijfde amendement luidt als volgt :

« In artikel 2 wordt de opsomming als volgt herschikt : 12° wordt 11°, 13° wordt 12°, 14° wordt 13°, 11° wordt 14°. »

Verantwoording

Het is logisch dat de categorie die oorspronkelijk als 11° gerangschikt stond de lijst afsluit.

Een zesde amendement stelt voor artikel 2, 11°, als volgt te herformuleren:

« 11° alle natuurlijke personen en vorige rechtspersonen die geregeld verrichtingen doen voor de constante aankoop of verkoop van deviezen in contacten of met cheques in deviezen dan wel met gebruik van krediet- of betaalkaart. »

Justification

Cette formulation est plus correcte et offre moins de possibilités de contestation au sujet de la question se savoir quelles sont les personnes qui relèveront ou non de l'application de la loi en projet.

En ce qui concerne le remplacement des mots « à titre professionnel » par le mot « régulièrement », le ministre signale que les termes « qui se livrent, à titre professionnel, aux opérations » sont repris de la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers.

Le 11e vise une catégorie spécifique, les changeurs manuels.

En modifiant les termes utilisés au 11e, on risque de créer une confusion (voir également l'article 25 du projet). C'est pourquoi le ministre propose de maintenir le texte existant.

Un commissaire préconise de rédiger la loi le plus exhaustivement possible afin de pouvoir intervenir dans un maximum de domaines. Un autre membre se prononce dans le même sens. L'objectif est sans conteste de mettre au point un système efficace.

Un commissaire fait observer que toutes les grandes entreprises belges ont une section qui se livre exclusivement, à titre professionnel, à des opérations financières: l'achat et la vente sur tous les marchés internationaux. Suffit-il, dès lors, que la loi en projet ne vise que le secteur financier?

Un autre membre est entièrement d'accord pour donner à la loi en projet le champ d'application le plus étendu possible. Ceux qui se livrent à des opérations de blanchiment de capitaux se préoccupent surtout de convertir les espèces en avoirs, comme des dépôts bancaires, des titres, des biens immobiliers ou des marchandises. Le change d'argent en une autre devise n'est qu'une étape intermédiaire, ce n'est pas l'objectif final.

Le ministre fait observer que le change en une autre devise constitue bel et bien une étape intermédiaire importante visant à faire disparaître, le mieux possible, les traces de l'origine des capitaux.

C'est pourquoi il faut trouver le juste équilibre: d'une part, de telles opérations doivent relever de l'application de la loi et, d'autre part, il ne faut pas poser d'exigences exagérées à une série de personnes et d'organismes qui n'ont rien à voir avec le blanchiment de capitaux.

Selon un membre, l'objectif est, en définitive, de réaliser une coordination à l'échelon mondial. Si la Belgique s'écarte sensiblement de la directive, on se rendra tout bonnement aux Pays-Bas pour effectuer ce genre d'opérations.

Verantwoording

Deze formulering is correcter en laat minder mogelijkheden open voor betwisting in verband met de personen die onder de toepassing van deze wet vallen.

Wat de vervanging van het woord « beroepshalve » door « gereeld » betreft, wijst de Minister er op dat « die beroepshalve verrichtingen doen » overgenomen is uit de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en financiële markten.

In 11^e wordt een specifieke categorie geviseerd, nl. de deviezenwisselaars.

Door de term hier in 11^e te wijzigen dreigt men verwarring te doen ontstaan (zie ook artikel 25 van het ontwerp). Om die reden stelt de Minister voor de bestaande tekst te behouden.

Een lid pleit ervoor om de wet zo sluitend mogelijk op te stellen zodat op het breedst mogelijke terrein kan opgetreden worden. Een ander lid sluit zich hierbij aan. De bedoeling is toch om een efficiënt systeem op te stellen.

Een commissielid merkt op dat alle grote Belgische ondernemingen een afdeling hebben die beroepshalve alleen geldverrichtingen doet: aan- en verkoop op alle internationale markten. Is het dan voldoende dat deze wet alleen de financiële sector viseert?

Een ander lid is het er volledig mee eens deze wet een zo groot mogelijk toepassingsgebied te verlenen. Diegenen die geld witwassen, zijn vooral geïnteresseerd om speciën om te zetten in activa, zoals bankdeposito's, titels, immobielen of goederen. Het wisselen van geld in een andere munt is slechts een tussenstap en niet het uiteindelijke doel.

De Minister merkt op dat het wisselen in een andere munt wel een belangrijke tussenstap is om de sporen van herkomst van het geld zo goed mogelijk uit te wissen.

Daarom moet het juiste evenwicht gevonden worden: enerzijds moeten dergelijke operaties onder de toepassing van de wet vallen en anderzijds mogen geen overdreven eisen gesteld worden aan een aantal personen en instellingen die niets met het witwassen van geld te maken hebben.

Volgens een lid is de bedoeling uiteindelijk om een wereldwijde coördinatie tot stand te brengen. Als in België sterk van de richtlijn wordt afgeweken dan zal men gewoon naar Nederland gaan voor dergelijke operaties.

Le ministre estime également qu'il est préférable de limiter la portée du projet à la transposition de la directive.

Le premier amendement est rejeté par 8 voix contre 4.

Le deuxième amendement est rejeté par 6 voix contre 6 et 1 abstention.

Le troisième amendement est rejeté par 6 voix contre 6 et 1 abstention.

A la suite du rejet des deuxième et troisième amendements, le quatrième amendement devient sans objet.

Le cinquième amendement est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

En ce qui concerne le sixième amendement, la commission décide à l'unanimité de remplacer les mots « toutes autres personnes physiques ou morales » par les mots « toutes les personnes physiques ou les autres personnes morales ».

Le sixième amendement, en ce qu'il porte sur le remplacement des mots « à titre professionnel » par le mot « régulièrement », est retiré par son auteur.

L'article 2 ainsi amende est adopté par 9 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 3

La commission a estimé à l'unanimité que la rédaction de cet article était très confuse. Le rapporteur en a proposé la version corrigée suivante:

§ 1er. Aux fins de l'application de la présente loi, il faut entendre par blanchiment de capitaux:

- la conversion ou le transfert de capitaux ou d'autres biens dans le but de dissimuler ou de déguiser leur origine illicite ou d'aider toute personne qui est impliquée dans la réalisation de l'infraction d'où proviennent ces capitaux ou ces biens, à échapper aux conséquences juridiques de ses actes;

- la dissimulation ou le déguisement de la nature, de l'origine, de l'emplacement, de la disposition, du mouvement ou de la propriété des capitaux ou des biens dont on connaît l'origine illicite;

- l'acquisition, la détention ou l'utilisation de capitaux ou de biens dont on connaît l'origine illicite;

- la participation à l'un des actes visés aux trois points précédents, l'association pour commettre ledit acte, les tentatives de le perpétrer, le fait d'aider, d'inciter ou de conseiller quelqu'un à le commettre ou le fait d'en faciliter l'exécution.

§ 2. Pour l'application de la présente loi, l'origine de capitaux ou de biens est illicite lorsque ceux-ci proviennent de la réalisation d'une infraction liée au ter-

De Minister meent ook dat het beter is om het ontwerp te beperken tot de omzetting van de richtlijn.

Het eerste amendement wordt verworpen met 4 tegen 8 stemmen.

Het tweede amendement wordt verworpen met 6 tegen 6 stemmen bij 1 onthouding.

Het derde amendement wordt verworpen met 6 tegen 6 stemmen bij 1 onthouding.

Het vierde amendement vervalt door de verwerping van het tweede en derde amendement.

Het vijfde amendement wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Wat betreft het zesde amendement, beslist de Commissie eenparig om de woorden « alle overige natuurlijke personen en rechtspersonen » te vervangen door « alle natuurlijke personen en overige rechtspersonen ».

Het zesde amendement, voor zover het betrekking heeft op de vervanging van het woord « beroeps-halve » door « geregeld » wordt ingetrokken.

Het aldus geamendeerde artikel 2 wordt aangenomen met 9 tegen 2 stemmen bij 2 onthoudingen.

Art. 3

De Commissie was unaniem van mening dat de tekst van dit artikel erg onduidelijk geformuleerd was. De rapporteur stelt de volgende verbeterde versie voor:

§ 1 voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder « witwassen van geld »:

- de omzetting of overdracht van geld of activa met de bedoeling de illegale herkomst ervan te verbergen of te verdoezelen of een persoon, die betrokken is bij een misdrijf waaruit dit geld of deze activa voortkomen, te helpen ontkomen aan de rechtsgevolgen van zijn daden;

- het verhelpen of verhullen van de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van geld of activa waarvan men de illegale herkomst kent;

- de verwerving, het bezit of het gebruik van geld of activa waarvan men de illegale herkomst kent;

- de deelneming aan, de medeplichtigheid tot, de poging tot, de hulp aan, het aanzetten tot, het verge-makkelijken van of het geven van raad betreffende een van de in de drie voorgaande punten bedoelde daden.

§ 2. Voor de toepassing van deze wet is de herkomst van geld of activa illegaal wanneer zij voortkomen uit een misdrijf dat in verband staat met het terrorisme,

rorisme, à la criminalité organisée, au trafic illicite de stupéfiants, au trafic illicite d'armes, de biens et de marchandises, au trafic de main-d'œuvre clandestine, au trafic d'êtres humains ou à l'exploitation de la prostitution.

§ 3. Les organismes et les personnes visés à l'article 2 concourent pleinement à l'application de la présente loi par l'identification de tous les actes de blanchiment de capitaux.»

La commission adopte cette version corrigée.

Ce texte fait ensuite l'objet de l'amendement suivant :

« A l'avant-dernier alinéa de cet article, remplacer les mots « de la réalisation d'une infraction » par les mots « de l'exercice d'une activité criminelle. »

Justification

L'exposé des motifs du projet révèle clairement qu'il s'agit de lutter contre le blanchiment des capitaux provenant des formes de la criminalité les plus graves. Il s'agit dès lors de mettre en parfaite concordance la forme du texte légal avec le but recherché. L'exemple du vol cité dans l'exposé des motifs montre bien que c'est le contexte dans lequel l'acte a été commis, bien plus que sa qualification juridique, qui justifie la présente loi. Nous proposons dès lors de remplacer le mot « infraction », trop vague et trop général, par les mots « activité criminelle » qui expriment et délimitent mieux le champ d'application recherché.

Le ministre répond qu'il préfère le terme « infraction » à « activité criminelle » parce que la première de ces notions est plus large. La loi en projet met au point une collaboration avec les organismes financiers et n'est pas une loi pénale. Pour éviter tout malentendu, il souhaite que la « cellule » soit également informée des activités qui ne sont pas nécessairement sanctionnées par la loi pénale. De cette manière, la mission confiée aux organismes financiers paraît plus claire. On peut difficilement attendre des organismes financiers que, pour chaque activité suspecte, ils fassent la distinction selon la nature de l'infraction qui est à l'origine de l'opération de blanchiment.

L'amendement est rejeté par 10 voix contre 3.

Un membre se réfère à la disposition où il est question du trafic illicite de biens et de marchandises. L'exportation fictive de produits agricoles en vue d'obtenir des subsides tombe-t-elle également sous le coup de cette disposition ?

de georganiseerde misdaad, de illegale drugshandel, de illegale handel in wapens, goederen en koopwaren, de handel in clandestiene werkkachten, de menshandel of de exploitatie van de prostitutie.

§ 3. De in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen verlenen hun volledige medewerking aan de toepassing van deze wet, om alle daden van witwassen van geld te identificeren.»

De Commissie aanvaardt deze verbeterde versie.

Op deze tekst wordt volgend amendement ingediend :

« In het voorlaatste lid van dit artikel de woorden « misdrijf dat » te vervangen door de woorden « criminale activiteit die. »

Verantwoording

Uit de memorie van toelichting bij het ontwerp blijkt duidelijk dat het gaat om de bestrijding van het witwassen van de opbrengsten van de ernstigste vormen van criminaliteit. Bijgevolg moet de wettekst ook naar de vorm in overeenstemming worden gebracht met het doel dat men beoogt. Het voorbeeld van diefstal, waarnaar de memorie van toelichting verwijst, toont aan dat vooral de context waarbinnen het misdrijf gepleegd werd en niet zozeer de juridische kwalificatie ervan deze wet verantwoordt. Derhalve stellen wij voor het woord « misdrijf » dat te vaag en te algemeen is, te vervangen door de woorden « criminale activiteit » die de beoogde toepassingssfeer beter bepalen en afbakenen.

De Minister antwoordt dat hij « misdrijf » boven « criminale activiteit » verkiest omdat het eerste begrip ruimer is. Deze wet stelt een samenwerking met financiële ondernemingen op punt en is geen strafwet. Voor alle duidelijkheid wenst hij dat de « cel » ook op de hoogte wordt gebracht van activiteiten die niet noodzakelijkerwijs door de strafwet gesanctioneerd worden. Daardoor lijkt de opdracht die aan de financiële organismen gegeven wordt duidelijker. Men kan moeilijk verwachten dat, voor elke verdachte activiteit, de financiële instellingen het onderscheid gaan maken al naar gelang de aard van het misdrijf dat aan de oorsprong ligt van de witwasoperatie.

Dit amendement wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen.

Een lid verwijst naar de bepaling waarin sprake is van illegale handel in goederen en koopwaren. Valt de fictieve export van landbouwprodukten ten einde van subsidies te kunnen genieten ook onder deze bepaling ?

Le ministre confirme que ces exportations fictives sont effectivement couvertes par la notion de commerce illégal de biens et de marchandises.

La commission attire l'attention sur le fait que la notion de « criminalité organisée » renvoie au délit d'association de malfaiteurs au sens des articles 322 et 326 du Code pénal. La fraude fiscale organisée (notamment en matière de T.V.A., avec la technique du carrousel) relève de la criminalité organisée et est, par conséquent, certainement passible elle aussi des articles 322 et 326 du Code pénal. Le blanchiment d'argent provenant de ce type de fraude doit également être dénoncé par les organismes financiers.

L'article 3, ainsi amendé par la commission, est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

CHAPITRE II

Identification des clients et organisation interne au niveau des organismes financiers et des personnes visés à l'article 2

Art. 4

Un membre renvoie à l'exposé des motifs, dans lequel on peut lire que pour ceux qui, avant l'entrée en vigueur de la loi, sont déjà des clients habituels, il sera répondu le plus rapidement possible à l'obligation d'identification prévue à l'article 4. L'ensemble des organismes financiers belges a vendu pour des milliards de titres à des acheteurs dont l'identité est demeurée inconnue. Comment les organismes financiers pourraient-ils retrouver ces acheteurs? L'intervenant estime que c'est là une mission impossible.

Le ministre se rend compte qu'il est pratiquement impossible pour les organismes financiers de remplir, à court terme, l'obligation d'identification de tous leurs clients actuels. Une concertation devra avoir lieu avec le secteur: il serait utile que soient d'abord examinées les relations les plus intéressantes, à savoir celles où il existe une possibilité de blanchiment. Les organismes financiers fourniront aussi vite que possible et dans la mesure du possible les renseignements nécessaires, étant entendu que l'on ne pourra jamais faire toute la clarté sur certaines transactions.

Un membre souligne que le texte de l'article 4 va moins loin que l'exposé des motifs. L'article 4 ne s'appliquera qu'aux opérations effectuées après l'entrée en vigueur de la loi en projet. Il ne vaut donc que pour l'avenir.

De Minister bevestigt dat deze fictieve export inderdaad onder het begrip « illegale handel in goederen en koopwaren » valt.

De Commissie vestigt er de aandacht op dat het begrip « georganiseerde misdaad » verwijst naar het misdrijf « vereniging van misdadijers » zoals bedoeld in artikel 322 en artikel 326 van het Strafwetboek. Georganiseerde fiscale fraude (o.m. van de B.T.W. in de zogenaamde « B.T.W.-carrousels ») is een georganiseerde misdaad en is, bijgevolg, zeker ook strafbaar op grond van artikel 322 en artikel 326 van het Strafwetboek. Ook het witwassen van geld, afkomstig uit dit soort fraude, dient door de financiële ondernemingen gemeld te worden.

Het artikel 3, aldus gewijzigd door de Commissie, wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

HOOFDSTUK II

Identificatie van de cliënten en interne organisatie op het niveau van de in artikel 2 beoogde financiële ondernemingen en personen

Art. 4

Een lid wijst op de Memorie van Toelichting, waarin wordt gezegd dat voor degenen die reeds voor de inwerkingtreding van deze wet gewone cliënten zijn, zo spoedig mogelijk aan de identificatieverplichting vermeld in artikel 4, zal moeten worden voldaan. Bij alle financiële instellingen van België zijn voor miljarden aan effecten gekocht waarvan de identiteit van de koper onbekend is gebleven. Hoe kunnen de financiële instellingen deze kopers nu opporen? Het lid meent dat dit een onmogelijke opdracht is.

De Minister is zich ervan bewust dat het nauwelijks mogelijk is dat de financiële instellingen op korte termijn voldoen aan de identificatieverplichting met betrekking tot al hun huidige cliënten. Er zal met de sector worden overlegd: het ware nuttig dat eerst die relaties worden onderzocht die het meest interessant zijn en waar een operatie van witwassen mogelijk is. De financiële instellingen zullen zo vlug mogelijk en in de mate van het mogelijke de nodige inlichtingen verstrekken, wel wetende dat bepaalde transacties nooit volledig op te sporen zullen zijn.

Een lid stipt aan dat de tekst van artikel 4 minder verregaand is dan de Memorie van Toelichting. Artikel 4 is alleen van toepassing op verrichtingen die tot stand komen na de inwerkingtreding van deze wet. Het artikel geldt dus enkel voor de toekomst.

Le ministre confirme ce qui vient d'être dit. L'article 4 prévoit, après l'entrée en vigueur de la loi en projet, l'obligation d'identifier toute personne, même un client habituel qui effectue une transaction.

Un membre se demande si le terme néerlandais «vermoeden» a la même signification juridique que celle qu'il a dans le Code civil. Un autre membre considère que tel n'est pas le cas puisque, dans le texte français, on utilise le terme «soupçon» et non le terme «présomption» qui correspond au terme néerlandais «vermoeden» dans le Code civil.

Le ministre renvoie à la circulaire que la Commission bancaire et financière a envoyée aux organismes financiers, dans laquelle il précise ce que l'on entend par soupçon de blanchiment de capitaux.

Le ministre renvoie également à l'article 3, 6°, de la directive européenne qui dispose que «Les établissements de crédit et les institutions financières sont tenus de procéder à cette identification même si le montant de la transaction est inférieur aux seuils susvisés dès qu'il y a soupçon de blanchiment de capitaux».

C'est ce même terme de «soupçon» qui figure à l'article 4 du projet de loi. Il ne s'agit donc pas du terme «vermoeden» au sens étroit de «présomption» tel qu'il figure dans le Code civil, mais du terme «vermoeden» au sens plus large de «soupçon».

Cet article fait l'objet d'un amendement libellé comme suit :

«Au deuxième alinéa de cet article, remplacer les mots «dès qu'il y a soupçon» par les mots «dès qu'il y a le moindre soupçon.»

Justification

Cet amendement vise à donner au terme néerlandais «vermoeden» son sens le plus large et à prévenir toute interprétation en vertu de laquelle la naissance d'une «présomption» serait subordonnée à la pré-existence de preuves matérielles.

Le ministre souligne que la collaboration entre le monde financier et la «cellule de traitement des informations financières», visé dans le projet de loi, se base en grande partie sur la confiance et la bonne volonté. Il craint que le texte proposé n'améliore pas cette collaboration.

L'amendement est rejeté par 10 voix contre 3.

L'article 4 est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

De Minister gaat hiermee akkoord. Artikel 4 voorziet dat, indien een persoon, na de inwerkingtreding van deze wet, een nieuwe transactie afsluit, de identificatie vereist is, ook al gaat het om een gewone cliënt.

Een lid vraagt zich af of met de term «vermoeden» verwezen wordt naar de juridische betekenis die deze term heeft in het Burgelijk Wetboek. Een ander lid meent dat dit niet het geval is omdat in de Franse tekst de term «soupçon» wordt gebruikt en niet de term «présomption» die de vertaling is van «vermoeden» in het Burgerlijk Wetboek.

De Minister verwijst naar de omzendbrief van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen aan de financiële instellingen waarin wordt gepreciseerd wanneer er sprake is van een vermoeden van witwassen van geld.

De Minister verwijst ook naar artikel 3, 6°, van de Europese Richtlijn waarin wordt gezegd : «Indien er een vermoeden van witwassen bestaat, dienen deze kredietinstellingen en financiële instellingen de identificatie ook uit te voeren wanneer het bedrag van de transactie onder bovengenoemde drempels ligt».

De term «vermoeden» werd overgenomen in artikel 4 van het ontwerp van wet. Het gaat dus niet om de enge juridische betekenis van de term «vermoeden» zoals gedefinieerd in het Burgerlijk Wetboek maar wel om de betekenis van «vermoeden» in de meest ruime zin.

Een amendement wordt ingediend dat luidt als volgt :

«In dit artikel de woorden «wordt vermoed» te vervangen door de woorden «het minste vermoeden bestaat.»

Verantwoording

Het is de bedoeling met dit amendement aan het vermoeden de breedst mogelijke betekenis te geven en een interpretatie te vermijden waarbij reeds materiële bewijzen voorhanden moeten zijn om het «vermoeden» te doen ontstaan.

De Minister wijst erop dat de beoogde samenwerking tussen de financiële wereld en de «cel voor financiële informatieverwerking» voor een groot deel op vertrouwen en goodwill is gebaseerd. In die optiek meent hij dat wat wordt voorgesteld die beoogde samenwerking niet zal verbeteren.

Het amendement wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen.

Artikel 4 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Art. 5

Un membre estime que la première question que l'organisme financier doit se poser n'est pas de savoir si le client agit ou non pour son compte propre mais si l'identité qu'il donne, conformément à l'article 4, est sa véritable identité. Un client peut agir entièrement pour son propre compte mais donner une fausse identité. Si l'organisme doute de l'identité communiquée, une enquête plus poussée se justifie. C'est ensuite que l'on se posera la question de savoir si le client agit en son propre nom.

Selon un autre membre, la vérification de l'identité tombe sous l'application des dispositions de l'article 4: l'on s'assurera de l'identité des clients au moyen d'un document probant.

Un commissaire dépose l'amendement suivant:

«A cet article, remplacer le mot «raisonnables» par le mot «utiles».

Justification

Le terme «raisonnables» est trop subjectif et trop sujet à interprétation.

L'utilité correspond mieux à des critères uniformes et objectifs.

Le terme «utiles» s'impose d'autant plus que la loi en projet confie un rôle social important aux organismes financiers et que l'article 5 vise «l'identité réelle» des clients.

Le ministre souligne que l'article 3, 5°, de la directive européenne parle de «mesures raisonnables» prises en vue d'obtenir l'identité réelle. Il est vrai que l'expression «mesures utiles» est plus restrictive que l'expression «mesures raisonnables». Toutefois, les Etats membres peuvent imposer des mesures plus strictes que celles contenues dans la directive.

Un commissaire plaide en faveur du maintien du texte tel qu'il figure dans la directive. Les textes en question ont été longuement débattus au sein du Conseil de ministres, de la Commission européenne et du Parlement européen. Il importe que tous les Etats membres incorporent les mêmes textes juridiques dans leur législation. Il s'agit en fin de compte de lutter contre le blanchiment de capitaux d'origine criminelle, un secteur dans lequel les intéressés font preuve d'une grande mobilité.

Le ministre partage ce point de vue.

L'amendement est adopté par 8 voix contre 1 et 4 abstentions.

Art. 5

Een lid meent dat de eerste vraag die door de financiële instelling moet gesteld worden niet de vraag is of de cliënt al dan niet voor eigen rekening handelt maar wel of de opgegeven identiteit, zoals geformuleerd in artikel 4, de juiste identiteit is. Een cliënt kan volledig voor eigen rekening handelen doch een valse identiteit opgeven. Indien de instelling twijfelt aan de opgegeven identiteit is een verder onderzoek gerechtvaardigd. In tweede instantie kan dan de vraag worden gesteld of de cliënt in eigen naam handelt.

Volgens een ander lid valt de verificatie van de opgegeven identiteit onder de bepalingen van artikel 4: de identiteit van de cliënten moet nagegaan worden aan de hand van een bewijsstuk.

Een commissielid dient het volgende amendement in*:

«In artikel 5 het woord «redelijke» vervangen door het woord «nuttige».

Verantwoording

Het woord «redelijk» is te subjectief en te fel voor interpretatie vatbaar.

De «nuttigheid» van iets beantwoord beter aan objectieve gelijkvormige criteria.

Het woord «nuttig» dringt zich des te meer op wegens de voorname maatschappelijke rol van de financiële ondernemingen in dit ontwerp en omdat artikel 5 betracht de «ware identiteit» te achterhalen.

De Minister stipt aan dat artikel 3, 5°, van de Europese Richtlijn handelt over «redelijke maatregelen» die genomen moeten worden om de identiteit vast te stellen. Hij wijst er weliswaar op dat de term «nuttige» maatregelen strikter is dan «redelijke» maatregelen. Het is echter toegestaan dat de Lid-Staten strengere maatregelen dan voorzien in de richtlijn opleggen.

Een commissielid pleit voor het behoud van de tekst zoals weergegeven in de Richtlijn. Deze teksten werden geruime tijd besproken in de schoot van de Raad van Ministers, de Europese Commissie en het Europees Parlement. Het is van belang dat alle Lid-Staten dezelfde juridische teksten in hun wetgeving opnemen. Per slot van rekening gaat het om de strijd tegen het witwassen van geld uit criminelle activiteiten waarbij de betrokkenen zeer mobiel zijn.

De Minister sluit zich aan bij dit standpunt.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 1 stem bij 4 onthoudingen.

L'article 5 ainsi amendé est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Art. 6

Cet article ne donne lieu à aucune observation et est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Art. 7, 8, 9 et 10

Pour ces articles, l'on se référera aux organismes financiers et aux personnes visés à l'article 2. Un membre se demande s'il ne vaudrait pas mieux supprimer le terme «financiers» dans les renvois aux catégories enumérées à l'article 2, puisque le Roi peut compléter la liste par des organismes autres que financiers.

Le ministre indique que le libellé français, «les organismes financiers et les personnes», rend mieux les intentions du législateur.

L'adjectif se rapporte uniquement aux organismes et non aux autres personnes.

Il est vrai que les renvois à l'article 2 dans les autres articles ne visent pas uniquement les organismes financiers.

Un membre propose de supprimer l'adjectif «financiers» dans tous les renvois à l'article 2.

Le ministre marque son accord.

A propos de l'article 7, un membre attire l'attention sur l'obligation qu'ont les organismes financiers de conserver leurs comptes pendant au moins 10 ans. L'article 7 n'impose cette obligation que pour une durée de 5 ans.

Le ministre explique que si l'obligation de conservation est plus limitée dans le temps, elle porte néanmoins sur un champ d'application plus large: la loi sur la comptabilité et les comptes annuels des entreprises n'impose une obligation de conservation que pour les comptes, obligation que l'article 7 étend aux documents d'identification.

Les articles 7, 8, 9 et 10 sont adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

CHAPITRE III

Transmission d'informations entre les organismes financiers ou les personnes visés à l'article 2 et les autorités responsables de la lutte contre le blanchiment de capitaux

Art. 11

Un commissaire attire l'attention sur la disposition qui place la «cellule de traitement des informations

Het aldus gewijzigde artikel 5 wordt eenparig aangenomen door de 13 aanwezige leden.

Art. 6

Dit artikel geeft geen aanleiding tot verdere opmerkingen en wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Art. 7, 8, 9 en 10

Bij deze artikelen wordt er telkens verwezen naar de in artikel 2 beoogde financiële ondernemingen en personen. Een lid vraagt zich af of het niet beter zou zijn om het woord «financiële» te schrappen in de verwijzingen naar de in artikel 2 opgesomde categorieën aangezien de Koning de bevoegdheid heeft om de lijst uit te breiden tot andere dan financiële ondernemingen.

De Minister wijst op de Franse tekst die de bedoeiling beter weergeeft: «les organismes financiers et les personnes...».

Het adjetief slaat alleen op de ondernemingen en niet op de andere personen.

De verwijzingen naar artikel 2 in de andere artikelen zijn immers niet alleen op financiële ondernemingen van toepassing.

Een lid stelt voor om het woord «financiële» in alle verwijzingen naar artikel 2 te schrappen.

De Minister gaat hiermee akkoord.

Bij artikel 7 wijst een lid op de verplichting voor de financiële instellingen om gedurende ten minste 10 jaar alle rekeningen bij te houden. In artikel 7 geldt de bewaarplicht slechts voor 5 jaar.

De Minister verduidelijkt dat de bewaarplicht weliswaar beperkter is in de tijd, maar een breder toepassingsgebied heeft: de wet op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen voorziet alleen dat de rekeningen moeten bijgehouden worden terwijl artikel 7 de bewaarplicht uitbreidt tot de identificatiestukken.

De artikelen 7, 8, 9 en 10 worden aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

HOOFDSTUK III

Informatieverstrekking tussen de in artikel 2 beoogde financiële ondernemingen of personen en de met de bestrijding van het witwassen van geld belaste overheden

Art. 11

Een lid wijst op de bepaling dat de «cel voor financiële informatieverwerking» onder de leiding van een

financières» sous la direction d'un magistrat du parquet. Pourquoi n'a-t-on pas opté pour la magistrature assise? En effet, ces magistrats sont nommés à vie, alors que tel n'est pas le cas pour les membres de la magistrature debout.

Le ministre répond que le ministre de la Justice a fait part de sa préférence pour un magistrat du parquet, parce que celui-ci doit décider, dès qu'il existe un indice sérieux de blanchiment de capitaux, de communiquer ces informations sans délai au parquet.

Le ministre confirme également que le suppléant du magistrat qui est à la tête de la cellule doit lui-même être magistrat.

Un membre ayant demandé si un recours auprès du Conseil d'Etat est possible contre les décisions de la cellule de traitement des informations financières, qui est une autorité administrative, le ministre répond par l'affirmative.

Un commissaire s'interroge sur le contrôle exercé par les ministres de la Justice et des Finances. Ce contrôle exercé par deux ministres ne freinera-t-il pas le fonctionnement de la cellule de traitement des informations financières? Ne compromettra-t-il pas l'indépendance de la cellule à l'égard du ministre des Finances en matière de fiscalité? Ne serait-il pas préférable que le ministre de la Justice exerce seul ce contrôle?

Le ministre répète que la loi en projet, d'une part, met à exécution la directive européenne du 10 juin 1991 — cette directive a été préparée et approuvée par les ministres des Finances des différents Etats membres — et d'autre part, suit fidèlement les recommandations du Groupe d'action financière (G.A.F.I.), composé des ministres des Finances.

Dans d'autres pays, une telle autorité a aussi été placée sous le contrôle du ministre des Finances. Mais le ministre ne s'oppose pas à ce que le contrôle soit exercé conjointement avec le ministre de la Justice.

S'agissant de l'indépendance de la cellule, le ministre relève que les activités de la cellule ne présentent aucun lien avec un aspect fiscal quelconque. En effet, ni les membres de la cellule de traitement des informations financières, ni le personnel ne peuvent divulguer les informations dont ils ont pris connaissance de par l'exercice de leur mission.

Un commissaire estime que les mots «est chargée en particulier» peuvent prêter à confusion. En effet, on pourrait se demander si la cellule de traitement des informations financières peut encore être chargée d'autres missions.

Le ministre souligne que la cellule ne peut pas être chargée d'autres missions. Les mots «en particulier»

magistraat van het parket staat. Waarom werd niet geopteerd voor de zittende magistratuur? Deze magistraten zijn immers voor het leven benoemd terwijl dit niet het geval is voor de leden van de staande magistratuur.

De Minister antwoordt dat de Minister van Justitie de voorkeur heeft geuit voor een parketmagistraat omdat deze moet beslissen om, zodra er een ernstige aanwijzing van witwassen van geld bestaat, deze informatie onverwijld aan het parket mede te delen.

De Minister bevestigt eveneens dat de plaatsvervanger van de magistraat die de leiding heeft van de cel, zelf ook een magistraat moet zijn.

Op de vraag van een lid of tegen de beslissingen van de cel voor financiële informatieverwerking, die een administratieve overheid is, verhaal mogelijk is bij de Raad van State, antwoordt de Minister bevestigend.

Een lid stelt zich vragen omtrent het toezicht dat door de Ministers van Justitie en Financiën wordt uitgeoefend. Zal dit toezicht door twee Ministers de werking van de cel voor financiële informatieverwerking niet afremmen? Zal de onafhankelijkheid van de cel tegenover het Ministerie van Financiën op gebied van fiscaliteit, niet in het gedrang worden gebracht? Ware het niet beter dat alleen de Minister van Justitie toezicht uitoefent?

De Minister herhaalt dat dit wetsontwerp enerzijds de toepassing vormt van de Europese Richtlijn van 10 juni 1991 — deze Richtlijn werd voorbereid en goedgekeurd door de Ministers van Financiën van de diverse Lid-Staten — en dat het anderzijds ook nauw aansluit bij de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep (G.A.F.I.), bestaande uit de Ministers van Financiën.

In andere landen werd een dergelijke autoriteit ook onder het toezicht van de Minister van Financiën geplaatst. De Minister heeft er wel geen bezwaar tegen dat het toezicht gezamenlijk met de Minister van Justitie wordt uitgeoefend.

Over de onafhankelijkheid van de cel, stipt de Minister aan dat de activiteiten van de cel geen verband houden met enig fiscaal aspect. Nog de leden van de cel voor financiële informatieverwerking, noch het personeel mogen immers ruchtbaarheid geven aan de informatie waarvan zij kennis kregen bij de uitoefening van hun opdracht.

Een lid meent dat de woorden «in het bijzonder belast» verwarring kunnen stichten. De vraag zou immers gesteld kunnen worden of de cel voor financiële informatieverwerking nog met andere taken kan worden belast.

De Minister beklemtoont dat de cel niet met andere taken kan worden belast. De woorden «in het bijzon-

renvoient au fait que d'autres autorités, comme l'autorité judiciaire, sont également compétentes. Le ministre concède que le texte est peut-être équivoque.

Un autre membre souligne la tautologie que constituent les mots « détachés temporairement ». Un détachement est temporaire par définition.

La commission propose de modifier l'article 11 de la manière suivante:

1° à l'alinéa 2, les mots « en particulier » sont supprimés;

2° à l'alinéa 3, le mot « temporairement » est supprimé;

3° l'alinéa 3 est complété comme suit: « Ils ne peuvent soit exercer concomitamment, soit avoir exercé pendant l'année qui précède leur désignation, des fonctions dans les organismes financiers ou pour les personnes visés à l'article 2 ».

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Un membre estime que les mots « sans préjudice des compétences des autorités judiciaires » prêtent à confusion. Les compétences des autorités judiciaires existent, en effet, déjà sur la base d'autres lois. C'est l'évidence même. La question de savoir si la Commission bancaire et financière peut également intervenir peut poser problème.

Le ministre souligne que le parquet peut toujours poursuivre, même si la cellule de traitement des informations financières ne transmet pas l'information.

Un autre membre se demande si le texte ne veut pas plutôt dire que l'information reçue n'est pas exclusivement destinée à cette cellule: les autorités judiciaires peuvent demander à tout moment à la cellule de quelles informations elle dispose et elle est tenue de les communiquer.

Le ministre reconnaît que le texte peut également s'interpréter de cette manière. Le but initial du texte était d'indiquer que le rôle de la cellule n'a évidemment aucune incidence sur le rôle normal des autorités de police judiciaire, qui sont chargées de la recherche des infractions. Si l'on supprimait les mots « sans préjudice des compétences des autorités judiciaires », on pourrait y voir une limitation du rôle de ces autorités, ce qui n'est certainement pas le cas. Le ministre renvoie expressément au commentaire de l'article 11.

Le Gouvernement présente l'amendement suivant:

« L'article 11 est remplacé par l'alinéa suivant :

« Le Roi fixe, par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, la contribution aux frais de fonctionnement de la cellule due par les organismes financiers et les personnes visés à l'article 2. »

der » verwijzen naar het feit dat andere autoriteiten, zoals de gerechtelijke, ook bevoegd zijn. De Minister geeft toe dat de tekst misschien dubbelzinnig is.

Een ander lid wijst op de tautologie in de woorden « tijdelijk gedetacheerd ». Een detaching is per définition tijdelijk.

De Commissie stelt voor om artikel 11 als volgt te wijzigen:

1° in het tweede lid, worden de woorden « in het bijzonder » geschrapt;

2° in het derde lid, wordt het woord « tijdelijk » geschrapt;

3° het derde lid wordt aangevuld als volgt: « Zij mogen noch tegelijkertijd, noch tijdens het jaar dat hun aanwijzing voorafgaat, een functie uitoefenen of hebben uitgeoefend bij de in artikel 2 beoogde financiële ondernemingen of personen ».

Dit amendement wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Een lid is van oordeel dat de woorden « onverminderd de bevoegdheden van de gerechtelijke autoriteiten » voor verwarring zorgen. De bevoegdheden van de gerechtelijke autoriteiten bestaan immers reeds op grond van andere wetten. Dit is evidentie zelve. Een probleem kan rijzen bij de vraag of ook de Commissie voor het Bank- en Financiewezien kan optreden.

De Minister stipt aan dat het parket altijd kan vervolgen, zelfs al geeft de cel voor financiële informatieverwerking de informatie niet door.

Een ander lid stelt zich de vraag of de tekst niet eerder bedoelt dat de verkregen informatie niet exclusief bestemd is voor deze cel: de gerechtelijke autoriteiten kunnen op ieder ogenblik aan de cel vragen over welke informatie zij beschikt en zijn verplicht die informatie mede te delen.

De Minister geeft toe dat dit ook een mogelijke juiste interpretatie van de tekst is. De initiële bedoeling van de tekst was te verduidelijken dat de rol van de cel vanzelfsprekend niet raakt aan de normale rol van de overheden van de gerechtelijke politie die belast zijn met de opsporing van misdrijven. Indien de woorden « onverminderd de bevoegdheden van de gerechtelijke autoriteiten » nu worden geschrapt, kan dit opgevat worden als een beperking van de rol van de gerechtelijke autoriteiten — hetgeen zeker niet het geval is. De Minister verwijst uitdrukkelijk naar de toelichting bij artikel 11.

De Regering dient het volgende amendement in:

« Artikel 11 wordt aangevuld met het volgende lid :

« De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit de bijdragen in de werkingskosten van de cel, die verschuldigd zijn door de in artikel 2 beoogde financiële ondernemingen en personen. »

Justification

Le Roi reçoit également le pouvoir de déterminer, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, la contribution des organismes et personnes visés à l'article 2, aux frais de fonctionnement de la cellule.

Il paraît en effet normal que les bénéficiaires du travail de ladite cellule en supportent les frais de fonctionnement.

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Un troisième amendement propose de compléter le quatrième alinéa de l'article par ce qui suit :

« Elle transmet également, chaque année, un rapport synthétique de ses activités au Parlement. »

Justification

Il importe que le Parlement reçoive systématiquement un rapport succinct, sur la base duquel les députés et les sénateurs puissent éventuellement poser des questions au ministre.

Le ministre souligne le caractère confidentiel du rapport. Si le rapport est communiqué au Parlement, il contiendra beaucoup moins d'informations que s'il est destiné au seul ministre. Selon le ministre, la collaboration avec les organismes financiers peut également s'en trouver compromise. Ces organismes craignent qu'on leur reproche d'avoir transmis des informations à la cellule s'il s'avérait par la suite qu'il ne s'agissait absolument pas d'une opération de blanchiment. Plus le risque que leur information soit publiée sera grand, plus les organismes financiers se montreront réticents à coopérer. La discréction de la cellule de traitement des informations financières est un élément important.

Le commissaire souligne que le but n'est pas de faire communiquer au Parlement le rapport *in extenso*, mais plutôt un rapport de synthèse traitant, par exemple, des mécanismes de blanchiment, afin de pouvoir adapter éventuellement la législation.

Un autre membre rappelle que tout membre du Parlement peut interroger le ministre à tout moment.

D'autre part, on transmet chaque année au Parlement des rapports qui ne sont jamais lus.

Un autre membre rappelle lui aussi notre tradition parlementaire : tout membre du Parlement peut interroger le ministre, le Parlement peut créer des commissions d'enquête et l'on peut tenir des réunions à huis clos.

Verantwoording

De Koning is ook bevoegd om bij in Ministerraad overlegd besluit, de bijdrage van de in artikel 2 beoogde financiële ondernemingen en personen in de werkingskosten van de cel te bepalen.

Het wordt logisch geacht dat degene die van het werk van de cel genieten ervan de lasten dragen.

Dit amendement wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Een derde amendement stelt voor het vierde lid aan te vullen als volgt :

« Zij maakt jaarlijks tevens een synthetisch verslag van haar werkzaamheden over aan het Parlement. »

Verantwoording

Het is belangrijk dat er systematisch een beknopte verslaggeving komt aan het Parlement op basis waarvan de senatoren en kamerleden eventuele vragen kunnen stellen aan de Minister.

De Minister wijst op de vertrouwelijkheid van het verslag. Indien het verslag wordt medegedeeld aan het Parlement, dan zal het verslag vél minder informatie bevatten dan indien het verslag alleen voor de Minister is bestemd. Volgens de Minister zal ook de samenwerking met de financiële instellingen mogelijk in het gedrang komen. Deze instellingen vrezen immers dat hen wordt verweten informatie te hebben doorgegeven aan de cel wanneer nadien zou blijken dat er helemaal geen sprake was van een operatie van witwassen. Hoe groter het risico van publicatie van hun informatie, hoe meer de financiële instellingen terughoudend zullen zijn in hun samenwerking. De discreteie van de cel voor financiële informatieverwerking is een belangrijk element.

Het commissielid stipt aan dat het niet de bedoeiling is dat het verslag *in extenso* wordt medegedeeld aan het Parlement, eerder een synthetisch verslag, bijvoorbeeld, over de mechanismen van het witwassen zodat het Parlement eventueel de wetgeving kan aanpassen.

Een ander lid onderlijnt dat elk lid van het Parlement de Minister ten alle tijde kan ondervragen.

Daarenboven worden er jaarlijks verschillende verslagen overgemaakt aan het Parlement die nooit worden gelezen.

Ook een volgend lid wijst op onze parlementaire traditie : elk parlementslid kan de Minister ondervragen, het Parlement kan onderzoekscommissies oprichten en er kunnen vergaderingen met gesloten deuren belegd worden.

L'amendement est rejeté par 11 voix contre 2.

Un membre considère que l'article 11 laisse trop de pouvoir au Roi. En effet, celui-ci détermine à la fois la composition, l'organisation et le fonctionnement de la cellule de traitement des informations financières.

L'intervenant se demande comment sera garantie l'indépendance des experts financiers. Pour quelle durée seront-ils désignés? Pourront-ils être remplacés? Qui décidera du renvoi au parquet? La décision sera-t-elle collégiale ou prise par le seul président?

Le ministre reconnaît que l'article 11 confère au Roi des compétences étendues, mais il souligne que le projet de loi règle une matière nouvelle. On ne peut encore s'appuyer sur l'expérience pour connaître immédiatement la composition idéale de la cellule. C'est pourquoi il faut légiférer avec suffisamment de souplesse pour pouvoir adapter l'organisation et le fonctionnement de la cellule à l'évolution des techniques utilisant le système financier pour blanchir des capitaux.

Pour ce qui est de la composition de la cellule de traitement des informations financières, on pense à un magistrat, à un représentant de la Commission bancaire et financière, à un représentant de l'Office de contrôle des assurances, à des représentants du ministre de la Justice ou des représentants du ministre des Finances et à un représentant du Fonds d'intervention des sociétés de bourse.

L'intervenant réitère sa question concernant la prise de décision au sein de la cellule et l'indépendance des experts. Ou bien le président prend seul la décision de transmettre un dossier au parquet, ou bien on prévoit davantage de garanties pour assurer l'indépendance des experts.

Un membre n'est pas d'accord pour que le président, qui est un magistrat du parquet, puisse décider seul de transmettre l'affaire. Dans ce cas, la cellule ne serait plus une autorité, mais une «commission» qui donnerait un avis au parquet.

Le ministre souligne que la cellule fait office de filtre entre les organismes financiers et les autorités judiciaires. Il est bien clair que la cellule ne prend qu'une seule décision et que c'est cette décision unique qui est transmise au parquet par le président.

Un commissaire propose un quatrième amendement, composé de deux variantes.

La variante a) de l'amendement part du principe que les experts financiers ne participent pas aux décisions relatives aux mesures et aux transmissions du parquet.

Dit amendement wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen.

Een lid meent dat artikel 11 te veel overlaat aan de Koning. De Koning bepaalt immers de samenstelling én de organisatie én de werking van de cel voor financiële informatieverwerking.

Spreker vraagt zich af hoe de onafhankelijkheid van de financiële deskundigen wordt gegarandeerd. Voor welke termijn zijn deze deskundigen aangeduid? Zijn deze deskundigen vervangbaar? Wie beslist over de verzending naar het parket? Is dit een collegiale uitspraak of beslist de voorzitter alleen?

De Minister geeft toe dat artikel 11 de Koning ruime bevoegdheden geeft, doch wijst erop dat het ontwerp van wet een nieuwe materie behandelt. Er kan nog niet uit de ervaring geput worden om onmiddellijk de ideale samenstelling van de cel te kennen. Daarom moet er voldoende soepelheid gegeven worden om de organisatie en de werking van de cel aan te passen aan de evolutie van de technieken van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld.

Voor de samenstelling van de cel voor financiële informatieverwerking wordt gedacht aan een magistraat, een vertegenwoordiger van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen, een vertegenwoordiger van de Controleidienst voor de Verzekeringen, vertegenwoordigers van de Minister van Justitie of vertegenwoordigers van de Minister van Financiën en een vertegenwoordiger van het Interventiefonds van de Beursvennootschappen.

Het lid herhaalt zijn vraag naar de beslissingswijze van de cel en naar de onafhankelijkheid van de deskundigen. Ofwel neemt alleen de voorzitter de beslissing om een dossier over te maken aan het parket, ofwel bouwt men meer garanties in ten behoeve van de onafhankelijkheid van de deskundigen.

Een lid is het niet eens met de stelling als zou alleen de voorzitter, die een magistraat van het parket is, kunnen beslissen om de zaak over te zenden. Op dat ogenblik is de cel geen autoriteit meer, maar een «commissie» die advies geeft aan het parket.

De Minister beklemtoont dat de cel fungeert als een filter tussen de financiële ondernemingen en de gerechtelijke autoriteiten. Het is wel duidelijk dat de cel slechts één beslissing treft en deze ene beslissing wordt door de voorzitter overgemaakt aan het parket.

Een lid dient een vierde amendement in dat bestaat uit twee alternatieven.

Het amendement, alternatief a), gaat ervan uit dat de financiële deskundigen niet mee beslissen over de maatregelen en verzendingen naar het parket.

Selon la variante b), ils gardent bien une voix délibérative, mais leur statut est précisé. Cet amendement se fonde en grande partie sur le statut des membres des comités permanents de contrôle des services de police et des services de renseignements (articles 4, 6, 28, 30 et 61 de la loi du 18 juillet 1991). Certes, la comparaison n'est pas parfaite — les comités permanents n'exercent pas de missions judiciaires — mais elle peut tenir lieu d'exemple.

Si le Gouvernement ne veut pas garantir de véritable statut indépendant aux experts financiers (notamment par une rémunération suffisante), la première variante aura la préférence absolue.

Variante a) :

« A l'article 11, insérer, après le troisième alinéa, un alinéa nouveau, libellé comme suit :

« Pour les décisions que l'autorité prend en application de l'article 12, §§ 2 et 3, et de l'article 16, les experts financiers n'ont qu'une voix consultative. »

Justification

Les décisions prises en vertu des articles 12, §§ 2 et 3, et 16 sont directement déterminantes pour les éventuelles recherches et poursuites ultérieures par le ministère public. En fait, ces décisions sont des décisions préalables de classement sans suite. Seul le président-magistrat ou son suppléant offrent suffisamment de garanties d'indépendance pour prendre de telles décisions.

Variante b) :

« — Au troisième alinéa de l'article 11, remplacer les mots «d'experts» par les mots «de quatre experts»;

— supprimer les quatrième et cinquième alinéas de l'article 11 et les remplacer par un quatrième, un cinquième et un sixième alinéas (nouveaux), libellés comme suit:

« Au moment de leur nomination, les experts financiers doivent remplir les conditions suivantes :

1° être Belge;

2° jouir des droits civils et politiques;

3° avoir l'âge de 35 ans accomplis;

4° avoir leur domicile en Belgique;

5° avoir une expérience d'au moins 10 ans dans des fonctions judiciaires, administratives ou scientifiques en rapport avec le fonctionnement des organismes financiers.

In het alternatief b) mogen ze wel blijven mee beslissen, maar wordt hun statuut nader vastgelegd. Dit amendement is grotendeels gesteund op het statuut van de leden van de Vaste Comités van Toezicht op de politie- en inlichtingendiensten (artikelen 4, 6, 28, 30 en 61 van de wet van 18 juli 1991). De vergelijking gaat weliswaar niet helemaal op — de vaste comités hebben geen gerechtelijke taken — maar het kan dienen als voorbeeld.

Indien de Regering geen werkelijk onafhankelijk statuut wil garanderen voor de financiële deskundigen (onder meer door voldoende bezoldiging), dan krijgt het eerste alternatief de absolute voorkeur.

Alternatief a) :

« In het artikel 11 wordt een nieuw vierde lid ingevoegd dat luidt als volgt :

« Voor de beslissingen die de autoriteit neemt krachtens artikel 12, § 2 en § 3, en artikel 16, hebben de financiële deskundigen slechts een adviserende stem. »

Verantwoording

De beslissingen krachtens artikel 12, § 2 en § 3, en artikel 16, zijn rechtstreeks bepalend voor de even-tuele verdere opsporing en vervolging door het openbaar ministerie. In feite zijn deze beslissingen, voorafgaande seponeringsbeslissingen. Alleen de voorzitter-magistraat, of zijn plaatsvervanger, bieden voldoende garantie van onafhankelijkheid om dergelijke beslissingen te nemen.

Alternatief b) :

« — In het derde lid van artikel 11 wordt tussen het zinsdeel «bestaande uit» en «financiële deskundigen», het woord «vier» gevoegd;

— het vijfde lid van artikel 11 vervalt en wordt vervangen door een nieuw vijfde, zesde en zevende lid, die luiden als volgt :

« Op het ogenblik van hun benoeming moeten de financiële deskundigen de volgende voorwaarden vervullen :

1° Belg zijn;

2° het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten;

3° de volle leeftijd van 35 jaar hebben bereikt;

4° hun woonplaats in België hebben;

5° een ervaring hebben van ten minste tien jaar in gerechtelijke, administratieve of wetenschappelijke functies die verband houden met de werking van de financiële ondernemingen.

Ils ne peuvent exercer aucun mandat public conféré par élection, ni aucun emploi ou activité publique ou privée qui pourrait compromettre l'indépendance ou la dignité de la fonction.

Les experts financiers bénéficient du même statut et du même régime de retraite que les conseillers de la Cour des comptes, tels qu'ils sont définis aux articles 1er et 1^{er bis} de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes.»

— Insérer un article 12 (nouveau), libellé comme suit :

« Article 12. — Les membres de l'autorité sont nommés pour une période de cinq années, renouvelable une seule fois. A l'expiration de cette période, les membres continuent d'exercer leur fonction jusqu'à la nomination d'un successeur.

La première nomination de trois des cinq membres vaut pour une période de sept années, renouvelable pour une période de cinq années.

Les experts financiers prêtent, entre les mains du ministre de la Justice, le serment prescrit par le décret du 20 juillet 1831.

Le Roi fixe, par un arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités d'organisation et de fonctionnement de cette autorité.»

Justification

Les experts financiers, membres de l'autorité, prennent part aux décisions ayant une incidence directe sur le règlement judiciaire. Ils participent à la décision sur la question de savoir s'il faut ou non donner suite à l'affaire, une décision qui revient, en principe, au procureur du Roi, en vertu de l'article 22 du Code d'instruction criminelle.

Par conséquent, ils exercent une fonction judiciaire et leur nomination doit être subordonnée à des règles comparables à celles applicables à la nomination des membres du ministère public.

A propos du terme a) de l'alternative, le ministre rappelle son souhait que la cellule prenne des décisions collégiales, ce qui est incompatible avec cette option.

Un certain nombre de conditions figurant dans le terme b) de l'alternative lui semblent pouvoir figurer dans la loi; elles assurent à la fois une plus grande indépendance des membres de la cellule et leur expérience.

Par contre, le ministre est d'avis qu'il n'est pas opportun de figer dans la loi le nombre d'experts dont on aurait besoin. En effet, étant donné que le projet de loi vise une série de catégories très différentes d'organismes financiers, il lui paraît difficile de limiter ce nombre à quatre.

Zij mogen geen bij verkiezing verleend openbaar mandaat uitoefenen en geen openbare of particuliere betrekking of activiteit uitoefenen die de onafhankelijkheid of de waardigheid van het ambt in gevaar zou kunnen brengen.

De financiële deskundigen genieten hetzelfde statuut en dezelfde pensioenregeling als de raadsherren van het Rekenhof, zoals bepaald in de artikelen 1 en 1bis van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof.»

— Een nieuw artikel 12 wordt ingevoegd dat luidt als volgt :

Artikel 12. — De leden van de autoriteit worden benoemd voor een termijn van vijf jaar, die éénmaal vernieuwbaar is. Na afloop van die termijn blijven de leden hun functie uitoefenen tot er een opvolger is benoemd.

De eerste benoeming van drie van de vijf leden gebeurt voor een termijn van zeven jaar, die kan worden vernieuwd vooren termijn van vijf jaar.

De financiële deskundigen leggen in handen van de Minister van Justitie de eed af bij het decreet van 20 juli 1831 voorgeschreven.

De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit de regels inzake de organisatie en de werking van deze autoriteit.»

Verantwoording

De financiële deskundigen, leden van de autoriteit, nemen deel aan beslissingen met rechtstreekse invloed op de gerechtelijke afhandeling. Zij bepalen mee of er al dan niet een verder gevolg komt, wat in beginsel, overeenkomstig artikel 22 van het Wetboek van strafvordering, aan de procureur des Konings toekomt.

Derhalve oefenen zij een gerechtelijk ambt uit en moeten er voor hun benoeming vergelijkbare regels gelden als voor de benoeming van de leden van het openbaar ministerie.

Wat het eerste alternatief betreft, herinnert de Minister eraan dat hij wenst dat de cel collegiale beslissingen neemt, wat in dit niet mogelijk is.

Een aantal voorwaarden die in het tweede alternatief staan, kunnen volgens hem in de wet worden opgenomen en waarborgen eveneens dat de leden van de cel tegelijkertijd onafhankelijke en ervaren personen zullen zijn.

De Minister is van mening dat het daarentegen niet opportuin is het benodigde aantal deskundigen vast te leggen in de wet. Aangezien het wetsontwerp betrekking heeft op een aantal zeer verschillende categorieën van financiële ondernemingen, lijkt het hem moeilijk het aantal tot vier te beperken.

Si la variante b) est adoptée, l'auteur est disposé à retirer la variante a) ainsi que la limitation du nombre d'experts financiers dans la variante b).

Un membre estime que la disposition relative au régime de retraite des experts financiers n'a pas sa place dans la loi en projet.

L'auteur est disposé à renoncer à cette partie de son amendement, à la condition que l'on insère quelque part dans cet article une disposition garantissant l'indépendance des experts financiers, tant en ce qui concerne leur statut que leur rémunération.

Au sujet du 5° des conditions de nomination prévues dans l'amendement, un membre fait remarquer que les mots «en rapport avec le fonctionnement des organismes financiers» excluent un certain nombre d'organismes et de personnes mentionnés à l'article 2 (par exemple, à l'article 2, 9°, la Poste).

Il estime, pour cette raison, que la formulation du 5° doit être élargie.

La commission décide à l'unanimité de modifier le 5° comme suit :

« ... en rapport avec le fonctionnement des personnes et organismes visés à l'article 2. »

Avant de passer au vote sur cet amendement, le président propose, pour la clarté, de diviser l'article 11 en paragraphes.

Le vote sur l'amendement a lieu par division.

L'amendement, amendé par la commission, tendant à remplacer le § 5 de l'article 11 par ce qui suit :

« Au moment de leur nomination, les experts financiers doivent remplir les conditions suivantes :

1° être Belge;
2° jouir des droits civils et politiques;

3° avoir l'âge de 35 ans accomplis;
4° avoir leur domicile en Belgique;

5° avoir une expérience d'au moins 10 ans dans des fonctions judiciaires, administratives ou scientifiques en rapport avec le fonctionnement des personnes et organismes visés à l'article 2. »

est adopté par 12 voix et 1 abstention, étant entendu que le § 5 existant est maintenu (*cf. infra*).

De indiener is bereid, als zijn alternatief b wordt aangenomen, het alternatief a in te trekken en de beperking van het aantal financiële deskundigen in alternatief b eveneens in te trekken.

Een lid meent dat de bepalingen m.b.t. de pensioenregeling van de financiële deskundigen niet in deze wet moet worden opgenomen.

De indiener is bereid om dit deel van zijn amendement te laten vallen op voorwaarde dat er ergens anders in dit artikel een bepaling wordt opgenomen die de onafhankelijkheid van de financiële deskundigen waarborgt - zowel op het vlak van hun statuut als op het vlak van hun vergoeding.

Wat 5° van de benoemingsvoorwaarden in het amendement betreft, wijst een lid er op dat de woorden: « ... die verband houden met de werking van de financiële ondernemingen » een aantal van de in artikel 2 vermelde ondernemingen en personen uitsluiten (b.v. artikel 2, 9°, de Post).

Om die reden meent hij dat de formulering van 5° dient verruimd te worden.

De Commissie beslist eenparig 5° als volgt te wijzigen:

« ... die verband houden met de werking van de in artikel 2 bedoelde personen en ondernemingen. »

Vooraleer tot de stemming van dit amendement over te gaan, stelt de Voorzitter voor om artikel 11 voor de duidelijkheid in paragrafen om te zetten.

De stemming over het amendement gebeurt gesplitst.

Het amendement, zoals gewijzigd in de Commissie, om § 5 van het artikel 11 door het volgende te vervangen:

« Op het ogenblik van hun benoeming moeten de financiële deskundigen de volgende voorwaarden vervullen :

1° Belg zijn;

2° het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten;

3° de volle leeftijd van 35 jaar hebben bereikt;

4° hun woonplaats in België hebben;

5° een ervaring hebben van ten minste tien jaar in gerechtelijke, administratieve of wetenschappelijke functies die verband houden met de werking van de in artikel 2 bedoelde personen en ondernemingen. »

wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding met dien verstande dat de bestaande § 5 behouden blijft (*cf. infra*).

La partie suivante de l'amendement, libellée comme suit :

« Ils ne peuvent exercer aucun mandat public conféré par élection, ni aucun emploi ou activité publique ou privée qui pourrait compromettre l'indépendance ou la dignité de la fonction. »

est également adoptée par 12 voix et 1 abstention.

La dernière partie de l'amendement à l'article 11 est retirée au profit de la disposition modifiée du § 5 du projet (voir *infra*).

La commission décide d'ajouter à l'article 11, dont elle formera un nouveau paragraphe, la partie de l'amendement se rapportant à l'article 12.

L'auteur est prêt à retirer les deux premiers alinéas de son amendement prévoyant l'insertion d'un nouvel article 12, alinéas qui sont libellés comme suit :

« Les membres de l'autorité sont nommés pour une période de cinq années, renouvelable une seule fois. A l'expiration de cette période, les membres continuent d'exercer leur fonction jusqu'à la nomination d'un successeur. »

La première nomination de trois des cinq membres vaut pour une période de sept années, renouvelable pour une période de cinq années. »

si la commission est disposée à garantir l'indépendance des experts financiers par une disposition explicite.

Le troisième alinéa de cet amendement, libellé comme suit :

« Les experts financiers prêtent, entre les mains du ministre de la Justice, le serment prescrit par le décret du 20 juillet 1831. »

est adopté par 12 voix et 1 abstention. Le dernier alinéa de cet amendement à l'article 12 est retiré au profit de la modification au § 5 (*cf. infra*).

Sur proposition du ministre, la commission décide de mettre cette phrase à la suite de l'énumération des conditions de nomination.

Pour répondre au souci de l'auteur de l'amendement en ce qui concerne l'indépendance des experts, le président propose de modifier le § 5 existant comme suit :

« Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités relatives à la composition, à l'organisation, au fonctionnement et à l'indépendance de cette autorité. »

Cet amendement est adopté par 12 voix et 1 abstention.

L'article 11, ainsi amendé, est adopté par 11 voix contre 2.

Het volgende deel van het amendement, dat luidt als volgt :

« Zij mogen geen bij verkiezing verleend openbaar mandaat uitoefenen en geen openbare of particuliere betrekking of activiteit uitoefenen die de onafhankelijkheid of de waardigheid van het ambt in gevaar zou kunnen brengen. »

wordt eveneens aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Het laatste deel van het amendement op artikel 11 wordt ingetrokken ten voordele van de gewijzigde bepaling van § 5 van het ontwerp (*cf. infra*).

De Commissie besluit om het deel van het amendement dat betrekking heeft op artikel 12 als een nieuwe paragraaf aan artikel 11 toe te voegen.

De indiener van het amendement is bereid om de twee eerste leden van zijn amendement m.b.t. een nieuw artikel 12:

« De leden van de autoriteit worden benoemd voor een termijn van vijf jaar, die éénmaal vernieuwbaar is. Na afloop van die termijn blijven de leden hun functie uitoefenen tot er een opvolger is benoemd. »

De eerste benoeming van drie van de vijf leden gebeurt voor een termijn van zeven jaar, die kan worden vernieuwd voor een termijn van vijf jaar. »

in te trekken indien de Commissie bereid is met een expliciete bepaling de onafhankelijkheid van de financiële deskundigen te waarborgen.

Het derde lid van dit amendement :

« De financiële deskundigen leggen in handen van de Minister van Justitie de bij het decreet van 20 juli 1831 voorgeschreven eed af. »

wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding. Het laatste lid van dit amendement bij artikel 12 wordt ingetrokken ten voordele van de wijziging in § 5 (*cf. infra*).

Op voorstel van de Minister beslist de Commissie deze zin te laten volgen op de opsomming van benoemingsvoorraarden.

Om aan de bezorgdheid van de indiener van het amendement op het vlak van de onafhankelijkheid tegemoet te komen, stelt de Voorzitter voor de bestaande § 5 als volgt te wijzigen :

« De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit de regels inzake de samenstelling, de organisatie, de werking en de onafhankelijkheid van deze autoriteit. »

Dit amendement wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 11, aldus geadviseerd, wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen.

Art. 12

Un membre souligne que la cellule doit également être opérationnelle pendant le week-end. En effet, les transactions visées sont souvent effectuées le vendredi soir, au moment où le personnel des organismes financiers est présumé être moins attentif.

Un membre se pose des questions quant à l'exécution pratique de cet article. Si l'organisme financier soupçonne qu'une opération est liée au blanchiment de capitaux, doit-il néanmoins exécuter l'opération pour ne pas éveiller de soupçons et avertir en même temps la cellule? Ou bien ne peut-il effectuer l'opération et doit-il se contenter de transmettre les informations à la cellule? Dans ce dernier cas, que doit faire l'employé de banque si le client en question revient ultérieurement et que la transaction n'a pas été effectuée?

Selon un commissaire, les organismes financiers belges n'ont, pour l'heure, pas d'expérience suffisante pour pouvoir répondre à ces questions. La collaboration a lieu à l'échelon international et l'expérience nous dira comment il faut réagir dans de telles situations pour empêcher les opérations de blanchiment de capitaux. Si un pays se montre plus sévère, les opérations se dirigeront immédiatement vers un autre pays.

Un autre problème réside dans le fait que le client tentera d'effectuer ses opérations de blanchiment de capitaux au niveau subalterne, à savoir auprès d'employés de la banque n'appartenant pas au cadre.

Un commissaire souligne que l'article 4 de la circulaire du 17 juillet 1991 de la Commission bancaire et financière est contraire aux dispositions du projet de loi à l'examen. Aux termes de cet article, il est interdit d'effectuer une opération liée au blanchiment de capitaux, alors que le projet de loi autorise de telles opérations.

Le ministre répond que la disposition qui figure dans la circulaire de la Commission bancaire et financière devra bien entendu être mise en concordance avec les dispositions de la loi en projet.

Un membre remarque que l'organisme financier devra modifier fondamentalement son attitude vis-à-vis de sa clientèle. Aujourd'hui, il ne peut effectuer d'opérations dont il soupçonne qu'elles sont liées au blanchiment de capitaux, alors qu'après l'entrée en vigueur de la loi en projet, il sera tenu de les effectuer.

Le ministre a-t-il déjà discuté ce point avec le secteur financier? Le secteur est-il d'accord?

Le ministre confirme que ce problème a été longuement débattu avec la Commission bancaire et finan-

Art. 12

Een lid wijst op de noodzaak dat de cel ook tijdens het weekend operationeel is. De beoogde transacties worden immers veelal op een vrijdagavond afgesloten, op een ogenblik dat het personeel van de financiële instellingen minder oplettend wordt geacht te zijn.

Een lid stelt zich vragen over de praktische uitvoerbaarheid van dit artikel. Indien wordt vermoed dat een verrichting verband houdt met het witwassen van geld, moet de financiële instelling de verrichting dan toch uitvoeren om geen argwaan te wekken en tegelijkertijd de cel op de hoogte brengen? Of mag de verrichting niet worden uitgevoerd en moet alleen de informatie doorgegeven worden aan de cel? Wat moet de bankbediende in dit laatste geval dan doen indien de cliënt in kwestie zich nadien terug aanbiedt en de verrichting niet is uitgevoerd?

Volgens een commissielid hebben de financiële instellingen in België onvoldoende ervaring om nu op deze vragen een antwoord te geven. Het gaat om een internationale samenwerking en de ervaring zal aantonen hoe op dergelijke situaties moet gereageerd worden om operaties van witwassen van geld te verhinderen. Indien in één land strenger wordt opgetreden, dan zullen de verrichtingen onmiddellijk elders worden uitgevoerd.

Een ander element is dat men zal pogen om een verrichting van witwassen van geld uit te voeren in de subalterne regionen van de bank, bij bedienden die niet tot het kaderpersoneel behoren.

Een commissielid stipt aan dat artikel 4 van de omzendbrief van 17 juli 1991 van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen in strijd is met de bepalingen van het voorliggende ontwerp van wet. Ingevolge dit artikel is het verboden om een verrichting uit te voeren die verband houdt met het witwassen van geld, terwijl het voorliggend ontwerp wel toelaat om de verrichting uit te voeren.

De Minister antwoordt dat de bepaling van het rondschrift van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen natuurlijk in overeenstemming met de bepalingen van deze wet moet worden gebracht.

Een lid merkt op dat de houding van de financiële instelling tegenover haar cliënteel een drastische verandering zal ondergaan. Nu mogen de verrichtingen waarvan men vermoedt dat ze operaties van witwassen van geld zijn, niet worden uitgevoerd terwijl na de aanvaarding van dit wetsontwerp de verrichtingen wel uitgevoerd moeten worden.

Heeft de Minister dit reeds besproken met de betrokken financiële sector? Gaat de sector akkoord?

De Minister bevestigt dat deze problematiek grondig werd besproken met de Commissie voor het Bank-

cière. Par ailleurs, le ministre souligne que le projet à l'examen porte sur une nouvelle matière. L'expérience démontrera si les mesures qui ont été prises doivent être affinées.

L'article 12 est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Art. 13

L'article 13 ne donne lieu à aucune observation et est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Art. 14

En réponse à un membre, le ministre explique que l'article 14 vise le cas plus général et non une transaction particulière.

Par exemple, si l'organisme financier remarque, après un an, qu'un ensemble d'opérations pourrait être lié au blanchiment de capitaux, alors qu'aucune de ces opérations, prises séparément, n'avait éveillé ses soupçons, il doit également en informer la cellule de traitement des informations financières.

L'article 14 est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Art. 15

En réponse à un membre, le ministre explique que la cellule de traitement des informations financières peut également demander aux organismes financiers et aux personnes qui ne sont soumis à aucun contrôle prudentiel (comme par exemple la Caisse de dépôts et consignations) comment ils appliquent les dispositions des articles 4 à 10.

Un autre membre se pose des questions au sujet de la disposition selon laquelle la cellule de traitement des informations financières peut également demander des renseignements complémentaires à tous les services de police. Cette disposition n'est-elle pas contraire à la loi relative à la protection de la vie privée ?

Selon un commissaire, la cellule ne peut demander des renseignements que si elle a d'abord reçu une information au sens de l'article 12 ou 14. Cela entraîne une limitation du droit de demander des renseignements aux services de police. Aujourd'hui déjà, la police judiciaire fournit et demande régulièrement des informations indispensables aux organismes financiers pour ce qui est des délits financiers.

en Financiewezen. Anderzijds wijst de Minister op het feit dat dit ontwerp een nieuwe materie betreft. De ervaring zal aantonen of de genomen maatregelen verder verfijnd moeten worden.

Artikel 12 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Art. 13

Artikel 13 geeft geen aanleiding tot verdere vragen en wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Art. 14

Op vraag van een lid, legt de Minister uit dat artikel 14 het meer algemene geval beoogt en niet zozeer één welbepaalde transactie.

Bijvoorbeeld, wanneer na één jaar de financiële instelling een geheel van verrichtingen opmerkt die met het witwassen van geld kunnen verband houden, terwijl één enkele verrichting uit het geheel geen aanleiding tot argwaan gaf, dan moet ook in dat geval de cel voor financiële informatieverwerking op de hoogte worden gebracht.

Artikel 14 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Art. 15

Op vraag van een lid verduidelijkt de Minister dat de cel voor financiële informatieverwerking ook aan de financiële ondernemingen en personen die aan geen prudentieel toezicht onderworpen zijn (zoals bijvoorbeeld de Deposito- en Consignatiekas), kan vragen hoe zij de bepalingen van de artikelen 4 en 10 toepassen.

Een ander lid stelt zich vragen over de bepaling dat de cel voor financiële informatieverwerking aan alle politiediensten ook bijkomende inlichtingen mag vragen. Is dit niet strijdig met de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ?

Volgens een commissielid kan de cel toch slechts inlichtingen vragen indien zij eerst een kennisgeving, zoals beoogd in artikel 12 of 14, heeft ontvangen. Dit betekent een beperking van het recht om inlichtingen te vragen aan de politiediensten. Ook nu reeds worden aan de financiële instellingen regelmatig inlichtingen verstrekt en gevraagd door de gerechtelijke politie in verband met financiële misdrijven, het geen noodzakelijk is.

Si un juge d'instruction est confronté à un délit financier, il transmet le dossier à la police judiciaire, qui tentera à son tour d'obtenir des renseignements auprès des organismes financiers.

Le ministre confirme que par « services de police », l'on entend également la police judiciaire. Il est vrai que la compétence de la cellule est limitée aux cas prévus aux articles 12 et 14 et aux renseignements utiles pour l'exécution de sa mission.

Un membre pense que la loi relative à la protection de la vie privée devra être adaptée; il conviendrait notamment d'insérer la cellule de traitement des informations financières dans l'énumération qui figure à l'article 3, § 3, de cette loi.

Le ministre soumettra à la Commission un amendement en vue d'insérer un article 23bis (nouveau) visant à adapter l'article 3, § 3, de la loi relative à la protection de la vie privée.

L'article 15 est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Art. 16

Un membre se demande si la centralisation des informations entre les mains du procureur du Roi à Bruxelles ne constituera pas un problème pour les interventions rapides indispensables du parquet en dehors de Bruxelles.

Selon un autre membre, la mission d'information doit être centralisée à Bruxelles, puisque le terrain d'action se situera à l'échelon international.

L'article 16 est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Art. 17

L'article 29 du Code d'instruction criminelle dispose que:

« Article 29. — Toute autorité constituée, tout fonctionnaire ou officier public, qui, dans l'exercice de ses fonctions, acquerra la connaissance d'un crime ou d'un délit, sera tenu d'en donner avis sur-le-champ au [procureur du Roi] près le tribunal dans le ressort duquel ce crime ou délit aura été commis ou dans lequel [l'inculpé] pourrait être trouvé, et de transmettre à ce magistrat tous les renseignements, procès-verbaux et actes qui y sont relatifs. »

Un membre ayant demandé si la cellule est une autorité constituée, le ministre répond par l'affirmative: la cellule est une autorité administrative. Si, dans l'exercice de sa mission, la cellule entre en pos-

Wanneer onderzoeksrechters met een financieel misdrijf worden geconfronteerd, geven zij het dossier door aan de gerechtelijke politie, die op haar beurt alle inlichtingen tracht te vergaren bij de financiële instellingen.

De Minister bevestigt dat onder « alle » politiediensten inderdaad ook de gerechtelijke politie moet worden verstaan. Het is juist dat de bevoegdheid van de cel wordt beperkt tot de gevallen voorzien in de artikelen 12 en 14 en tot inlichtingen die nuttig zijn voor de vervulling van haar opdracht.

Een lid meent dat de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer dan toch zal moeten worden aangepast; met name in de opsomming van artikel 3, § 3, van deze wet moet ook de cel voor financiële informatieverwerking worden opgenomen.

De Minister zal aan de Commissie een amendement voorleggen teneinde een artikel 23bis (nieuw) in te voegen met als doel artikel 3, § 3, van de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer aan te passen.

Artikel 15 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Art. 16

Een lid vraagt zich af of de centralisatie van de informatie in handen van de procureur des Konings te Brussel geen probleem vormt voor het noodzakelijk snelle optreden van het parket buiten Brussel.

Volgens een ander lid moet de informatieopdracht gecentraliseerd zijn in Brussel omdat het actieterrein op internationaal vlak zal liggen.

Artikel 16 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Art. 17

Artikel 29 van het Wetboek van strafvordering stipuleert dat:

« Artikel 29. — Iedere gestelde overheid, ieder openbaar officier of ambtenaar die in de uitoefening van zijn ambt kennis krijgt van een misdaad of van een wanbedrijf, is verplicht daarvan dadelijk bericht te geven aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen wier rechtsgebied die misdaad of dat wanbedrijf is gepleegd of de verdachte zou kunnen worden gevonden, en aan die magistraat alle desbetreffende inlichtingen, processen-verbaal en akten te doen toekomen. »

Op vraag van een lid of de cel een gestelde overheid is, antwoordt de Minister bevestigend: de cel is een administratieve overheid. Indien de cel bij de uitoefening van haar taak gegevens in haar bezit heeft die bij-

session de données qui indiquerait par exemple une fraude fiscale, elle ne peut transmettre ces informations. Seules les informations prévues à l'article 3 de la loi en projet peuvent être communiquées.

En effet, la cellule a un objectif très précis. Afin de ne pas compromettre la relation de confiance avec l'organisme financier, il lui faut faire preuve de la plus grande discréction.

Un membre aimeraient savoir pourquoi l'on n'a pas tenu compte de la suggestion du Conseil d'Etat d'énumérer les autorités de contrôle.

Le ministre signale que cette énumération figure dans l'exposé des motifs (p. 19). Une modification de la liste des autorités de contrôle n'est toutefois jamais exclue.

La commission estime que les règles en matière de discréction doivent s'appliquer non seulement aux membres de la cellule de traitement des informations financières mais également au personnel de cette cellule.

La commission dépose ensuite l'amendement suivantes:

« A l'article 17, sont apportées les modifications suivantes :

1° au § 1er, alinéa 1er, les mots « et les membres de son personnel » sont insérés entre les mots « la cellule de traitement des informations financières » et les mots « ne peuvent »;

2° au § 1er, alinéa 2, les mots « ou de son personnel » sont insérés entre les mots « Le membre de la cellule » et les mots « qui divulgue une information. »

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

L'article 17 ainsi amendé est adopté par un vote identique.

Art. 18

Un membre critique la disposition selon laquelle tout employé peut transmettre des informations à la cellule chaque fois qu'il le juge nécessaire.

Le Conseil d'Etat a fait, lui aussi, une observation à ce sujet: l'article 6 de la directive n'envisage que l'hypothèse où une personne est désignée par l'organisme financier, tandis que l'article 17 du projet prévoit une autre hypothèse, à savoir que tout membre du personnel d'un organisme financier doit transmettre personnellement l'information, chaque fois qu'il le juge utile. Une telle disposition peut conduire à des situations confuses. Aussi vaudrait-il mieux prévoir que tout membre du personnel informe son supérieur hiérarchique ou la personne désignée au sein de l'organisme financier lorsque se produit un fait qui pourrait être révélateur d'une opération de blanchiment.

voorbeeld wijzen op fiscale fraude, dan mag zij die informatie niet kenbaar maken. Alleen aan de informatie zoals bepaald in artikel 3 van dit wetsontwerp, mag ruchtbaarheid gegeven worden.

De cel heeft immers een zeer précieze doelstelling. Teneinde de vertrouwensrelatie met de financiële instelling niet in het gedrang te brengen moet de grootst mogelijke discréte in acht worden genomen.

Een lid vraagt waarom geen rekening werd gehouden met de suggestie van de Raad van State om de controleoverheden op te sommen.

De Minister stipt aan dat deze opsomming werd opgenomen in de Memorie van Toelichting (blz. 19). Enige evolutie in de lijst van de controleoverheden is evenwel altijd mogelijk.

De Commissie is van oordeel dat de regels inzake geheimhouding niet alleen moeten gelden voor de leden van de cel voor financiële informatieverwerking maar ook voor het personeel van de cel.

De Commissie dient het volgende amendement in:

« In artikel 17, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1, eerste lid, worden tussen de woorden « financiële informatieverwerking » en « , zelfs in het geval » de woorden « en de leden van haar personeel » ingevoegd;

2° in § 1, tweede lid, worden de woorden « of van haar personeel » tussen de woorden « Het lid van de cel » en « dat een in het eerste lid beoogde informatie » ingevoegd. »

Dit amendement wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Artikel 17, aldus geamendeerd, wordt met dezelfde meerheid aangenomen.

Art. 18

Een lid uit bezwaar tegen de bepaling dat elke werknemer aan de cel informatie kan mededelen, telkens wanneer die werknemer dit nodig acht.

Ook de Raad van State heeft ter zake een opmerking geformuleerd: in artikel 6 van de richtlijn is alleen sprake van het geval waarin een persoon wordt aangesteld door de financiële instelling, terwijl in artikel 17 van het ontwerp sprake is van een ander geval (elk personeelslid van een financiële instelling moet de informatie mededelen telkens als hij dit nuttig acht). Een dergelijke bepaling kan leiden tot onoverzichtelijke situaties. Daarom is het verkeerslijkt te bepalen dat elk personeelslid zijn hiërarchische overste of de persoon aangesteld in de financiële instelling op de hoogte brengt wanneer een feit dat op witwasen van geld zou kunnen wijzen, zich voordoet.

Un autre commissaire déclare qu'il existe des organismes financiers entièrement contrôlés par des organisations criminelles. Si un membre du personnel signale à son supérieur hiérarchique un fait révélateur de blanchiment, le supérieur ne donnera aucune suite à cette démarche. C'est pourquoi il faut maintenir la possibilité pour le membre du personnel de s'adresser directement à la cellule de traitement des informations financières.

L'intervenant propose donc de remplacer l'expression « en principe » par le terme « normalement » au premier alinéa de l'article 18.

D'autre part, il se réfère à l'article 20 du projet : lorsqu'un membre du personnel a signalé le fait à son supérieur hiérarchique et qu'il n'est pas donné suite à sa démarche, l'intéressé est délié de toute responsabilité s'il transmet de bonne foi l'information à la cellule.

En Belgique, le risque de voir des organismes financiers contrôlés entièrement par des organisations criminelles est beaucoup plus faible, mais cette possibilité ne doit pas pour autant être écartée.

L'intervenant estime que la directive est plus claire sur ce point. L'article 6 dispose que la transmission des informations est effectuée normalement par des personnes désignées par l'institution, mais l'article 9 dispose explicitement que la divulgation de bonne foi des informations par un employé d'une institution financière ne constitue pas une violation d'une quelconque restriction à la divulgation d'information et que l'intéressé n'encourt non plus aucune responsabilité.

Un commissaire propose de prévoir une restriction. Seul le dirigeant et l'employé, quel que soit son grade, qui se trouvent confrontés personnellement à une opération de blanchiment pourraient informer la cellule.

Selon un membre, il y a lieu de faire une nette distinction entre un employé d'une institution financière et un représentant ou un agent de cette institution. C'est surtout cette dernière catégorie qui doit absolument pouvoir informer directement la cellule de traitement des informations financières.

On s'efforcera, en effet, de réaliser des opérations de blanchiment par le biais de petites agences, surtout celles qui sont situées dans les communes frontalières. L'agent — qui n'est pas un employé de l'institution financière — doit alors pouvoir contacter la cellule.

Le ministre souligne que le Gouvernement insiste pour que le texte de l'article 18 soit maintenu, parce que cet article vise en fait deux hypothèses. Il se peut que l'on ne puisse joindre la personne désignée conformément à l'article 10, alors que l'employé ou le représentant a connaissance d'un fait permettant de

Een ander commissielid wijst op het bestaan van financiële instellingen die volledig gecontroleerd worden door de georganiseerde misdaad. Wanneer een personeelslid een feit dat op witwassen van geld wijst aan zijn hiërarchische overste meldt zal daar door de hiërarchische overste geen gevolg aan worden gegeven. Daarom moet de mogelijkheid blijven bestaan dat het personeelslid zich rechtstreeks kan wenden tot de cel voor financiële informatieverwerking.

Het lid stelt daarom voor om de woorden « in beginsel » in het eerste lid van artikel 18, te vervangen door het woord « normaliter ».

Daarenboven verwijst spreker naar artikel 20 van het ontwerp: wanneer een personeelslid het feit aan zijn hiërarchische overste heeft medegedeeld en er wordt geen gevolg gegeven dan is de werknemer ontslagen van elke aansprakelijkheid wanneer hij te goeder trouw de informatie doorgeeft aan de cel.

In België is de kans veel kleiner dat er financiële organisaties volledig worden gecontroleerd door criminelle organisaties maar daarom mag die mogelijkheid nog niet worden uitgesloten.

Het lid meent dat de richtlijn op dit punt klaarder is. Artikel 6 bepaalt dat de inlichtingen normaliter verstrekt worden door de aangewezen personen van de instelling doch artikel 9 voorziet uitdrukkelijk dat wanneer een werknemer van een financiële instelling te goeder trouw de inlichtingen verstrekt, dit geen schending is van een verbod op onthulling van informatie en dat hij ook niet aansprakelijk kan worden gesteld.

Een commissielid stelt voor een beperking in te bouwen. Alleen de leider en de werknemer, ongeacht zijn graad, die persoonlijk met een operatie van witwassen van geld worden geconfronteerd, mogen de cel op de hoogte brengen.

Volgens een lid moet een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen een werknemer van een financiële instelling en een vertegenwoordiger of een agent van deze instelling. Vooral voor deze laatste categorie is het noodzakelijk dat zij rechtstreeks de cel voor financiële informatieverwerking kunnen op de hoogte brengen.

Men zal immers trachten om operaties van witwassen van geld uit te voeren via kleine agentschappen, die vooral in de grensgemeenten zijn gelegen. De agent — die geen bediende van de financiële instelling is — moet dan de cel kunnen contacteren.

De Minister beklemtoont dat de Regering aandringt voor het behoud van de tekst van artikel 18 omdat dit artikel in feite twee hypothesen viseert. Het kan gebeuren dat de persoon, die overeenkomstig artikel 10 is aangesteld, niet kan bereikt worden terwijl aan de werknemer of de vertegenwoordiger

suspecter une opération de blanchiment. La seconde hypothèse vise le non-fonctionnement des mécanismes internes pour le motif que les dirigeants de l'institution financière eux-mêmes sont complices de l'opération.

Un membre propose, au deuxième alinéa de l'article 18, de remplacer les mots «chaque fois qu'il le juge nécessaire» par les mots «chaque fois que la procédure visée à l'alinéa 1er est impraticable».

Un membre estime que la définition du terme «impraticable» peut susciter des difficultés. Il vaudrait mieux appliquer des critères plus objectifs. On pourrait par exemple prévoir que tout employé a le droit d'aviser téléphoniquement la cellule, mais que cette communication téléphonique doit ensuite être confirmée par écrit, à peine de nullité, par le supérieur hiérarchique de l'employé ou par la personne désignée conformément à l'article 10.

Le ministre propose d'écrire: «chaque fois que la procédure visée à l'alinéa premier ne peut être suivie». Cette formulation couvre les deux hypothèses.

Selon un membre, le second alinéa de l'article 18 du texte néerlandais comporte encore une contradiction. D'une part, il est dit que tout employé doit («moet») procéder personnellement à l'information et que, d'autre part, la nécessité d'y procéder est laissée à son appréciation («chaque fois qu'il le juge nécessaire»). Le Conseil d'Etat a relevé, lui aussi, cette contradiction.

Du reste, le texte français («procéder à la transmission») ne correspond pas au texte néerlandais («moet mededelen»).

Un membre fait encore remarquer que le mot «dirigeant» est en fait superflu. Un dirigeant d'une entreprise financière est aussi, toujours, un employé de celle-ci.

Il propose de supprimer ce mot.

La commission dépose l'amendement suivant:

«Apporter à cet article les modifications suivantes :

«1° A l'alinéa 1er, remplacer les mots «en principe» par le mot «normalement»;

2° A l'alinéa 2, supprimer les mots «dirigeant, tout» et remplacer les mots «qu'il le juge nécessaire» par les mots «que la procédure visée à l'alinéa 1er ne peut être suivie.»;

3° Dans le texte néerlandais de l'alinéa 2, remplacer le mot «moet» par le mot «deelt» et le mot «meedelen» par le mot «mee.»

een feit bekend wordt dat op witwassen van geld zou kunnen wijzen. De tweede hypothese beoogt het niet functioneren van de interne mechanismen omdat de leiders van de financiële instelling zelf medeplichtig zijn aan de operatie van het witwassen van geld.

Een lid stelt voor om in het tweede lid van artikel 18 de woorden «elke keer dat hij het nodig meent» te vervangen door «telkens als de in het eerste lid bedoelde procedure niet haalbaar is».

Een lid meent dat de definitie van «niet haalbaar» moeilijkheden kan geven. Het zou beter zijn om meer objectieve criteria toe te passen. Er zou, bijvoorbeeld, kunnen voorzien worden dat elke werknemer het recht heeft de cel telefonisch op de hoogte te brengen doch dat deze telefonische mededeling nadien schriftelijk moet worden bevestigd door de hiërarchische overste van de werknemer of door de persoon aangesteld overeenkomstig artikel 10, op straffe van nietigheid.

De Minister stelt voor om dit als volgt te omschrijven: «telkens wanneer de in het eerste lid bedoelde procedure niet kan worden gevuld». Deze formulering dekt beide hypotheses.

Volgens een lid bevat het tweede lid van artikel 18 nog een tegenstrijdigheid. Enerzijds wordt bepaald dat elk personeelslid persoonlijk de informatie «moet» mededelen en anderzijds mag de persoon zelf oordelen over de noodzaak om die informatie mee te delen («telkens wanneer hij dit nodig acht»). Ook de Raad van State heeft op deze tegenstrijdigheid gewezen.

Trouwens, de Franse tekst («procéder à la transmission») is niet gelijkluidend met de Nederlandse tekst («moet mededelen»).

Een lid stipt verder nog aan dat het woord «leider» in feite overbodig is. Een leider van een financiële onderneming is ook altijd een werknemer van die financiële onderneming.

Hij stelt voor het woord te schrappen.

De Commissie dient het volgende amendement in:

«In artikel 18 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

«1° in het eerste lid, worden de woorden «in beginsel» vervangen door het woord «normaliter»;

2° in het tweede lid, worden de woorden «leider, elke» geschrapt, en worden de woorden «dat hij het nodig meent» vervangen door de woorden «dat de in het eerste lid beoogde procedure niet kan worden gevuld.»;

3° in de Nederlandse tekst van het tweede lid, wordt het woord «moet» vervangen door het woord «deelt» en het woord «meedelen» vervangen door het woord «mee.»

L'amendement est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

L'article 18 ainsi amendé est adopté à la même majorité.

Art. 19

L'article 19 ne donne pas lieu à d'autres questions et est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Art. 20

Un membre dépose l'amendement suivant:

« Compléter cet article par ce qui suit :

« Si l'information divulguée de bonne foi s'avère erronée et qu'un préjudice résulte directement d'une telle déclaration, l'Etat répond du dommage subi. »

Justification

Le projet impose aux organismes et personnes qu'il concerne des obligations nouvelles. Leur non-respect pourrait les placer en situation délicate au regard de l'article 505, 2e, du Code pénal qui constitue la base de la répression du blanchiment en droit belge. Dès lors, en cas de doute sur la légalité ou la transparence d'une opération financière à réaliser, les organismes visés par le projet n'hésiteront pas à divulguer l'opération envisagée, même si le soupçon d'illégalité est tenu. La collaboration de ces organismes dans le cadre de la recherche des actes de grande criminalité et de leurs auteurs est à ce point indispensable qu'il se conçoit parfaitement que toute information divulguée de bonne foi, mais qui s'avérerait par la suite erronée, ne puisse entraîner aucune forme de responsabilité dans le chef de celui qui a procédé à la divulgation.

Cependant, le projet ne tient nullement compte des conséquences parfois fort préjudiciables que pourrait entraîner pour ceux qui en sont les victimes la transmission de bonne foi d'une information inexacte faite conformément aux articles 12 à 15 du projet. Faut-il rappeler que, en cas de soupçon, l'opération financière envisagée peut être suspendue, avec toutes les conséquences commerciales, économiques ou sociales préjudiciables qui peuvent en découler: débition d'intérêts de retard, marché d'affaires raté, mise en faillite éventuelle...

Faut-il insister sur le fait qu'une mise à l'information judiciaire résultant d'une divulgation par un des

Het amendement wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Artikel 18, aldus geamendeerd, wordt met dezelfde meerderheid aangenomen.

Art. 19

Artikel 19 geeft geen aanleiding tot verdere vragen en wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Art. 20

Een lid dient het volgend amendement in:

« Dit artikel aan te vullen als volgt :

« Blijkt de te goeder trouw verstrekte inlichting onjuist te zijn en ontstaat uit een dergelijke verklaring schade, dan is de staat aansprakelijk voor de geleden schade. »

Verantwoording

Het ontwerp legt een aantal nieuwe verplichtingen op aan de beoogde instellingen en personen. De niet-naleving van die verplichtingen zou de betrokkenen in een moeilijke situatie brengen ten opzichte van artikel 505, 2^e, van het Strafwetboek, dat de grondslag vormt voor de bestraffing van het witwassen van geld in het Belgisch recht. Wanneer er twijfel rijst over de wettigheid of de doorzichtigheid van een te verrichten financiële transactie, zullen de door het ontwerp beoogde instellingen niet aarzelen om de bedoelde transactie bekend te maken, zelfs wanneer het maar om een vaag vermoeden van onwettigheid gaat. De medewerking van die instellingen bij het opsporen van georganiseerde criminale activiteiten en van de daders is zo onontbeerlijk dat het vanzelfsprekend is dat elke inlichting die te goeder trouw wordt verstrekt maar naderhand onjuist blijkt te zijn, niet kan leiden tot enige vorm van aansprakelijkheid van degene die aan de transactie ruchtbaarheid heeft gegeven.

In het ontwerp wordt echter nergens rekening gehouden met de vaak zeer nadelige gevolgen die het te goeder trouw verstreken van een onjuiste inlichting overeenkomstig de artikelen 12 tot 15 van het ontwerp, kan hebben voor degenen die er het slachtoffer van zijn. Wij herinneren eraan dat in geval van vermoeden, de beoogde financiële transactie kan worden opgeschort met alle nadelige commerciële, economische of sociale gevolgen vandien: aanrekening van verwijlresten, gemiste transacties, evenueel faillissement ...

Het hoeft dan ook geen betoog dat de opening van een gerechtelijk onderzoek ingevolge het verstrekken

organismes visés à l'article 2, peut placer dans une situation de publicité regrettable et préjudiciable la personne qui fait l'objet de la dénonciation.

Le projet ne prévoit rien pour indemniser les victimes d'une divulgation erronée. Il convient donc de compléter ce texte pour organiser cette indemnisation. Celle-ci ne pouvant être le fait des organismes et personnes visés à l'article 2 qui auraient procédé de bonne foi à la divulgation préjudiciable, il faut bien que ce soit l'Etat qui prenne en charge l'indemnisation souhaitée. La loi française actuelle qui a transposé en droit interne la directive européenne relative au blanchiment des capitaux organise expressément semblable indemnisation par l'intermédiaire de l'Etat.

Plusieurs commissaires désirent savoir si cette disposition figure également dans la législation d'autres pays, qui ont déjà voté une loi sur le blanchiment de capitaux.

Le ministre signale qu'à sa connaissance, aucun pays n'a l'intention d'élaborer une réglementation semblable à la loi française. Le caractère très vague de cette loi française fait d'ailleurs l'objet de vives critiques parce qu'elle ne prévoit aucune modalité pour cette indemnisation.

Le Ministre ajoute que la mise en place d'un mécanisme d'indemnisation lui paraît donner lieu aux problèmes suivants.

Dans la plupart des cas, à moins que l'on n'envisage de limiter cette indemnisation au cas où la cellule n'a pas agi de bonne foi (cas que l'on peut supposer rarissimes : dol, négligence grave), il y aura quasi toujours un préjudice dans le chef des clients des organismes, qui peut résulter du blocage d'une opération qui aurait dû être exécutée à un moment donné, tout comme d'une simple perte de temps. Cela pourrait représenter une lourde charge pour l'Etat. Par ailleurs, l'organisme financier pourrait également éprouver un préjudice (clients perdus, etc.).

Quant aux modalités, l'on peut se demander qui fixera, et comment, le montant; et faudra-t-il tenir compte du dommage direct uniquement, ou également du dommage indirect?

Plusieurs commissaires estiment que si cette disposition est adoptée, les organismes financiers transmettront des informations à la cellule avec moins de réticence.

Cet amendement est rejeté par 10 voix contre 3.

La commission dépose un deuxième amendement, libellé comme suit :

« A l'article 20, supprimer les mots « leurs dirigeants. »

van informatie door een van de in artikel 2 beoogde instellingen de aangeklaagde persoon in een ongunstig en betreurenswaardig daglicht kan plaatsen.

Het ontwerp bevat geen bepalingen met het oog op de schadeloosstelling aan de slachtoffers van een onjuiste informatieverstrekking. De tekst moet dus worden aangevuld om die schadeloosstelling te regelen. Daar de in artikel 2 beoogde instellingen en personen die de nadelige informatie te goeder trouw hebben verstrekt hiervoor niet in aanmerking komen, moet de Staat de gewenste schadeloosstelling op zich nemen. In Frankrijk, waar de Europese richtlijn betreffende het witwassen van geld in het Franse recht werd omgezet, voorziet de wet uitdrukkelijk in een soortgelijke schadeloosstelling door de Staat.

Verschillende leden wensen te weten of deze bepaling ook in de wetgeving van andere landen, die reeds een wet op het witwassen van geld hebben aangenomen, is opgenomen.

De Minister wijst erop dat, bij zijn weten, geen enkel land het voornemen heeft om een regeling als in de Franse wet uit te werken. Het zeer vage karakter van deze Franse wet wordt trouwens erg bekritiseerd omdat er geen modaliteiten zijn voorzien voor deze schadevergoeding.

De Minister voegt eraan toe dat het instellen van een regeling voor schadevergoeding volgens hem tot de volgende problemen leidt.

In de meeste gevallen, tenzij men zou overwegen deze schadevergoeding te beperken tot de gevallen waarin de cel niet te goeder trouw heeft gehandeld (wat zich wellicht uiterst zelden zal voordoen: bedrog, grove nalatigheid), zal er bijna steeds een nadeel zijn voor de klanten van de instellingen, wat kan voortvloeien uit de blokkering van een verrichting die tegen een bepaald tijdstip uitgevoerd had moeten zijn, alsmede uit een gewoon tijdverlies. Dat zou dus een zware last kunnen betekenen voor de Staat. Trouwens, de financiële instelling zal eveneens nadeel kunnen lijden (verlies van klanten, enz.).

Wat de nadere regelen betreft, kan men zich afvragen wie het bedrag zal vaststellen en hoe; moet alleen rekening worden gehouden met de rechtstreekse schade of evenzeer met de indirecte schade?

Enkele leden menen dat door deze bepaling de financiële instellingen minder terughoudend zullen zijn bij het doorspelen van informatie aan de cel.

Dit amendement wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen.

De commissie dient een tweede amendement in dat als volgt luidt :

« In artikel 20 worden de woorden « hun leiders », geschrapt. »

Justification	Verantwoording
<p><i>Le mot « dirigeants » est superflu, parce que chaque dirigeant d'un organisme financier est également un employé de celui-ci.</i></p> <p>Cet amendement est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.</p> <p>L'article 20 ainsi amendé est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.</p>	<p><i>Het woord « leider » is overbodig omdat elke leider van een financiële onderneming ook een werknemer van die ondernemer is.</i></p> <p>Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de 13 aanwezige leden.</p> <p>Artikel 20, aldus geamendeerd, wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.</p>
CHAPITRE IV Autorités de contrôle ou de tutelle	HOOFDSTUK IV Controle- of voogdijoverheden
Art. 21	Art. 21
<p>Un membre se demande si le fait que différentes transactions soient contrôlées par différents organismes ne risque pas de donner lieu à des conflits de compétence.</p> <p>Selon un autre membre, tel n'est pas le cas, parce que, conformément à cet article, les autorités de contrôle ou de tutelle compétentes doivent, elles aussi, collaborer avec la cellule de traitement des informations financières.</p> <p>L'article 21 est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.</p>	<p>Een lid vraagt zich af of het feit dat verschillende transacties gecontroleerd worden door verschillende organismen niet tot bevoegdheidsconflicten kan leiden.</p> <p>Volgens een ander lid is dit niet het geval omdat, ingevolge dit artikel, ook de bevoegde controle- of toezichthoudende overheden moeten samenwerken met de cel voor financiële informatieverwerking.</p> <p>Artikel 21 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.</p>
Art. 22	Art. 22
<p>Un commissaire cherche à connaître la raison pour laquelle il n'a pas été donné suite à l'observation du Conseil d'Etat. Selon ce dernier, lorsqu'une amende atteint un montant très important (jusqu'à 50 millions de francs), il y a lieu de considérer qu'elle devient une peine qui ne peut être prononcée que par les tribunaux.</p> <p>Le ministre souligne que la nature d'une amende ne dépend pas du montant de celle-ci. Il s'agit, en effet, d'une amende administrative que l'autorité de contrôle ou de tutelle compétente peut infliger à un organisme financier qui n'a pas respecté les dispositions des articles 4 à 19. Il ne s'agit pas de sanctions pénales infligées aux auteurs d'activités relatives au blanchiment de capitaux.</p> <p>Le ministre renvoie à l'article 52 de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances et à l'article 60 de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités et aux unions nationales de mutualités, qui prévoient également des montants élevés pour les amendes administratives.</p> <p>Un autre commissaire considère qu'une amende de 50 millions de francs peut engendrer l'arbitraire.</p>	<p>Een commissielid peilt naar de reden waarom niet werd ingegaan op de opmerking van de Raad van State. Volgens de Raad van State wordt, wanneer het bedrag van een geldboete zeer hoog ligt (tot 50 miljoen frank), de boete geacht een straf te worden die alleen door de rechtbanken kan worden uitgesproken.</p> <p>De Minister beklemtoont dat de aard van een boete niet afhankelijk is van het bedrag ervan. Het gaat immers om een administratieve geldboete die de bevoegde controle- of toezichthoudende overheid kan opleggen aan een financiële instelling die de bepalingen van de artikelen 4 tot 19 niet heeft nageleefd. Het gaat niet om strafrechtelijke sancties opgelegd aan daders van activiteiten in verband met witwassen van geld.</p> <p>De Minister verwijst naar artikel 52 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen en artikel 60 van de wet van 6 augustus 1990 op de ziekenfondsen, waarin de bedragen van de administratieve geldboeten ook hoog liggen.</p> <p>Een ander commissielid is van oordeel dat een boete van 50 miljoen frank aanleiding kan geven tot willekeur.</p>

Un autre membre désire savoir si ces décisions de l'autorité de contrôle ou de tutelle peuvent faire l'objet d'un recours.

D'après le ministre, le Conseil d'Etat peut faire office d'organe de recours.

Le préopinant estime toutefois que cette compétence devrait plutôt revenir à la cour d'appel: un appel peut alors être interjeté contre la décision et contre le montant de l'amende.

Le ministre répond qu'il lui paraît plus opportun que les décisions de la cellule puissent faire l'objet d'un recours auprès du Conseil d'Etat et non pas de la cour d'appel, et ce au motif que le recours en annulation devant le Conseil d'Etat peut être considéré comme pleinement satisfaisant, tant sur le plan de l'examen par cette autorité administrative des éléments de fait (existence ou non d'un manquement de fait dans le chef de l'organisme en question), que sur le plan de l'appréciation que cette même autorité peut donner quant au niveau des amendes infligées par l'autorité de contrôle ou de tutelle à l'établissement financier ou à la personne visée à l'article 3 du projet de loi.

En ce qui concerne le contrôle de légalité, le Conseil d'Etat examine les faits pour déterminer s'il y a eu application correcte à ces faits des dispositions légales et réglementaires dont l'autorité a prétendu faire application.

En l'occurrence, le Conseil d'Etat, saisi d'un recours, aurait à examiner si, *in concreto*, les faits retenus par l'autorité sont exacts et répondent à la qualification légale: à défaut de quoi, il annulerait la décision.

En ce qui concerne les sanctions, dans ses décisions relatives à l'application de ces dernières — on pense notamment à la matière disciplinaire —, le Conseil d'Etat vérifie si la sanction appliquée est proportionnelle à la gravité des faits. S'il estime qu'il y a déséquilibre, le Conseil d'Etat annule.

Enfin, le maintien de la compétence du Conseil d'Etat offre notamment l'avantage qu'il peut prononcer le sursis à exécution (référé administratif — loi du 19 juillet 1991), selon une procédure plus rapide que le référé judiciaire.

Un commissaire se demande si l'autorité de contrôle ou de tutelle peut également retirer l'autorisation de l'organisme financier.

Le ministre répond par l'affirmative: l'article 22 dispose explicitement: «Sans préjudice des mesures définies par d'autres lois ou d'autres règlements».

L'article 22 est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Een ander lid wenst te weten of tegen deze beslissingen van de controle- of toezichthoudende overheid beroep mogelijk is.

Volgens de Minister kan de Raad van State als beroeporgaan fungeren.

Het lid meent echter dat dit eerder zou moeten toegekomen aan het hof van beroep: beroep kan dan worden ingesteld tegen de beslissing en tegen het bedrag van de boete.

De Minister antwoordt dat hij het opportuner vindt dat er tegen de beslissingen van de cel beroep kan worden ingesteld bij de Raad van State en niet bij het hof van beroep, aangezien de vordering tot nietigverklaring die bij de Raad van State aanhangig wordt gemaakt, volledige genoegdoening blijkt te bieden, zowel wat het onderzoek van de feiten door deze administratieve overheid betreft (of de bewuste onderneming al dan niet een feitelijke overtreding heeft begaan), als inzake het oordeel dat deze overheid kan uitspreken over de omvang van de boeten die door de controle- of toezichthoudende overheid zijn opgelegd aan de financiële instelling of de persoon bedoeld in artikel 3 van het wetsontwerp.

Wat de controle van de wettelijkheid betreft, onderzoekt de Raad van State de feiten om vast te stellen of de wettelijke en verordenende bepalingen die de overheid beweerde toe te passen, een correcte toepassing hebben gekregen.

In dat geval zou de Raad van State waar de vordering is ingesteld, moeten nagaan of de door de overheid aangehaalde feiten in werkelijkheid juist zijn en beantwoorden aan de wettelijke omschrijving. In het ontkennende geval zal hij de beslissing vernietigen.

In zijn beslissingen in verband met het opleggen van sancties, met name in tuchtaangelegenheden, gaat de Raad van State na of de opgelegde sanctie evenredig is aan de ernst van de feiten. Wanneer de Raad van State meent dat de sanctie onevenredig is, zal hij de beslissing vernietigen.

Dat de Raad van State met deze bevoegdheid belast wordt, biedt tenslotte het voordeel dat hij de schorsing van de tenuitvoerlegging kan uitspreken (administratief kort geding — wet van 19 juli 1991) volgens een procedure die sneller verloopt dan het gerechtelijk kort geding.

Een lid vraagt zich af of de controle- of toezichthoudende overheid ook de vergunning van de financiële instelling kan intrekken.

De Minister antwoordt bevestigend: artikel 22 zegt uitdrukkelijk «onverminderd de bij andere wetten of reglementen bepaalde maatregelen».

Artikel 22 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

CHAPITRE V

Modification à la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers

Art. 23

Un membre rappelle que selon le Conseil d'Etat, il n'appartient pas au Roi de statuer en matière d'interdictions professionnelles. Pourquoi le ministre n'a-t-il pas tenu compte de cette observation?

Selon le ministre, l'expérience a démontré que les membres de la Commission avaient raison au moment de l'examen du projet de loi, devenu la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers. Les membres estimaient alors que la loi libéralisait trop rapidement le marché des devises.

Toutefois, comme la Banque nationale insistait pour que l'on procède à une libéralisation totale, la loi avait été votée en ce sens.

A présent, le ministre demande de confier à nouveau au Roi le soin de déterminer les règles auxquelles sont soumises les opérations sur devises.

L'article 23 est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Art. 23bis (nouveau)

Le Gouvernement dépose un amendement, libellé comme suit:

« Dans le projet de loi relatif à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux, est inséré un chapitre Vbis intitulé :

« Modification à la loi du ... relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel », comprenant un article 23bis, rédigé comme suit :

« Au premier alinéa de l'article 3, § 3, de la loi du ... relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel, sont ajoutés les mots « ainsi que par la cellule de traitement des informations financières, instituée par la loi du ... relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment des capitaux. »

Justification

Il convient d'adapter la liste des exceptions prévues par l'article 3, § 3, de la loi du ... relative à la protec-

HOOFDSTUK V

Wijziging van de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

Art. 23

De Raad van State heeft, volgens een lid, opgemerkt dat het niet aan de Koning toekomt om uitspraak te doen inzake verbodsbeperkingen die de uitoefening van bepaalde beroepen betreffen. Waarom heeft de Minister hier geen rekening mee gehouden?

Volgens de Minister heeft de ervaring aangetoond dat de leden van deze Commissie ter gelegenheid van de besprekings van het wetsontwerp dat de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten is geworden, inderdaad gelijk hadden. Deze leden waren toen van mening dat de wet de deviezenhandel te vlug liberaliseerde.

De Nationale Bank drong toen echter aan op volledige liberalisering, zodat de wet in die zin werd gestemd.

Nu vraagt de Minister om opnieuw aan de Koning over te laten om de regels waaraan de deviezenverrichtingen zijn onderworpen, te bepalen.

Artikel 23 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Art. 23bis (nieuw)

De Regering dient een amendement in dat luidt als volgt:

« In het ontwerp van wet tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld wordt een hoofdstuk Vbis (nieuw) ingevoegd, luidende :

« Wijziging van de wet van ... tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens », dat een artikel 23bis bevat, luidend als volgt :

« Aan het slot van het eerste lid van artikel 3, § 3, van de wet van ... tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, worden de woorden « alsmede door de cel voor financiële informatieverwerking, ingesteld door de wet van ... tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld », toegevoegd ».

Verantwoording

De lijst met uitzonderingen bepaald in artikel 3, § 3, van de wet van ... tot bescherming van de per-

tion de la vie privée à l'égard du traitement de données à caractère personnel en y ajoutant la cellule de traitement des informations financières.

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Art. 23ter (nouveau)

Un membre dépose l'amendement suivant:

«Insérer un chapitre VI (nouveau), intitulé «Disposition transitoire» et libellé comme suit:

«L'identification des personnes qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, ont la qualité de client ordinaire d'un organisme financier ou d'une personne au sens du premier alinéa de l'article 4 devra se faire au plus tard trois mois après l'entrée en vigueur de la présente loi.»

«A l'article 22, insérer, entre le chiffre «19» et le mot «ou», les mots «et 23ter.»

Justification

Cette disposition transitoire remplace le commentaire beaucoup trop vague de l'exposé des motifs relatif à l'article 4 (page 9), où l'on peut lire : «Pour ceux qui, avant l'entrée en vigueur de la loi, sont déjà des clients habituels, il sera répondu à cette obligation le plus rapidement possible.» Il convient de préciser cette obligation et de l'inscrire dans la loi.

Un commissaire souligne qu'il est matériellement impossible de retrouver l'identité des propriétaires de titres. Cet amendement exige trop des organismes financiers.

Le ministre se rallie à ce point de vue. L'effort demandé aux organismes financiers serait effectivement énorme. Mieux vaut, dès lors, en arriver progressivement à une situation claire. C'est donc dans ce sens que l'exposé des motifs doit être compris.

Le contrôle de l'application de ces mesures sera effectué par les autorités de tutelle des organismes visés.

L'auteur de l'amendement est prêt à adapter le délai prévu à ce que les organismes eux-mêmes considèrent comme raisonnable. Mais si l'on ne prévoit pas une telle disposition transitoire, les considérations de l'exposé des motifs resteront lettre morte. A aucun moment, le ministre des Finances ou le ministre de la Justice ne pourra demander aux organismes où en est l'identification des clients du passé.

Plusieurs membres se rallient à ce point de vue.

soonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens dient te worden aangevuld met de cel voor financiële informatieverwerking.

Dit amendement wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Art. 23ter (nieuw)

Een lid dient het volgende amendement in:

«Een nieuw hoofdstuk VI in te voegen met als opschrift «Overgangsbepaling», luidende :

«De identificatie van de personen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet gewone cliënt zijn bij een financiële onderneming of persoon, overeenkomstig het eerste lid van artikel 4, zal uiterlijk binnen drie maanden na de inwerkingtreding van de wet moeten gebeuren.»

«In artikel 22 wordt tussen de woorden «19» en «of» de woorden «en 23ter» gevoegd.»

Verantwoording

Deze overgangsbepaling vervangt de veel te vage toelichting bij artikel 4 in de memorie van toelichting (pagina 9), waar gesteld werd: «Voor degenen die reeds vóór de inwerkingtreding van de wet gewone cliënten zijn, zal zo spoedig mogelijk aan deze verplichting moeten worden voldaan.» Het is gepast dat deze verplichting nader wordt omschreven en in de wet wordt opgenomen.

Een lid wijst er op dat het materieel onmogelijk is om de identiteit van de eigenaars van effecten te achterhalen. Wat in dit amendement van de financiële instellingen gevraagd wordt, is van het goede teveel.

De Minister treedt dit standpunt bij. Het werk dat van de financiële instellingen gevraagd wordt zou immers enorm zijn. Daarom is het veel beter om geleidelijk tot een duidelijke situatie te komen. Het is in die zin dat de memorie van toelichting dan ook dient begrepen te worden.

De controle op de toepassing van die maatregelen zal gebeuren door de toezicht houdende overheden van de geviseerde instellingen.

De indiener van het amendement is bereid om de voorziene termijn aan te passen aan wat de instellingen zelf als redelijk beschouwen. Het niet voorzien echter van een dergelijke overgangsbepaling zal wat in de memorie van toelichting staat tot dode letter maken. Op geen enkel moment zal de Minister van Financiën of de Minister van Justitie aan de instellingen kunnen vragen hoever het staat met de identificatie van cliënten uit het verleden.

Verschillende leden treden dit standpunt bij.

Un membre signale que la plupart des banques possèdent d'ores et déjà une liste complète des clients ordinaires disposant d'un compte à vue.

Un membre propose de mentionner dans l'exposé des motifs que l'identification de la clientèle existante doit se faire « au plus tôt ».

L'auteur de l'amendement affirme que l'exposé des motifs n'a pas force de loi. Il met à nouveau l'accent sur sa préoccupation: veiller à ce qu'un texte de loi impose des obligations pour ce qui est de la clientèle existante.

Un commissaire signale que les organismes financiers ont déjà reçu de la Commission bancaire et financière les instructions nécessaires relatives à la recherche de toute clientèle éventuelle.

Le ministre ajoute que le prochain rapport de la Commission bancaire et financière signalera déjà comment les banques appliquent cette circulaire.

L'auteur de l'amendement propose comme sous-amendement de remplacer le délai de trois mois par un « délai raisonnable ».

La commission procède à un vote séparé sur cet amendement.

L'amendement proprement dit est adopté par 7 voix contre 4 et 2 abstentions.

Le sous-amendement proposant de remplacer le délai de trois mois par un « délai raisonnable » est adopté par 12 voix et 1 abstention.

CHAPITRE VI

Disposition finale

Art. 24

L'article 24 ne donne lieu à aucune question et est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

IV. Vote

L'ensemble du projet de loi, tel qu'il a été amendé, a été adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le Rapporteur, *Le Président,*
Herman VAN THILLO. Etienne COOREMAN.

Een lid wijst er op dat de meeste banken nu reeds een volledige listing hebben van de gewone klanten met een zichtrekening.

Een lid stelt voor om in de memorie van toelichting te vermelden dat de identificatie van het bestaande cliënteel « ten spoedigste » dient te gebeuren.

De indiener van het amendement stelt dat de memorie van toelichting geen wettelijke kracht heeft. Hij wijst nogmaal op zijn bezorgdheid : ervoor te zorgen dat in een wettekst verplichtingen worden opgelegd t.a.v. het reeds bestaande cliënteel.

Een lid wijst er op dat de financiële instellingen reeds van de Commissie voor het Bank- en Financie-wezen de nodige instructies hebben gekregen in functie van het opsporen van alle mogelijke cliënteel.

De Minister voegt daaraan toe dat het volgende verslag van de Commissie voor het Bank- en Financie-wezen reeds zal medelen hoe de banken deze omzendbrief toepassen.

De indiener van het amendement stelt als subamendement voor om de termijn van drie maanden te vervangen door de uitdrukking « redelijke termijn ».

De commissie houdt een gesplitste stemming over dit amendement.

Het amendement zelf wordt aangenomen met 7 tegen 4 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het subamendement « redelijke termijn » wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

HOOFDSTUK VI

Slotbepaling

Art. 24

Artikel 24 geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

IV. Stemming

Het ontwerp van wet, gemaandeederd, wordt in zijn geheel aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Vertrouwen wordt geschenken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.

De Rapporteur, *De Voorzitter,*
Herman VAN THILLO. Etienne COOREMAN.

**TEXTE ADOPTÉ
PAR LA COMMISSION**

CHAPITRE Ier

Dispositions générales

Article 1er

La présente loi applique la directive du conseil 91/308/C.E.E. du 10 juin 1991 relative à l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux.

Art. 2

Les dispositions de la présente loi sont applicables aux organismes financiers et aux personnes mentionnés ci-après:

- 1° la Banque nationale de Belgique;
- 2° les banques inscrites à la liste prévue à l'article 2 de l'arrêté royal n° 185 du 9 juillet 1935 sur le contrôle des banques et le régime des émissions de titres et valeurs;
- 3° les caisses d'épargne privées inscrites en application de l'article 3 des dispositions relatives au contrôle des caisses d'épargne privées, coordonnées par l'arrêté royal du 23 juin 1967;
- 4° les entreprises régies par le chapitre 1er de la loi du 10 juin 1964 sur les appels publics à l'épargne;
- 5° les établissements publics de crédit de droit belge;
- 6° les établissements de crédit agréés par ces derniers;
- 7° les sociétés de bourse;
- 8° les entreprises d'assurances établies en Belgique et agréées pour exercer l'activité d'assurance vie en application de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances;
- 9° la Poste;
- 10° les sociétés de courtage en change et en dépôts;
- 11° la Caisse des dépôts et consignations;
- 12° les sociétés de gestion de fortune;
- 13° les sociétés de conseil en placements.
- 14° toutes les personnes physiques ou les autres personnes morales qui se livrent, à titre professionnel, aux opérations d'achat ou de vente au comptant de devises sous forme d'espèces ou de chèques libellés en devises ou par l'utilisation d'une carte de crédit ou de paiement;

**TEKST AANGENOMEN
DOOR DE COMMISSIE**

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Deze wet past de richtlijn toe van de Raad 91/308/E.E.G. van 10 juni 1991, tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld.

Art. 2

De bepalingen van deze wet zijn van toepassing op de hierna vermelde financiële ondernemingen en personen:

- 1° de Nationale Bank van België;
- 2° de banken die voorkomen op de lijst bedoeld in artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 185 van 9 juli 1935 op de bankcontrole en het uitgifteregime voor titels en effecten;
- 3° de privé-spaarkassen die zijn ingeschreven met toepassing van artikel 3 van de bepalingen betreffende de controle op de private spaarkassen, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 23 juni 1967;
- 4° de ondernemingen onderworpen aan hoofdstuk I van de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden;
- 5° de openbare kredietinstellingen naar Belgisch recht;
- 6° de door deze laatste erkende kredietinstellingen;
- 7° de beursvennootschappen;
- 8° de in België gevestigde verzekeringsondernemingen die, met toepassing van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, toegelaten worden voor de uitoefening van het levensverzekeringsbedrijf;
- 9° de Post;
- 10° de vennootschappen voor wissel- en depositomakelarij;
- 11° de Deposito- en Consignatiekas;
- 12° de vennootschappen voor vermogensbeheer;
- 13° de vennootschappen voor beleggingsadvies.
- 14° alle natuurlijke personen en overige rechtspersonen die beroepshalve verrichtingen doen voor de contante aankoop of verkoop van deviezen in contanten of met cheques in deviezen dan wel met gebruik van een krediet- of betaalkaart;

Le Roi peut ajouter d'autres organismes financiers ou personnes à la liste prévue à l'alinéa 1er.

Il peut en outre adapter la liste dans le cadre de l'exécution d'autres dispositions légales.

Art. 3

§ 1er. Aux fins de l'application de la présente loi, par blanchiment de capitaux il faut entendre:

- la conversion ou le transfert de capitaux ou d'autres biens dans le but de dissimuler ou de déguiser leur origine illicite ou d'aider toute personne qui est impliquée dans la réalisation de l'infraction d'où proviennent ces capitaux ou ces biens, à échapper aux conséquences juridiques de ses actes;

- la dissimulation ou le déguisement de la nature, de l'origine, de l'emplacement, de la disposition, du mouvement ou de la propriété des capitaux ou des biens dont on connaît l'origine illicite;

- l'acquisition, la détention ou l'utilisation de capitaux ou de biens dont on connaît l'origine illicite;

- la participation à l'un des actes visés aux trois points précédents, l'association pour commettre ledit acte, les tentatives de le perpétrer, le fait d'aider, d'inciter ou de conseiller quelqu'un à le commettre ou le fait d'en faciliter l'exécution.

§ 2. Pour l'application de la présente loi, l'origine de capitaux ou de biens est illicite lorsque ceux-ci proviennent de la réalisation d'une infraction liée au terrorisme, à la criminalité organisée, au trafic illicite de stupéfiants, au trafic illicite d'armes, de biens et de marchandises, au trafic de main-d'œuvre clandestine, au trafic d'êtres humains ou à l'exploitation de la prostitution.

§ 3. Les organismes et les personnes visés à l'article 2 concourent pleinement à l'application de la présente loi par l'identification de tous les actes de blanchiment de capitaux.

CHAPITRE II

Identification des clients et organisation interne au niveau des organismes et des personnes visés à l'article 2

Art. 4

Les organismes et les personnes visés à l'article 2 doivent s'assurer de l'identité de leurs clients au moyen d'un document probant au moment où ils nouent des relations d'affaires qui feront d'eux des clients habituels.

De Koning kan andere financiële ondernemingen of personen op de in het eerste lid voorziene lijst plaatsen.

Hij kan bovendien de lijst aanpassen in het kader van de uitvoering van andere wetsbeperkingen.

Art. 3

§ 1. Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder « witwassen van geld »:

- de omzetting of overdracht van geld of activa met de bedoeling de illegale herkomst ervan te verborgen of te verdoezelen of een persoon die betrokken is bij een misdrijf waaruit dit geld of deze activa voortkomen, te helpen ontkomen aan de rechtsgevolgen van zijn daden;

- het verhelen of verhullen van de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van geld of activa waarvan men de illegale herkomst kent;

- de verwerving, het bezit of het gebruik van geld of activa waarvan men de illegale herkomst kent;

- de deelneming aan, de medeplichtigheid tot, de poging tot, de hulp aan, het aanzetten tot, het vergemakkelijken van of het geven van raad betreffende een van de in de drie voorgaande punten bedoelde daden.

§ 2. Voor de toepassing van deze wet is de herkomst van geld of activa illegaal wanneer deze voortkomen uit een misdrijf dat in verband staat met het terrorisme, de georganiseerde misdaad, de illegale drugshandel, de illegale handel in wapens, goederen en koopwaren, de handel in clandestiene werknachten, de mensenhandel of de exploitatie van de prostitutie.

§ 3. De in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen verlenen hun volledige medewerking aan de toepassing van deze wet, om alle daden van witwassen van geld te identificeren.

HOOFDSTUK II

Identificatie van de cliënten en interne organisatie op het niveau van de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen

Art. 4

De in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen dienen zich te vergewissen van de identiteit van hun cliënten aan de hand van een bewijsstuk op het ogenblik dat zij een zakenrelatie aanknopen waardoor de betrokkenen gewone cliënten worden.

Cette même identification est exigée pour toute autre personne qui souhaite réaliser une opération dont le montant atteint ou excède 10 000 ECU, qu'elle soit effectuée en une seule ou en plusieurs opérations entre lesquelles semble exister un lien. L'identification est requise même si le montant de l'opération est inférieur à 10 000 ECU dès qu'il y a soupçon de blanchiment de capitaux.

L'identification porte sur le nom, le prénom ou la dénomination sociale pour les personnes morales, l'adresse ou le siège social du client.

Art. 5

En cas de doute sur la question de savoir si les clients visés à l'article 4 agissent pour leur propre compte ou en cas de certitude qu'ils n'agissent pas pour leur propre compte, les organismes financiers et les personnes visés à l'article 2 prennent des mesures utiles en vue d'obtenir des informations sur l'identité réelle des personnes pour le compte desquelles ces clients agissent.

Art. 6

Les organismes et les personnes visés à l'article 2 ne sont pas soumis aux obligations d'identification visées aux articles 4 et 5 lorsque le client est également un organisme financier ou une personne visés à l'article 2 ou un établissement de crédit ou une institution financière visés à l'article 1er de la directive 91/308/C.E.E.

Par dérogation à l'article 4, l'identification n'est pas requise des entreprises d'assurances visées à l'article 2, 8°, qui effectuent une activité d'assurance vie, lorsque le montant de la ou des primes périodiques à verser au cours d'une année n'excède pas 1 000 ECU ou dans le cas d'un versement d'une prime unique dont le montant n'excède pas 2 500 ECU. Si la ou les primes périodiques à verser au cours d'une année sont augmentées de telle sorte qu'elles dépassent le seuil de 1 000 ECU, l'identification est requise.

Art. 7

Les organismes et les personnes visés à l'article 2 conservent sur quelque support d'archivage que ce soit, pendant cinq ans au moins après avoir mis fin aux relations avec leurs clients ou toute autre personne visée à l'article 4, alinéas 1 et 2, une copie du document probant ayant servi à l'identification ou les références de celui-ci.

Il en est de même des documents ayant permis l'identification visée à l'article 5.

Sans préjudice de l'exigence formulée à l'article 6, alinéa 4, de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comp-

Dezelfde identificatie is vereist voor iedere andere persoon die een verrichting wenst uit te voeren voor een bedrag van 10 000 ECU of meer, ongeacht of zij in één keer wordt uitgevoerd of in verscheidene keren, waartussen een verband blijkt te bestaan. Identificatie is vereist zelfs wanneer het bedrag van de verrichting lager is dan 10 000 ECU, zodra wordt vermoed dat het gaat om witwassen van geld.

De identificatie betreft de naam, de voornaam of voor rechtspersonen de firma, het adres of de maatschappelijke zetel van de cliënt.

Art. 5

Indien wordt betwijfeld of de in artikel 4 bedoelde cliënten voor eigen rekening handelen, of indien vaststaat dat zij niet voor eigen rekening handelen, treffen de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen nuttige maatregelen om informatie te verkrijgen omtrent de ware identiteit van de personen voor wier rekening deze cliënten handelen.

Art. 6

De in de artikelen 4 en 5 bedoelde identificatieverplichtingen zijn niet van toepassing op de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen in geval de cliënt eveneens een in artikel 2 beoogde onderneming of persoon is of een kredietinstelling of een financiële instelling is bedoeld in artikel 1 van de richtlijn 91/308/E.E.G.

In afwijking van artikel 4, rust de identificatieplicht niet op de verzekeringsondernemingen bedoeld in artikel 2, 8°, die een levensverzekeringsbedrijf uitoefenen, wanneer het bedrag van de te betalen periodieke premie(s) gedurende een periode van een jaar niet hoger is dan 1 000 ECU of, bij storting van een eenmalige premie, wanneer het bedrag niet hoger is dan 2 500 ECU. Wanneer de periodieke premie(s) zodanig wordt (worden) verhoogd dat de drempel van 1 000 ECU wordt overschreden, wordt de identificatie verplicht.

Art. 7

De in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen bewaren op welke informatiedrager ook gedurende ten minste vijf jaar na het beëindigen van de relaties met hun cliënten of alle andere personen beoogd in artikel 4, eerste en tweede lid, een afschrift van het bewijsstuk dat voor de identificatie heeft gediend of de verwijzingen ernaar.

Hetzelfde geldt voor de stukken die de in artikel 5 beoogde identificatie mogelijk hebben gemaakt.

Onverminderd het vereiste gesteld in artikel 6, vierde lid, van de wet van 17 juli 1975 op de boekhou-

tabilité et aux comptes annuels des entreprises, les organismes et les personnes visés à l'article 2 conservent pendant une période d'au moins cinq ans à partir de l'exécution des opérations, une copie sur quelque support d'archivage que ce soit, des enregistrements, bordereaux et documents des opérations effectuées de façon à pouvoir les reconstituer précisément.

Art. 8

Les organismes et les personnes visés à l'article 2 établissent un rapport écrit sur toute opération qui, notamment en raison de sa nature ou de son caractère inhabituel au regard des activités du client, pourrait être liée au blanchiment de capitaux; ce rapport est transmis aux personnes visées à l'article 10 aux fins d'être conservé durant le délai prescrit à l'article 7.

Art. 9

Les organismes et les personnes visés à l'article 2 prennent les mesures appropriées pour sensibiliser leurs employés et leurs représentants aux dispositions de la présente loi. Ces mesures comprennent la participation de leurs employés et de leurs représentants concernés à des programmes spéciaux afin de les aider à reconnaître les opérations qui peuvent être liées au blanchiment de capitaux et de les instruire sur la manière de procéder en pareil cas.

Art. 10

Les organismes et les personnes visés à l'article 2 désignent une ou plusieurs personnes responsables de l'application de la présente loi au sein de leur organisme. Ces personnes sont chargées principalement de l'établissement de procédures de contrôle interne, de communication et de centralisation des informations, afin de prévenir, repérer et empêcher la réalisation d'opérations liées au blanchiment de capitaux.

CHAPITRE III

Transmission d'informations entre les organismes ou les personnes visés à l'article 2 et les autorités responsables de la lutte contre le blanchiment de capitaux

Art. 11 (amendé)

§ 1er. Il est institué, sous la dénomination de «cellule de traitement des informations financières»,

ding en de jaarrekening van de ondernemingen, bewaren de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen gedurende een periode van ten minste vijf jaar vanaf de uitvoering van de verrichtingen op welke informatie drager ook een kopie van de registraties, de borderellen en stukken van de uitgevoerde verrichtingen om ze nauwkeurig te kunnen reconstrueren.

Art. 8

De in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen stellen een schriftelijk verslag op over elke verrichting die, inzonderheid door haar natuur of door haar ongebruikelijk karakter ten aanzien van de activiteiten van de cliënt, zou kunnen verband houden met het witwassen van geld; dit verslag wordt voor bewaring gedurende de door artikel 7 voorgeschreven termijn toegestuurd aan de in artikel 10 bedoelde personen.

Art. 9

De in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen nemen passende maatregelen om hun werknemers en hun vertegenwoordigers met de bepalingen van deze wet vertrouwd te maken. Deze maatregelen houden in dat hun betrokken werknemers en vertegenwoordigers deelnemen aan speciale opleidingsprogramma's om de verrichtingen te leren onderkennen die met het witwassen van geld verband kunnen houden en om hen te onderrichten hoe in die gevallen moet worden gehandeld.

Art. 10

De in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen wijzen één of meer personen aan die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van deze wet in hun onderneming. Deze personen zijn vooral belast met de vaststelling van de procedures voor interne controle, informatieverstrekking en -centralisatie om verrichtingen die met het witwassen van geld verband houden, te voorkomen, op te sporen en te verhinderen.

HOOFDSTUK III

Informatieverstrekking tussen de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen en de met de bestrijding van het witwassen van geld belaste overheden

Art. 11 (geamendeerd)

§ 1. Er wordt, onder de benaming «cel voor financiële informatieverwerking», een administratieve

une autorité administrative chargée du traitement et de la transmission d'informations, en vue de la lutte contre le blanchiment de capitaux.

§ 2. Sans préjudice des compétences des autorités judiciaires, cette autorité est chargée de recevoir et d'analyser les informations transmises par les organismes et les personnes visés à l'article 2 en vertu des articles 12 à 15 et de prendre toutes les mesures nécessaires, conformément aux articles 12 à 16.

§ 3. Cette autorité, composée d'experts en matière financière, est placée sous le contrôle des ministres de la Justice et des Finances et sous la direction d'un magistrat ou de son suppléant détachés du parquet. Ses membres sont désignés par le Roi.

Ils ne peuvent soit exercer concomitamment, soit avoir exercé pendant l'année qui précède leur désignation, des fonctions dans les organismes ou chez les personnes visés à l'article 2.

§ 4. Au moins une fois par an, cette autorité dresse un rapport de ses activités à l'intention des ministres précités.

§ 5. Au moment de leur nomination, les experts financiers doivent remplir les conditions suivantes:

1° être Belge;

2° jouir des droits civils et politiques;

3° avoir l'âge de 35 ans accomplis;

4° avoir leur domicile en Belgique;

5° avoir une expérience d'au moins 10 ans dans des fonctions judiciaires, administratives ou scientifiques en rapport avec le fonctionnement des personnes et organismes visés à l'article 2.

Les experts financiers prêtent, entre les mains du ministre de la Justice, le serment prescrit par le décret du 20 juillet 1831.

Ils ne peuvent exercer aucun mandat public conféré par élection, ni aucun emploi ou activité publique ou privée qui pourrait compromettre l'indépendance ou la dignité de la fonction.

§ 6. Le Roi détermine par arrêté délibéré en Conseil des ministres les modalités relatives à la composition, à l'organisation, au fonctionnement et à l'indépendance de cette autorité.

§ 7. Le Roi fixe par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, la contribution aux frais de fonctionnement de la cellule due par les organismes et les personnes visés à l'article 2.

autoriteit ingesteld belast met het verwerken en verstreken van informatie met het oog op de bestrijding van het witwassen van geld.

§ 2. Onverminderd de bevoegdheden van de rechtelijke autoriteiten, wordt deze autoriteit belast met de ontvangst en de ontleding van de informatie die door de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen krachtens de artikelen 12 tot 15 is meegedeeld en het nemen van alle noodzakelijke maatregelen overeenkomstig de artikelen 12 tot 16.

§ 3. Deze autoriteit, bestaande uit financiële deskundigen, staat onder het toezicht van de Ministers van Justitie en van Financiën en onder de leiding van een magistraat of van zijn plaatsvervanger die van het parket worden gedetacheerd. Haar leden worden aangewezen door de Koning.

Zij mogen noch tegelijkertijd, noch tijdens het jaar dat hun aanwijzing voorafgaat, een functie uitoefenen of hebben uitgeoefend bij de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen.

§ 4. Ten minste één keer per jaar stelt deze autoriteit voor de voornoemde Ministers een verslag van haar werkzaamheden op.

§ 5. Op het ogenblik van hun benoeming moeten de financiële deskundigen de volgende voorwaarden vervullen:

1° Belg zijn;

2° het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten;

3° de volle leeftijd van 35 jaar hebben bereikt;

4° hun woonplaats in België hebben;

5° een ervaring hebben van ten minste tien jaar in gerechtelijke, administratieve of wetenschappelijke functies die verband houden met de werking van de in artikel 2 beoogde personen en ondernemingen.

De financiële deskundigen leggen in handen van de Minister van Justitie de bij het decreet van 20 juli 1831 voorgeschreven eed af.

Zij mogen geen bij verkiezing verleend openbaar mandaat uitoefenen en geen openbare of particuliere betrekking of activiteit uitoefenen die de onafhankelijkheid of de waardigheid van het ambt in gevaar zou kunnen brengen.

§ 6. De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit de regels inzake de samenstelling, de organisatie, de werking en de onafhankelijkheid van deze autoriteit.

§ 7. De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit de bijdragen in de werkingskosten van de cel, die verschuldigd zijn door de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen.

Art. 12

§ 1er. Lorsque les organismes ou les personnes visés à l'article 2 savent ou soupçonnent qu'une opération à exécuter est liée au blanchiment de capitaux, ils en informeront la cellule de traitement des informations financières, avant d'exécuter l'opération, en indiquant, le cas échéant, le délai dans lequel celle-ci doit être exécutée. Cette information peut être faite téléphoniquement, mais doit être immédiatement confirmée par télécopie ou, à défaut, par tout autre moyen écrit.

Dès réception de l'information, la cellule en accuse réception.

§ 2. Si, en raison de la gravité ou de l'urgence de l'affaire, la cellule l'estime nécessaire, elle peut faire opposition à l'exécution de l'opération, avant l'expiration du délai d'exécution mentionné par les organismes ou les personnes visés à l'article 2.

Cette opposition leur est notifiée immédiatement par télécopie ou, à défaut, par tout autre moyen écrit.

Cette opposition fait obstacle à l'exécution de l'opération pendant une durée maximale de vingt-quatre heures à compter de la notification.

§ 3. Si la cellule estime que la mesure visée au paragraphe 2 doit être prolongée, elle en réfère sans délai au procureur du Roi de Bruxelles, qui prend les décisions nécessaires. A défaut de décision notifiée aux organismes ou aux personnes visés à l'article 2 dans le délai visé au § 2, les organismes ou les personnes sont libres d'exécuter l'opération.

Art. 13

Dans l'hypothèse où les organismes ou les personnes visés à l'article 2, qui savent ou soupçonnent qu'une opération à exécuter est liée au blanchiment de capitaux, ne peuvent en informer la cellule de traitement des informations financières avant d'exécuter l'opération, soit parce que le report de l'exécution de l'opération n'est pas possible en raison de la nature de celle-ci, soit parce qu'il serait susceptible d'empêcher la poursuite des bénéficiaires du blanchiment présumé de capitaux, les organismes financiers ou les personnes procèdent à l'information de la cellule immédiatement après avoir exécuté l'opération. Dans ce cas, la raison pour laquelle il n'a pu être procédé à l'information préalablement à l'exécution de l'opération doit être indiquée.

Art. 12

§ 1. Wanneer de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen weten of vermoeden dat een uit te voeren verrichting verband houdt met het witwassen van geld, brengen zij dit, vooraleer de verrichting uit te voeren, ter kennis van de cel voor financiële informatieverwerking en delen zij in voorkomend geval de termijn mee binnen welke die verrichting moet worden uitgevoerd. Deze kennisgeving mag telefonisch geschieden, maar moet onmiddellijk bevestigd worden per telefax of, bij gebrek daaraan, op enig andere schriftelijke wijze.

Zodra de cel de kennisgeving ontvangt, bevestigt zij de ontvangst ervan.

§ 2. Zo de cel het wegens het ernstig of dringend karakter van de zaak nodig acht, kan zij zich vóór het verstrijken van de uitvoeringstermijn die door de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen is meegedeeld, verzetten tegen de uitvoering van de verrichting.

Van dit verzet wordt aan deze laatsten onmiddellijk per telefax kennis gegeven of, bij gebrek daaraan, op enig andere schriftelijke wijze.

Dit verzet verhindert de uitvoering van de verrichting tijdens maximaal vierentwintig uur te rekenen van de kennisgeving.

§ 3. Indien de cel van oordeel is dat de in paragraaf 2 bedoelde maatregel moet worden verlengd, meldt zij dit onverwijld aan de procureur des Konings te Brussel die de nodige beslissingen neemt. Indien binnen de in paragraaf 2 gestelde termijn geen beslissing ter kennis is gebracht van de ondernemingen of de personen, mogen de ondernemingen of de personen de verrichting uitvoeren.

Art. 13

Wanneer de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen die weten of vermoeden dat een uit te voeren verrichting verband houdt met het witwassen van geld, dit niet ter kennis kunnen brengen van de cel voor financiële informatieverwerking vooraleer de verrichting uit te voeren, hetzij omdat het niet mogelijk is de uitvoering van de verrichting, gezien haar aard, uit te stellen, hetzij omdat uitstel van aard zou kunnen zijn de vervolging van de begunstigden van het vermeende witwassen van geld te beletten, stellen de ondernemingen of de personen onmiddellijk na de uitvoering van de verrichting de cel hiervan in kennis. In dit geval wordt de reden vermeld waarom een kennisgeving, vooraleer de verrichting uit te voeren, niet mogelijk was.

Art. 14

Hors les cas visés aux articles 12 et 13, lorsque les organismes ou les personnes visés à l'article 2 ont connaissance d'un fait qui pourrait être l'indice d'un blanchiment de capitaux, ils en informeront immédiatement la cellule de traitement des informations financières. Cette information peut être faite téléphoniquement mais doit être confirmée par télécopie ou, à défaut, par tout autre moyen écrit.

Dès réception de l'information, la cellule en accuse réception.

Art. 15

§ 1er. Lorsque la cellule de traitement des informations financières reçoit une information visée à l'article 12 ou 14, elle peut se faire communiquer de la part de tous les organismes et les personnes visés à l'article 2 ainsi que des services de police, tous les renseignements complémentaires qu'elle juge utiles à l'accomplissement de sa mission, dans le délai qu'elle détermine.

§ 2. En outre, indépendamment des cas visés au paragraphe 1er, la cellule peut à tout moment se faire communiquer de la part des organismes et des personnes visés à l'article 2, qui ne sont soumis à aucun contrôle prudentiel tous les renseignements qu'elle juge utiles concernant la manière dont ces mêmes organismes et personnes mettent en œuvre les articles 4 à 10.

Art. 16

Sans préjudice du cas visé à l'article 12, § 3, la cellule de traitement des informations financières procède à l'examen des informations qui lui sont transmises en vertu des articles 12 à 15. Dès que cet examen fait apparaître un indice sérieux de blanchiment de capitaux, ces informations sont transmises au procureur du Roi de Bruxelles.

Art. 17

§ 1er. Sans préjudice de l'application des articles qui précèdent et hors le cas où ils sont appelés à rendre témoignage en justice, les membres de la cellule de traitement des informations financières et les membres de son personnel ne peuvent divulguer, même dans le cas visé par l'article 29 du Code d'instruction criminelle, les informations recueillies dans l'exercice de leurs fonctions.

Le membre de la cellule ou le membre de son personnel qui divulgue une information visée à l'alinea 1er est puni des peines prévues à l'article 458 du Code pénal.

Art. 14

Buiten de gevallen bedoeld in de artikelen 12 en 13, brengen de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen, wanneer hun een feit bekend wordt dat op witwassen van geld zou kunnen wijzen, dit onmiddellijk ter kennis van de cel voor financiële informatieverwerking. Deze kennisgeving mag telefonisch geschieden, maar moet worden bevestigd per telefax of, bij gebrek daaraan, op enig andere schriftelijke wijze.

Zodra de cel de kennisgeving ontvangt, bevestigt zij de ontvangst ervan.

Art. 15

§ 1. Wanneer de cel voor financiële informatieverwerking een in artikel 12 of 14 beoogde kennisgeving ontvangt, mag zij eisen dat al de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen alsook alle politiediensten haar alle bijkomende inlichtingen die zij voor de vervulling van haar opdracht nuttig acht, mededelen binnen de door haar bepaalde termijn.

§ 2. Bovendien mag de cel, los van de in de § 1 bedoelde gevallen, op elk ogenblik eisen dat de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen, die aan geen prudentieel toezicht onderworpen zijn, haar alle door haar nuttig geachte inlichtingen mededelen over de manier waarop dezelfde ondernemingen en personen de artikelen 4 tot 10 toepassen.

Art. 16

Onverminderd het geval bedoeld in artikel 12, § 3, gaat de cel voor financiële informatieverwerking over tot het onderzoek van de informatie die haar krachtens de artikelen 12 tot 15 is meegedeeld. Zodra uit dit onderzoek blijkt dat er een ernstige aanwijzing van witwassen van geld bestaat, wordt deze informatie aan de procureur des Konings te Brussel meegeleid.

Art. 17

§ 1. Onverminderd de toepassing van de voorafgaande artikelen en buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte te getuigen, mogen de leden van de cel voor financiële informatieverwerking en de leden van haar personeel, zelfs in het geval bedoeld in artikel 29 van het Wetboek van strafvordering, geen ruchtbaarheid geven aan de informatie waarvan zij bij de uitoefening van hun opdrachten kennis hebben gekregen.

Het lid van de cel of van haar personeel dat een in het eerste lid bedoelde informatie ruchtbaar maakt, wordt gestraft met de straffen bepaald in artikel 458 van het Strafwetboek.

§ 2. Le paragraphe 1er ne s'applique pas aux communications faites dans le cadre d'une collaboration mutuelle, en vertu de traités internationaux auxquels la Belgique est partie ou, moyennant réciprocité, à des organismes étrangers remplissant des fonctions similaires et soumis à des obligations de secret analogues à celles de la cellule, en vue de l'accomplissement de leur mission.

Pour l'application de l'article 22, la cellule peut néanmoins fournir les informations utiles aux autorités de contrôle ou de tutelle compétentes.

Art. 18

La transmission d'informations visée aux articles 12 à 14 est effectuée normalement par la personne désignée au sein des organismes visés à l'article 2 ou par les personnes visées à ce même article, conformément à l'article 10.

Tout employé et tout représentant des organismes ou des personnes visés à l'article 2 procèdent toutefois personnellement à la transmission d'informations à la cellule chaque fois que la procédure visée à l'alinéa 1er ne peut être suivie.

Art. 19

Les organismes ou les personnes visés à l'article 2 ne peuvent en aucun cas porter à la connaissance du client concerné ou de personnes tierces que des informations ont été transmises à la cellule de traitement des informations financières en application des articles 12 à 14, ou qu'une information du chef de blanchiment de capitaux est en cours.

Art. 20

Aucune action civile, pénale ou disciplinaire ne peut être intentée ni aucune sanction professionnelle prononcée contre les organismes ou les personnes visés à l'article 2, leurs employés ou leurs représentants qui ont procédé de bonne foi à une information, conformément aux articles 12 à 15.

CHAPITRE IV

Autorités de contrôle ou de tutelle

Art. 21

Les autorités de contrôle ou de tutelle des organismes et des personnes visés à l'article 2 qui constatent des faits susceptibles de constituer la preuve d'un blanchiment de capitaux sont tenues d'en informer la cellule de traitement des informations financières.

§ 2. Paragraaf 1 is niet van toepassing op mededelingen in het kader van een wederzijdse samenwerking, op grond van internationale verdragen die België heeft ondertekend of op grond van wederkerigheid, aan buitenlandse instellingen met opdrachten en verplichtingen van dezelfde aard als die van de cel met het oog op het vervullen van hun opdracht.

Voor de toepassing van artikel 22 mag de cel niettemin aan de bevoegde controle- of toezichthoudende overheden de nodige informatie mededelen.

Art. 18

De mededeling van de in de artikelen 12 tot 14 beoogde informatie wordt normaliter gedaan door de persoon die in de schoot van de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen overeenkomstig artikel 10 is aangesteld.

Elke werknemer en elke vertegenwoordiger van de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen deelt evenwel persoonlijk aan de cel informaties mee telkens wanneer de in het eerste lid bedoelde procedure niet kan worden gevolgd.

Art. 19

De door artikel 2 beoogde ondernemingen of personen mogen in geen geval ter kennis brengen van de betrokken cliënt of van derden dat informatie werd meegedeeld aan de cel voor financiële informatieverwerking met toepassing van de artikelen 12 tot 14, of dat een opsporingsonderzoek wegens witwassen van geld aan de gang is.

Art. 20

Geen enkele burgerlijke rechtsvordering, straf- of tuchtvordering kan worden ingesteld en geen enkele professionele sanctie kan worden uitgesproken tegen de door artikel 2 beoogde ondernemingen of personen, hun werknemers of hun vertegenwoordigers wegens een te goeder trouw verstrekte inlichting overeenkomstig de artikelen 12 tot 15.

HOOFDSTUK IV

Controle- of toezichthoudende overheden

Art. 21

De controle- of toezichthoudende overheden van de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen die feiten vaststellen die bewijsmateriaal voor het witwassen van geld kunnen vormen, moeten de cel voor financiële informatieverwerking daarvan op de hoogte brengen.

Art. 22

Sans préjudice des mesures définies par d'autres lois ou d'autres règlements, l'autorité de contrôle ou de tutelle compétente peut, en cas de non-respect, par les organismes ou par les personnes visés à l'article 2 qui y sont soumis, des dispositions des articles 4 à 19 et 25 ou des arrêtés pris pour leur exécution :

1° procéder à la publication, suivant les modalités qu'elle détermine, des décisions et mesures qu'elle prend;

2° infliger une amende administrative dont le montant ne peut être inférieur à 10 000 francs et ne peut excéder 50 millions de francs, après avoir entendu les organismes ou les personnes dans leur défense ou du moins les avoir dûment convoqués; l'amende est perçue au profit du Trésor par l'Administration de la T.V.A., enregistrement et domaines.

CHAPITRE V

**Modification à la loi du 4 décembre 1990
relative aux opérations financières
et aux marchés financiers**

Art. 23

L'article 195 de la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers est remplacé par la disposition suivante:

« Article 195. Le Roi détermine:

1° les règles relatives à l'enregistrement des personnes qui, à titre professionnel, exécutent les opérations visées à l'article 194, alinéa 2, et le régime ainsi que le contrôle qui leur sont applicables;

2° les règles auxquelles sont soumises les opérations sur devises visées à l'article 194. »

CHAPITRE VI (nouveau)

Modification à la loi du ... relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel

Art. 24 (nouveau)

Au premier alinéa de l'article 3, § 3, de la loi du ... relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel, sont ajoutés les mots « ainsi que par la cellule de traitement des informations financières, instituée par la loi du ... relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment des capitaux ».

Art. 22

Onverminderd de bij andere wetten of reglementen bepaalde maatregelen, kan de bevoegde controle- of toezichthoudende overheid, bij niet-naleving van de bepalingen van de artikelen 4 tot 19 en 25 of de in uitvoering ervan genomen besluiten door een in artikel 2 beoogde onderneming of persoon die onder haar ressorteert:

1° volgens de regels die zij bepaalt, de beslissingen en maatregelen die zij neemt, openbaar maken;

2° een administratieve geldboete opleggen, die niet minder dan 10 000 frank en niet meer dan 50 miljoen frank mag bedragen, na de betrokken ondernemingen of personen in hun verweer te hebben gehoord of minstens behoorlijk te hebben opgeroepen; de geldboete wordt geïnd in het voordeel van de Schatkist, door de Administratie van de B.T.W., registratie en domeinen.

HOOFDSTUK V

**Wijziging van de wet van 4 december 1990
op de financiële transacties
en de financiële markten**

Art. 23

Artikel 195 van de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Artikel 195. De Koning bepaalt:

1° de regels betreffende de registratie van de personen die beroepshalve verrichtingen uitvoeren als bedoeld in artikel 194, tweede lid, en het regime alsook de controle die op hen toepasselijk zijn;

2° de regels waaraan de in artikel 194 bedoelde deviezenverrichtingen zijn onderworpen. »

HOOFDSTUK VI (nieuw)

Wijziging van de wet van ... tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

Art. 24 (nieuw)

Het eerste lid van artikel 3, § 3, van de wet van ... tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, wordt aangevuld met de woorden « alsmede door de cel voor financiële informatieverwerking, ingesteld door de wet van ... tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld ».

CHAPITRE VII (nouveau)**Disposition transitoire****Art. 25 (nouveau)**

L'identification des personnes qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, ont la qualité de client ordinaire d'un organisme financier ou d'une personne au sens du premier alinéa de l'article 4 devra se faire dans un délai raisonnable après l'entrée en vigueur de la présente loi.

CHAPITRE VIII**Disposition finale****Art. 26 (ancien art. 24)**

Le Roi fixe la date de l'entrée en vigueur de la présente loi.

HOOFDSTUK VII (nieuw)**Overgangsbepaling****Art. 25 (nieuw)**

De identificatie van de personen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet gewone cliënt zijn bij een financiële onderneming of persoon, overeenkomstig het eerste lid van artikel 4, zal binnen een redelijke termijn na de inwerkingtreding van de wet moeten gebeuren.

HOOFDSTUK VIII**Slotbepaling****Art. 26 (oud art. 24)**

De Koning bepaalt de datum waarop deze wet in werking treedt.